

INTRODUCTIO

in Geographiæ Studium, utile non minus quam jucundum.

§. 1.

Geographia est Scientia, quæ non solum figuram, magnitudinem & reliquas telluris nostræ affectiones, sed etiam divisionem superficiæ ejusdem, docet.

§. 2.

Figuram, magnitudinem & reliquas telluris affectiones explicare, Mathematicorum est, unde etiam Geographia Mathematica sive universalis appellatur; ut altera, qua superficies tantum terræ consideratur, historica seu particularis nomine venit.

§. 3.

Nos jam de historica tantum Geographiæ parte solliciti, ex Mathematica puncta, lineas & circulos quosdam, quibus carere non possumus, explicabimus.

§. 4.

Præter hæc vocabula nonnulla occurrunt, quæ prævia opus habere videntur explicatione: *Oceani* nomine comprehenduntur aquæ universam terram continuo tractu ambientes, quæ pro diversitate plagæ diversas accipere denominationes. *Sinus*, Italis *Golfo*, est pars maris in regionem quandam altius penetrans, ac sese quasi insinuans. *Fretum* est pars Oceani inter duas terras angusto tractu decurrens, & duo maria connectens. *Isthmus*, regio inter duo maria coarctata, & duas terras connectens. *Archipelagus* mare vocatur, multis insulis confutum. *Insula* terra est, quam aquæ undique circumfluunt; *Peninsula*, quam non undique, maximam tamen partem, aquæ ambiunt. *Promontorium*, jugum montis, sive, Regionis pars erectior, in mare protensa.

DE PLANIGLOBIO.

Figuram telluris esse sphaeroidalem, nemo hodie dubitat. Quare globi illi, quibus superficies ejus, secundum eandem proportionem, artificiose representatur, ob insignem eorum cum tellure similitudinem, Geographiæ addiscendæ potissimum inservire putantur. Cum vero non nisi magnis sumptibus comparari, nec ubivis commode usui esse possint, mappis plerumque utimur, quæ, ut mos invaluit, ita delineantur, ut, quæ ad Septentrionem spectant, in parte superiori; in inferiori, quæ ad Meridiem; ad dextram, quæ ad Orientem; & ad sinistram, quæ ad Occidentem vergunt, ponantur.

Hac in mappa universus telluris nostræ orbis duobus circulis inclusus ostenditur. In utriusque peripheria duo observantur puncta, in quibus lineæ quædam circulares concurrunt, quorum superius *Polus Arcticus*, inferius, *Polus*

Antarcticus dicitur. Linea, quam ab uno ad alterum Polum describi posse cogitamus, *Axis mundi* est. Circa hunc motus terræ diurnus 24. horarum spatio perficitur. Ab utroque Polo æqualiter distat linea recta utrumque hæmisphaerium transiens, ea *Æquator* dicitur, sive *Linea Æquinoctialis*. Hæc in 360. gradus dividitur, quorum usus mox patebit. Duobus punctis linea circularis Æquatorem secat, in uno hæmisphaerio supra, in altero infra Æquatorem ducta, quæ *Ecliptica* audit, & motum solis proprium sive annum denotat. Eadem, ut Æquator, ratione, 360. gradibus constat; hi vero inter duodecim cæli signa ita distribuuntur, ut unumquodque triginta accipiat gradus. Eclipticam tangunt duo circuli Æquatori paralleli, quorum qui inter Æquatorem & Polum Arcticum describitur, *Tropicus Canceri*; qui vero inter Æquatorem & Polum Antarcticum, *Tropicus Capricorni* vocatur. Distat uterque ab Æquatore 23½ gradus. A Polis totidem gradibus absunt circuli duo, inter quos *Circulus Polaris Arcticus* est, qui eidem Polo proximior, alter *Polaris Antarcticus*.

Eosdem Polos & primum gradum Canceri & Capricorni transit circulus, *Colurus solstitiorum* dictus: locum indicat, quo sol, post diem longissimum, sive solstitium æstivum, retrogredi incipit. Per eosdem Polos & primum gradum Arietis & Libræ descriptus est *Colurus Æquinoctiorum*, quoniam sol in hisce punctis existens diem nocti æqualem facit in omnibus locis. Posterior per Æquatorem & Colurum Solstitiorum in 4. partes æquales, quas Quadrantes vocant, dispescitur, quibus singulis 90. conveniunt gradus. In istis gradibus numeratur distantia loci ab Æquatore versus Polos, quæ vocatur *Latitudo loci*. Quod ut minori perficiatur opera, per decimum quemque gradum circulus Æquatori parallelus ductus est. In ipso vero Æquatore numerantur gradus Longitudinis ab Occidente versus Orientem, qua de re hic quoque circuli per Polos & decimum quemque Æquatoris gradum ducti apparent. Qui primum Æquatoris gradum secant, *Primus Meridianus*, reliqui simpliciter *Meridiami* nominantur. *Longitudo* itaque loci est ejus distantia a primo Æquatoris gradu, sive Primo Meridiano, ab Occidente versus Orientem.

Porro in Planiglobio deprehendimus terram & aquam Terra plerumque in 4. partes majores dividitur, *Europam* nempe, *Asiam*, *Africam* & *Americam*. Postrema anno Christi 1492. à Christophoro Columbo Italo inventa, novi vulgo orbis nomine venit. Aquarum seu Oceani Europam, Asiam & Africam circumfluentis, habita ad plagas mundi cardinales ratione, partes numerantur quatuor: qui oram Europæ & Asiæ borealem adluit, *Oceanus Septentrionalis* sive *Mare glaciale* vocatur; qui Europæ & Africæ littus occidentale stringit, *Oceanus Occidentalis* s. *Atlanticus*, qui infra Africam,

A

cam,

cam, *Oceanus Meridionalis* s. *Æthiopicus*, & qui Asiam versus Orientem circumfluit, *Oceanus Orientalis* s. *Indicus*. Post Americæ inventionem Hispani aquas, quæ Europam inter, Africam & Americam interjacent, *Mare Septentrionale* (*Mar del Nort*) quæ inter Asiam & Americam, *Mare Pacificum* s. *Meridionale* (*Mar del Zur*) & quæ infra Americam, *Mare Magellanicum* nominavere. Divisionum specialiorum infra fiet mentio.

EUROPA.

Europa, majorum telluris partium minima, Septentrionem versus sita est. In finibus Moscoviæ orientalibus cum Asia cohæret, a qua Obius & Wolga fluvii eam sejungunt, reliquam aquæ circumfluunt. Ad Orientem est Mare nigrum & Archipelagus; ad Meridiem Mare Mediterraneum; versus Occidentem Mare Atlanticum; versus Septentrionem Mare glaciale.

Completitur Europa XVI. Regna & provincias, quæ sunt: I. Portugallia s. Lusitania II. Hispania. III. Gallia. IV. Italia. V. Anglia, Scotia & Hibernia VI. Belgium. VII. Helvetia. VIII. Germania. IX. Dania. X. Norvegia. XI. Suecia. XII. Russia s. Moscovia. XIII. Polonia. XIV. Borussia. XV. Hungaria. XVI. Turcia Europæa.

PORTUGALLIA s. LUSITANIA.

Portugallia, extremum Europæ regnum, Orientem versus & Septentrionem conterminam habet Hispaniam, littus meridionale & occidentale adluit Mare Atlanticum.

Notabiliora ejus flumina sunt: I. *Anas* (*Guadiana*) in parte infima. II. *Tagus*, in medio. III. *Munda* (*Mondego*) supra Tagum. IV. *Durius* (*Douro*) V. *Minus* (*Minho*) in finibus septentrionalibus.

Portugallia constat VI. provinciis, quarum infima &

I. *Algarbia*, olim regni nomine superbiens. Urbes ejus sunt: *Tavira* (*Tavira*) caput provinciæ, & *Pharus* (*Faro*) portus habent. *Silva* (*Silves*) præcipua olim urbs. *Promontorium S. Vincentii* (*Capo S. Vincent*) extremum Europæ promontorium cum portu: *Sagra* (*Sagres*)

II. *Transtagana* (*Alentejo*) Tagum inter & Anatem; in hac sunt: *Ebora*, metropolis, post Lisbonam optima totius regni putatur. *Pax Julia* (*Beja*) urbs magna & bene munita. *Elva* (*Elvas*) *Oliventia*, *Villa viciosa* & *Portus alacris* (*Portalegre*) loca munita in finibus Hispaniæ.

III. *Extremadura*, ad utrumque Tagi litus: *Lisbona* s. *Olyssippo*, caput regni & sedes Regis, magnitudine & portu admodum commodo celebris. *Leiria*, Episcopum habet. *Setubal* (*S. Hubes*) portu & salinis nota est.

IV. *Beira*, in qua notantur: *Conimbrica* (*Coimbra*) Academia floret longe celeberrima. *Salva terra* & *Castellum album* (*Castelbranco*) urbes munitæ in finibus Hispaniæ.

V. *Intervannensis* (*Entre Minho e Douro*) inter Minium & Durium, *Portus Cale* (*Porto* s. *Port a Port*) emporium & portus famigeratissimus. *Bracara* (*Braga*) cujus Archiepiscopus Primas regni est. *Viana* urbs portu instructa.

VI. *Transmontana* (*Tralostmontes*) hic sunt: *Brigantia* (*Braganza*) ex qua originem ducit domus regia nunc imperans. *Miranda Durii*, Hispanis vicina & bene munita. *Aqua Flavia* (*Chaves* s. *Chaves*) præcipua hujus provinciæ urbs.

Nimius hujus regni æstus Zephyris temperatur. Multis abundat fructibus: agri cultura montium jugis & navigationibus Indicis impeditur. Universum Portugalliæ regnum magno fervore Romano - Catholicam profitetur Religionem. Regis imperium nullos quidem agnoscit limites; attamen in quibusdam casibus legibus fundamentalibus circumscribitur. In reliquis telluris partibus Lusitani amplissimas tenent provincias. E commerciis ingentes redeunt divitiæ.

HISPANIA.

Fines Hispaniæ occidentales sunt Portugallia & mare Atlanticum, septentrionales mare Cantabricum, orientales Gallia, vel potius montes Pyrenæi, & meridionales mare Mediterraneum.

Præter Anatem, Tagum & Durium fluvios, quorum supra jam facta est mentio, hic porro notantur: I. *Iberus* (*Ebro*) a Septentrione versus Meridiem in mare Mediterraneum defluens. II. *Bætis* (*Guadalquivir*) committitur mari Atlantico.

Provinciæ hujus regni sunt XIV. quarum tres spectant Septentrionem I. *Gallæcia*, supra Lusitaniam, in hac notantur: *Compostella* (*Santjago*) urbs magnitudine & peregrinationibus religiosis ad sepulchrum Apostoli Iacobi admodum celebris. *Bajona* & *Vigum* (*Vigos*) portus sunt ad mare Atlanticum. *Promontorium Artabrum* (*Capo de Finis terre*) *Coronium* (*Corunna*) & *Ferolium* (*Ferrol*) portus ad mare Cantabricum. *Tuda* (*Tuy*) in finibus Lusitanæ.

II. *Asturia*; *Ovietum* (*Oviedo*) primaria hujus provinciæ urbs. *Fanum S. Andrea* (*S. Andero*) Portus non incelebris. Maximus natus Regis Hispaniæ filius ab hac provincia Princeps Asturiæ cognominatur.

III. *Biscaya*, in hac sunt: *Bellum vadum* (*Bilbao*) emporium amplissimum. *Sebastianopolis*, *Portus Passagius* (*Passage*) & *Fons rapidus* (*Fuentarabia*) urbes Gallis vicinæ, portibus & munitionibus suis notæ. *Vidasus* (*Bidasoa*) fluvius, quem terminum Hispaniam inter ac Galliam esse constat. In hoc est *insula Phasianorum*, ubi anno 1659. pax inita est Pyrenæa.

Versus Orientem sitæ sunt tres:

I. *Navarra* s. *Navarra superior*, cujus urbes notatu dignæ sunt: *Pompejopolis* (*Pampelona*) metropolis. *Tudela* præstare Pompejopolim fertur. *Rocida vallis* (*Ronceval* s. *Roncevaux*) summa montium Pyrenæorum juga, in cujus faucibus ad vicum Burguet dictum famosus fabulis Rolandus interisse dicitur.

II. *Arragonia*: *Casavaugusta* (*Saragossa*) splendida provinciæ metropolis. *Osca* (*Huesca*) *Tarazona*, *Barbastrum* (*Balbastro*) & *Jacca*, Episcoporum sedes.

III. *Cate-*

III. *Catalonia: Barcino (Barcellona)* caput provinciae munitionibus & mercatura longe celeberrimum. *Tarraco (Tarragona)* Romanorum temporibus totius Hispaniae metropolis. *Dertosa (Tortosa)* & *Ilerda (Lerida)* urbes munitae. *Gerunda (Girona)* emporium munitionibus celebre. *Rboda (Rosas)* castellum portu instructum. *Promontorium Crucis. s. Apbrodisium (Capo de Creux)* ab hoc ducta per Pyrenaeos montes recta linea terminum constituit Hispaniam inter & Galliam. Versus Orientem itidem tres jacent:

I. *Valentia*, cujus metropolis ejusdem nominis mercatura floret. *Alo-ne (Alicante)* urbs cum castello & portu commodo. *Gandia* & *Segorbia* huc quoque pertinent.

II. *Murcia*: urbs caput idem habet nomen. *Carthagera*, hujus portus inter optimos refertur.

III. *Granada*: *Granada* metropolis, totius Hispaniae maxima perhibetur, & regum olim Maurorum sedes fuit. *Mallacca (Malaga)* & *Almeria*, urbes maritimae non incelebres. Occidentem vergunt itidem tres:

I. *Andalusia s. Vandalitia*, in hac praeter reliquis notantur: *Hispalis (Sevilla)* magnitudine, divitiis ac pulchritudine nulli Hispaniae secunda. *Fanum S. Luciferi (S. Lucar de Barrameda)* portu gaudet. *Aymontium (Ayamonte)* ad ostium Anatis, locus bene munitus. *Corduba (Cordona)* unde corii quoddam genus, quod ibi primum adaptatum fuit, nomen accepit. *Portus Gaditanus (Cadix)* in insula situs, portus Hispaniae omnium celeberrimus, ubi classes Americanae, quae aurum inde adportant, appellantur. *Gibraltar (Gibraltar)* ad fretum Gaditanum, urbs munitionibus & portu insignis, ab Anglis & Batavis anno 1704. expugnata, in pace Trajectina Anglis cessit. Hic notari meretur fretum Europam inter & Africam, quo mare Atlanticum cum Mediterraneo connectitur.

II. *Extremadura: Pax augusta (Badajoz)* munitissimum in finibus Portugalliae caput. *Alcantara*, ordini equestri, qui nomen inde gerit, subiecta. *Placentia*, munitionibus instructa. Haud procul ab hac urbe situm est monasterium *S. Justi*, in quo Carolus V. post regni abdicationem vixit & obiit.

III. *Legio (Leon)* cujus metropolis ejusdem nominis magnis annumeranda. *Asturiga (Astorga)* *Lamora* & *Ledesma* loca sunt munita. *Salamantica* & *Palentia* Academiae florent. *Civitas Roderici (Civdad Rodrigo)* ad fines tuendos munita.

In medio sitae sunt duae provinciae: I. *Castella vetus*: metropolis ejus *Burgi (Burgos)* Archiepiscopi sedes est. *Valdoletum (Valladolid)* pulchritudine ac amplitudine praeter reliquis conspicua. *Segovia* castellum habet, in quo nonnunquam proceres, quos Regis ira premit, asservantur.

II. *Castella nova*, in ista occurrunt: *Mantua Carpetanorum*, *Madridum*, regni caput & sedes regis aedificiis splendidis superbit. *Buen - Retiro, el Pardo* & *Avanuez* loca sunt animi recreandi causa exstructa. *Scoriacum (Escorial)* monasterium divo Laurentio sacrum, a Philippo II. maximis sumptibus aedificatum. *Toletum (Toledo)* Archiepiscopum habet, qui Regni Primas audit. *Complutum (Alcala de Henares)* Academiae celeberrimae fa-

mam debet. *Calatrava*, ordini equestri, cujus primaria sedes est, nomen dedit: a quibusdam inter Estrematurae urbes refertur.

Regis Hispaniae imperium agnoscunt quoque insulae quaedam haud procul in mari Mediterraneo sitae, haec sunt I. *Insulae Baleares, Majorca* cum metropoli ejusdem nominis, & *Minorca*, ubi notatur: *Portus Mago (Port Maon)* cum fortalicio munitissimo. Posterior insula Anglis patet *Pityusa, Pivica* cujus urbs idem habet nomen. *Formentera* non incolitur.

In Asia & Africa pauca quaedam loca possident Hispani; Americae vero, unde non ipsis magis, quam aliis nationibus ingentes quotannis advehuntur thesauri, majorem tenent partem. Aer ob nimium solis aestum non adeo saluber est. Agriculae nobilitatem affectantes aratrum fastidiunt, ideo ingens frumenti penuria. Quanto Religionis Romano-Catholicae fervore flagrent Hispani, testis est truculentum Inquisitionis iudicium. Regis imperium ad Galliae normam accommodatum. Maximi redditus petuntur ex America.

GALLIA.

Galliae limites sunt versus Meridiem Hispania & mare Mediterraneum, versus Occidentem mare Atlanticum, versus Septentrionem Mare Britannicum & Belgium, versus Orientem Germania, Helvetia & Italia.

Flumina Galliae celebriora sunt: I. *Sequana, (Seine)* supra. II. *Ligeris (Loire)* in medio. III. *Garunna (Garonne)* infra. Hi tres in mare Aquitanicum deluunt. IV. *Rbodanus (Rhone)* mari Mediterraneo committitur.

Dividitur Gallia in XII. Praefecturas generales (Gouvernements) quibus accedunt provinciae quaedam bello expugnatae.

Praefectarum generalium tres sitae sunt in medio:

I. *Insula Francia. (Isle de France)* II. *Praefectura Aurelianensis (Orleans)* III. *Praefectura Lugdunensis (Lion)*

Urbes & loca notatu digniora in iis sunt:

I. *In Insula Francia: Lutetia Parisiorum (Paris)* maxima & splendida Galliae metropolis. *Versalia (Versailles)* locus amoenissimus a Ludovico XIV. regis sumptibus exstructus, ubi jam plerumque commoratur aula regia. *Marlia, (Marly)* aquae ductus hic est spectatu dignissimus. *Fanum S. Germani (S. Germain en Laye)* *Fanum S. Clodoaldi (S. Cloud)* *Meodunum (Meudon)* *Fons Bellaqueus (Fontainebleau)* loca, quo reges animum recreaturi nonnunquam secedunt. *Fanum S. Dionysii (S. Denis)* Abbatia, ubi terrae mandantur reges Galliae. *Noviodunum (Noyon)* patria Calvini. *Laudunum (Laon)* *Suessio (Soissons)* *Silvanectum (Senlis)* urbes sunt Episcopales. *Clermontium (Clermont)* & *Nemofium (Nemours)* in Genealogia occurrunt. *Bellovacum (Beauvais)* oppidum munitum. *Melodunum (Melun)* pulchrum oppidum. *Compendium (Compiègne)* ex historia innotuit.

II. *Praefectura Aurelianensis* in regiones sequentes subdividitur: I. *Belfia (Beauvais)* in qua sunt: *Carnutum (Chartres)* primaria urbs. *Vindocinum (Vendome)* urbs non incelebris. 2. *Ager Aurelianensis (Orleanois)* in hoc: *Aurelia (Orleans)* inter optimas Galliae urbes numeranda. 3. *Regio Perticensis (Perche)* *Nanigantum Rotrudum (Noyeu le Trou)* parva regionis

gionis metropolis. 4. *Ager Cenomanensis* (*Le Maine*) in quo: *Cenomanum* (*Mans*) urbs Episcopalis. *Meduana* (*Mayenne*) oppidum non adeo amplum. 5. *Tractus Andegavensis* (*Anjou*) *Andegavum* (*Angers*) urbs admodum pulchra cum Academia celebri. *Salmurium* (*Saumur*) celeberrima quondam Gallorum Reformatorum, quos Hugenottas vocabant, Academia. 6. *Tractus Turonensis* (*Touraine*) in hoc: *Casardunum* (*Tours*) amplissima urbs & sedes Archiepiscopalis. *Ambasia* (*Amboise*) urbs admodum nota cum arce regia. 7. *Ager Blesensis* (*Blaisois*) in hoc: *Blesæ* (*Blois*) æris salubritate ac fecunditate terræ celebres. 8. *Tractus Nivernensis* (*Nivernois*) *Nivernum* (*Nevers*) magnitudine & munitionibus insignis. 9. *Regio Bituricensis* (*Berry*) in hac: *Biturix* (*Bourges*) amplitudine paucis postponenda, Academia floret admodum celebri. 10. *Pictavia* (*Poitou*) in hac: *Pictavium* (*Poitiers*) post Lutetiam maxima Galliarum urbs. *Richelium* (*Richelieu*) a Purpurato hujus nominis extructum & munitum. 11. *Tractus Alnetensis* (*Le Pais d'Aunis*) in quo: *Ruppella* (*Rochelle*) portus quondam Hugenottarum celeberrimus & munitissimus. 12. *Provincia Eugolismensis* (*Angoumois*) in hac: *Eugolisma* (*Angoulême*) primaria provinciarum urbs.

III. *Præfectura generalis Lugdunensis* sex habet partes: harum I. *Marchia Gallica* (*Marche*) 2. *Provincia Burbonensis* (*Bourbonnois*) in hac: *Molinum* (*Moulins*) urbs amplitudine & ædificiis conspicua. *Burbonium Arcimbaldi* (*Bourbon l'Archambaud*) a qua stirps regia nunc imperans nomen accepit. 3. *Arvernia* (*Auvergne*) in hac: *Claramontium*, metropolis provinciarum. 4. *Regio Forensis* (*Forez*) 5. *Regio Lugdunensis* (*Lionnois*) in hac: *Lugdunum* (*Lion*) metropolis Præfecturæ totius magnitudine & mercatura celeberrima. 6. *Regio Bellojoviensis* (*Beaujeu*) *Bellojovium Beaujeu* urbs olim insignis.

Tres sitæ sunt ad mare Britannicum:

I. *Britannia minor* (*Bretagne*) in hac præ reliquis notatæ dignæ sunt: *Nannetum* (*Nantes*) ad Ligerim, ob Edictum Nannetense celebris urbs. *Ventia* (*Vannes*) Britanniarum inferioris metropolis. *Redonum* (*Rennes*) totius Præfecturæ caput. *Portus Ludovici & Orientis* duo portus notissimi. *Brivates* portus, (*Brest*) tutissimus, optimus ac munitissimus Galliarum portus ad mare Aquitanicum, ubi, quæ ad naves fabricandas & instruendas inserviunt, asservantur. *Fanum Briocense* (*S. Brioux*) emporium & portus. *Fanum S. Machlovii* (*S. Malo*) in insula situm cum portu admodum celebri. *Calonesus* (*Bellisle*) & *Uxantes* (*Quessant*) duæ insulæ, cum septem minoribus, gallice Les sept Isles dictis.

II. *Normandia*, in qua: *Abrinca* (*Auranches*) & *Flavia Constantina* (*Coutances*) urbes non incelebres. *Casaris burgus* (*Chebourg*) portus monitus. *Bajoca* (*Bayeux*) urbs Episcopalis. *Cadomum* (*Caen*) Normandiæ inferioris metropolis, mercatura floret. *Rothomagus* (*Rouen*) totius Præfecturæ caput & emporium celeberrimum. *Portus gratiæ* (*Havre de Grâce*) & *Depa* (*Dieppe*) portus sunt munitissimi. *Vetotum* (*Vetot*) vicus, regni nomine olim celebris. *Cæsarea* (*Jersey*) & *Garnseja* (*Garnsey*) duæ insulæ Angliæ subjectæ.

III. *Piccardia*, in hac: *Ambianum* (*Amiens*) metropolis ampla & bene

munita. *Abbatis villa*, (*Abbeville*) *Bononia* (*Boulogne*) portum habet opportunum. *Caletum* (*Calais*) urbs munitissima cum portu optimo. *Fanum S. Quintini* (*S. Quentin*) clade Gallorum inclaruit. *Verwinium* (*Verwin*) parva urbs, ubi Galliarum ac Hispaniarum Reges anno 1598. pacem iniere. Orientem versus spectant itidem tres:

I. *Campania*, in qua notamus: *Remi* (*Reims*) urbs vetustate ac magnitudine conspicua, cujus Archiepiscopus Regem coronat. *Meldæ* (*Meaux*) urbs Episcopalis. *Catalaunum ad Matronam* (*Châlons sur Marne*) urbs magna, in cujus campis cum Attila pugnatum fuit. *Senones* (*Sens*) emporium vetustate notum. *Treca* (*Troyes*) urbs amplitudine non minus quam pulchritudine conspicua. *Lingones* (*Langres*) Episcopum habet. *Rupes regia* (*Rocroy*) urbs munita. *Sedanum*, metropolis Principatus Sedanenses bene munita.

II. *Burgundia*, in hac: *Antissiodorum* (*Auxerre*) urbs Episcopalis. *Divio* (*Dijon*) caput Præfecturæ. *Augustodunum* (*Autun*) antiquitate imprimis notabile. *Cistercium* (*Cîteaux*) prima & celeberrima Ordinis Cisterciensis Abbatia. *Cluniacum* (*Clugny*) præcipua hujus Ordinis Abbatia. *Cabillonum ad Ararim*, (*Châlons sur Saone*) urbs bene munita. *Burgus* (*Bourg*) Bressiarum metropolis, quam Sabaudiarum Duces olim tenuere. *Trevoltium* (*Trevoux*) Principatus Dombarum (*Dombes*) metropolis.

III. *Delphinatus*, in hac: *Vienna Allobrogum* (*Vienne*) urbs Episcopalis antiquitate insignis. *Gratianopolis* (*Grenoble*) Præfecturæ caput munitum. *Domus majoris Cartusie* (*la grande Chartreuse*) antiquissimum & primarium monachorum Cartusianorum monasterium. *Valentia* (*Valence*) & *Vapincum* (*Gap*) urbes sunt episcopales. *Ebredunum* (*Embrun*) in rupe situm, sedes est Archiepiscopi. Maximus natu Regis Galliarum hinc cognominatur *Delphinus* (*Dauphin*)

Meridiem versus sitæ sunt itidem tres:

I. *Provincia*, in qua occurrunt: *Arausio* (*Orange*) metropolis Principatus Arausionensis, unde Principes Arausini, quibus olim paruerat, nomen accepere. *Avenio*, (*Avignon*) metropolis Comitatus Vindascini, qui Pontificem Romanum Dominum veneratur. Huc quoque pertinent: *Vasio* (*Vaison*) & *Carpentoracte*. (*Carpentras*) *Avelate* (*Arles*) caput olim Regni Arelatensis. *Massilia* (*Marseille*) antiquitate, mercatura & portu celeberrima. *Telo Martius* (*Toulon*) optimus ac munitissimus Gallorum ad mare Mediterraneum portus. *Antipolis* (*Antibes*) portum habet bene munitum. *Forum Julii* (*Frejus*) *Vincium* (*Vence*) *Dinia* (*Digne*) *Seguifero* (*Sisteron*) *Apta Julia*, (*Apt*) urbes non plane omittendæ.

II. *Languedocia*, in superiorem & inferiorem distinguitur.

In Inferiori notamus: *Vivario* (*Viviers*) *Anicium* (*le Puy*) & *Mimantes* (*Mende*) sedes Episcoporum. *Nemausus* (*Nîmes*) emporium celebre. *Mons Pessulanus* (*Montpellier*) urbs magna & munita, Academiam fovet celeberrimam. *Narbo* (*Narbonne*) Languedociarum inferioris metropolis, amplitudine, incolarum copia ac munitionibus celebris.

In superiori: *Tolosa* (*Toulouse*) totius Præfecturæ caput. *Fanum S. Papuli* (*S. Papoul*) & *Carassum* (*Carassone*) urbes episcopales. (Pa.

(*Pamiers*) præcipuus Comitatus *Foixensis* (*Foix*) locus. *Perpinianum*, (*Perpignan*) metropolis Comitatus *Ruscinonensis* (*Roussillon*) Hispanis olim subjecti. *Elyberis* (*Coliure*) portus notissimus. *Mons Ludovici* (*Montlouis*) urbs a Ludovico XIV. condita & munita.

III. *Aquitania* (*Guienne*) duas habet partes, septentrionalis *Guienna* dicitur in specie, meridionalis *Vasconia* (*Gascogne*) *Guienne* sequentes continet provincias minores ac urbes: 1. *Provincia Rutenensis* (*Rovergne*) in qua: *Ruteni* s. *Segedunum* (*Rodes*) & *Vabræ* (*Vabres*) urbes episcopales. 2. *Regio Cadurcorum* (*Quercy*) cuius primaria urbs *Cadurcum* (*Cabors*) amplitudine & Academia conspicua est. *Mons Albanus* (*Montauban*) munitissimum quondam Hugenottarum oppidum. 3. *Regio Lemovicensis* (*Limosin*) in hac: *Lemovicum* (*Limoges*) & *Tutela* (*Tulle*) Episcopos habent. 4. *Regio Petricoriensis* (*Perigord*) *Petrocorium* (*Perigucux*) inter antiquas referenda. 5. *Regio Aginensis* (*Agenois*) in hac: *Aginum* (*Agen*) urbs magna, cuius agri admodum fertiles sunt. 6. *Ager Burdegalenensis* (*Bourdelois*) in quo: *Burdegala* (*Bordeaux*) totius Præfecturæ caput, magnitudine, mercatura, portu & Academia sua insigne. *Blavia* (*Blaye*) Castellum munitissimum ad Garumnam. 7. *Santoniam*, in hac: *Mediolanum Santonum* (*Saintes*) urbs episcopalis. *Rupes fortis* (*Rochefort*) portus recens exstructus. Huc quoque refertur insula *Ularius* (*Isle d' Oleron*)

Vasconia pari ratione in regiones suas minores distinguitur, quæ sunt: 1. *Ducatus Albretanus* (*Albret*) ex historia notus: 2. *Tractus Landarum* (*Les Landes*) in quo: *Aquæ Tarbellicæ* (*Dax* s. *Acqs*) urbs bene munita. 3. *Tractus Lapurdensis* (*Labour*) in quo: *Bajona* (*Bayonne*) *Vasconia* metropolis ampla & munita. *Fanum S. Iohannis Luxensis* (*S. Jean de Lux*) vicus in finibus Hispaniæ, qui nuptiis regiis a. 1660. inclaruit. 4. *Navarra inferior*, in qua: *Fanum S. Palladii* (*S. Palais*) parva urbs: 5. *Subola* (*Soule*) 6. *Bearnia* (*Bearn*) *Palum* (*Pau*) *Lascarum* (*Lescars*) & *Olerona* (*Oleron*) urbes in ea sunt episcopales. 7. *Comitatus Bigerrensis* (*Bigorre*) 8. *Comitatus Convenensis* (*Comminges*) in quo: *Fanum S. Bertrandi* (*S. Bertrand*) Episcopi sedes. 9. *Comitatus Astavacensis* (*Estarvac.*) 10. *Ager Armeniacensis* (*Armagnac*) in quo: *Augusta Ausciorum* (*Aux*) urbs Archiepiscopalis antiquissima. 11. *Ager Condomensis* (*Condomois*) in quo: *Condomum* (*Condom*) & *Vasates* (*Bazas*) episcoporum sedes.

Provinciarum, quas Gallia reges sub potestate redegerunt, duæ huc referuntur I. *Comitatus Burgundia*. II. *Ducatus Lotharingia*.

I. *Comitatus Burgundia* (*Francie Comté*) Hispanis vi ereptus est a Ludovico XIV. Fines ejus sunt, versus Occidentem & Meridiem Ducatus s. Præfectura Burgundiæ, versus Septentrionem Campania & Lotharingia, versus Orientem Sundgovia, Comitatus Montisbelliardus & Helvetia. Urbes præ reliquis memoratu dignæ sunt: *Vesuntio*, (*Besancon*) metropolis, Archiepiscopatu & Academia ornata. *Dola* (*Dole*) olim munita.

II. *Ducatus Lotharingia* Germaniam inter ac Galliam media fines habet occidentales Campaniam; septentrionales Ducatum Luxenburgicum

& Archiepiscopatum Trevirensis; orientales Alsatiam, a qua montes *Vogesi* sejungunt; meridionales Comitatum Burgundiæ. Fluvii notabiliores sunt: I. *Mosa* ad sinistram. II. *Mosella* in medio. III. *Saravus* (*Saar*) ad dextram.

Tribus consistit partibus. Harum I. *Ducatus Lotharingia* proprie dictus. II. *Ducatus Barrensis*. III. *Episcopatus tres*, *Metensis*, *Tullensis*, & *Verodunensis*. I. In Ducatu Lotharingico speciatim sic dicto notantur: *Luna villa* (*Luneville*) non adeo quidem magna, urbs tamen munita, ubi Duces postremum commorati sunt. *Nancejum* (*Nancy*) metropolis. *Mediovicus* (*Moyenvic*) & *Marsalum* (*Marsal*) munitæ quondam urbes. *Castellum Ludovici ad Saravum* (*Saarlouis*) urbs priori demum seculo munita. II. In Ducatu Barrensi: *Barro ducum* (*Barleduc*) primaria urbs & *Commeriacum* (*Commercy*) haud ita amplæ sunt. *Longovicum* (*Longvuyck*) in confiniis Luxenburgicis munitissimus locus. III. In Episcopatibus: *Metz* s. *Mediomatrices* (*Metz*) amplissima urbs, munitionibus ornata validissima. *Tullum* (*Tull*) & *Verodunum* (*Verdun*) suas habent munitiones.

In transactione Viennensi anni 1735. convenit, ut Duces Lotharingiæ, post mortem Magni Hetruriæ Ducis Cosmi III. in Magno isto Ducatu succederent; Lotharingiam vero Stanislaus Poloniae Rex, eoque defuncto, Rex Gallia obtineret.

In Asia & Africa parum admodum, in America novam Franciam & insulas quasdam possident Galli. Aer Gallia ob temperiem saluberrimus, solum vini, frumenti aliorumque fructuum fertilissimum, equorum tamen ac metalli fodinarum inopia laborare dicitur. Post edicti Nannetensis abolitionem præter Romano-Catholicam non alia toleratur Religio; latet tamen hinc inde magna Reformatorum multitudo. Regimen ad Monarchiæ regulas compositum non nisi Regis arbitrium agnoscit normam. Pecuniæ ingens quotannis redit summa.

ITALIA.

Italia contermina est versus Occidentem Gallia, versus Septentrionem Helvetia ac Germania. Reliqua aquæ circumfluunt. Orientem versus est Mare Adriaticum, versus Meridiem Mediterraneum. Germaniam inter, Helvetiam, Galliam & Italiam Alpes eminent, montium altissimi.

Flumina Italiae memoratu digniora sunt: I. *Padus* (*Po*) in parte superiori.

II. *Arvus* in Magno Ducatu Hetruriæ.

III. *Tiberis* in Statu Ecclesiastico.

In partes plerumque tres distinguitur Italia, superiorem scilicet, mediam & inferiorem, quibus accedunt insulae circumjacentes. Pars superior alias quoque *Lombardia* nomine venit. Efficiunt autem Lombardiam Principatus quidam & Republicæ. Principatus sunt:

I. *Sabaudia Ducatus*, in quo: *Chamberium* (*Chambery*) metropolis. *Anneckium* (*Anncy*) *Montmelianum* in rupe situm, validissimum quondam munimentum. *Turonium* (*Trouon*) ad lacum Lemanium. *Monasterium*

in *Tarentasia* (*Montiers en Tarentaise*) *Fanum S. Johannis in Mauriana* (*S. Jean de Maurienne*) unde Sabaudia Ducis olim Comites dicti fuere.

II. *Pedemontium* (*Piemont*) in quo: *Augusta Salossiorum* s. *Pratoria* (*Aosta*) *Masseranum Principatus*. *Vercella* (*Vercelli*) munimentum quondam validissimum a Gallis dirutum. *Eperoda* (*Furea*) castellum habet munitum. *Segusium* (*Suse*) in finibus Gallia, munitissimus locus. *Augusta Taurinorum* (*Turin*) sedes Sabaudia Ducis amplissima & pulcherrima, munitionibus circumseptis validissimis. *Cbierium* (*Cbieri*) *Mons Calerius* (*Moncalier*) & *Carincanum* (*Carignano*) urbes sunt non omittendae. *Pignarolium* (*Pignerol*) omnium quondam validissimum munimentum, jam vero plane dejectum. *Valles Waldensium*, *Pragelana* scilicet, *Lucernensis*, *S. Martini*, *Perusiana* &c. *Salutia* (*Saluzzo*) urbs episcopalis munita. *Nicea ad Varum* (*Nizza*) in Comitatu Niciensi & *Portus Herculis* (*Villa franca*) portus sunt ad mare Ligusticum. *Tenda*, magna urbs in Comitatu ejusdem nominis. *Cuneum* (*Conis. Cuneo*) munimentum validissimum, anno 1744. a Gallis & Hispanis frustra oppugnatum. *Clavascum* & *Cbierascoe* ob pacem anno 1631. ibi initam inclytum. *Asta Pompeja* (*Asti*) urbs magna & bene munita. *Castrum Delphini* (*Chateau Dauphin*) castellum in monte situm. *Onelia Ducatus* in territorio Genuensi cum urbe ejusdem nominis ad mare sita. *Portus Herculis Monaci* (*Monaco*) ad mare Mediterraneum suos habet Principes & praesidium Gallicum.

III. *Mons Ferratus* (*Montferrat*) Ducatus, in quo: *Casale* (*Casal*) metropolis quondam munitissima ad Padum. *Alba* (*Alby*) & *Aqua Staltellia* (*Aequi*) urbes non plane omittendae.

Tres isti Ducatus Sabaudia Ducem suum venerantur Dominum, qui ex insula Sardiniae Regis habet nomen.

IV. *Ducatus Mediolanensis*, in hoc notantur: *Alexandria a Palea* (*Alessandria della Paglia*) locus admodum munitus. *Valentia* (*Valenza*) & *Mortaria* (*Mortara*) celebres ac munitae urbes. Haec tria loca anno 1707. ab Imperatore Duci Sabaudia tradita sunt. *Novaria* munita est. *Angleria* (*Angbiera*) *Viglebanum* (*Vigevano*) & *Dertona* (*Tortona*) *Comum* (*Como*) emporium magnum ad lacum Comensem. *Modoetia* (*Monza*) ubi Germanorum quondam Imperatores diademate ornabantur Lombardico. *Mediolanum* amplissimum ac splendidissimum Ducatus caput. *Papia* s. *Ticinum* (*Pavia*) urbs magna. *Laus Pompeja* (*Lodi*) *Cremona* magnitudine ac munitionibus celebris. Ducatus Mediolanensis est Feudum Imperii & nunc domui Austriae paret. Praeter loca tamen supra memorata magnam ejus partem Dux Sabaudia obtinuit.

V. *Ducatus Parmensis*: *Placentia* (*Piacenza*) urbs magna; Duci Sabaudia relicta fuit. *Parma* metropolis magna satis ac munita. *Florentiola*, *Burgus S. Domnini* (*Borgo di S. Donino*) & *Burgus vallis Tari* (*Borgo di Val di Tara*) parvae sunt urbes.

VI. *Ducatus Mantuanus*, in quo: *Mantua* metropolis in lacu seu palude potius sita, adeoque munita. *Luceria* (*Luzzara*) praelio anni 1702. innotuit. *Bozulum* (*Bozzolo*) *Sabulonetta* (*Sabioneta*) *Guardistallum* (*Guastalla*) & *Castilio* (*Castiglione*) Principatus sunt peculiare. Ducatus Mantuanus & Parmensis itidem sub potestate sunt domus Austriae.

VII. *Ducatus Mutinensis*, in quo: *Mutina* (*Modena*) metropolis & sedes Ducis munita. *Regium Lepidi* (*Reggio*) magna urbs & munitionibus instructa. *Brixellum* (*Berfello*) parvum quidem, munitum tamen oppidum. *Novellaria*, peculiaris Principatus. Duci Mutinensi, e domo Estensi oriundo, Imperator dedit *Ducatum Mirandolanum*, in quo sunt: *Mirandola*, quae munita est, & *Concordia*. *Massa* & *Carraria* Principatus, ad mare Ligusticum, Genuensem inter & Luccensem Respublicas, cujus metropolis *Massa Carrariensis* (*Massa di Carrara*.)

Respublicae in superiori Italiae parte tres sunt:

I. *Respublica Veneta*, cujus amplissimum territorium V. consistit provinciis: 1. *Lombardia Veneta*, in qua: *Crema* munitus in finibus Mediolanensium locus. *Bergomum* (*Bergamo*) magna & munita urbs Episcopalis. *Brixia* (*Brescia*) amplitudine ac incolarum frequentia celebris. *Clarium* (*Cbiari*) ubi anno 1701. terga vertere Galli. *Pescaria* (*Peschiera*) in insula lacus Benaci (*Lago di Garda*) sita & bene munita. *Veruca* (*la Cbiusa*) claustrum in finibus Tyrolensibus. *Verona*, amplissima, munita ac spectatu dignissima, Amphitheatro antiquioris aevi ornata. *Vicentia* (*Vicenza*) Episcopum habet. *Patavium* (*Padua*) antiquitate & Academia notabile. 2. *Ducatus Venetus* (*il Dogado*) in quo: *Venetia* sedes & caput Reipublicae potentissimum & opulentissimum. 3. *Marchia Tarvisina*, in qua: *Tarvisium* (*Treviso*) metropolis munita. *Feltria* (*Feltri*) & *Bellunum* (*Belluno*) non plane negligendae. 4. *Forojulienae Territorium* (*il Friuli, Friaul*) in hoc: *Udina* sedes Patriarchae Aquileensis. *Palma nova* locus ad regulas recentiorum validissime munitus. 5. *Istria*, in qua: *Justinopolis* (*Capo d'Istria*) metropolis. *Amonia nova* (*Citta nova*) & *Parentium* (*Parento*) portus habent. *Tergestum* (*Trieste*) emporium & portus munitus, nec non *Fanum S. Viti ad Flumen* (*Fiume s. S. Veit am Flaum*) domus Austriae sunt.

II. *Respublica Genuensis* in litore maris Ligustici. Optima ejus loca sunt: *Genua* caput Reipublicae, magnitudine, adificiorum splendore ac munitionibus suis celeberrimum. *Savo* (*Savona*) optimum post Genuam oppidum. *Finarium* (*Finale*) Marchionatus & portus a Genuensibus anno 1713. emptione acquisitus. *Spedia* (*Spezza*) portus non incognitus. *Sergianum* (*Sarsana*) oppidum bene munitum.

III. *Respublica Luccensis* itidem in litore maris Ligustici inter magnum Hetruriae & Mutinensem Ducatum. *Lucca* caput & unica fere Reipublicae urbs non adeo quidem ampla, munita tamen, & incolis, a quorum industria plerumque cognominatur, frequentissima.

Mediam Italiae partem efficiunt I. *Magnus Hetruriae Ducatus* (*la Toscana*) II. *Status Ecclesiasticus* s. Dicitio Pontificis Romani.

I. *Magnus Hetruriae Ducatus* tres habet partes, quarum 1. *Dominium Florentinum*, in quo: *Florentia* (*Firenze*) sedes Magni Ducis ad Arnum, ob magnitudinem & imprimis pulchritudinem inter praecipuas Italiae referenda. *Aretium* (*Arezzo*) Episcopatu insigne. 2. *Territorium Pisanum*, in hoc: *Pisae*, libera quondam Respublica, jam ampla urbs, quae incolarum laborat penuria. *Liburnus portus* (*Livorno*) celeberrimus Italiae por-

portus, qui omnium nationum navibus patet. 3. *Territorium Senense*, in hoc: *Senæ* (*Siena*) splendore ac magnitudine celebres. Hispani cum territorio istud Magno Hetruriæ Duci venderent, ut e regno Neapolitano in Mediolanensem Ducatum iter ipsis pateret, loca quædam in litore maris sita retinuerunt, hæc sunt: *Telamone*, *Orbitellum*, *Portus Hercules*, & *Portus S. Stephani*; dicuntur vulgo *Status Præsidii* (*lo Stato delli Præsidi*) & jam Regem Neapolitanum agnoscunt dominum. Territorium inter Pisanum & Senense in litore maris est *Principatus Plumbinus* (*Piombino*) ad quem *Ilva* insula, ex adverso sita, pertinet, excepto *Portu Ferro* (*Porto Ferrajo*) qui Magni Hetruriæ Ducis, & *Portu Longo* (*Porto Longone*) qui Regis Neapolitani est. Magni Hetruriæ Duces e domo Medicea iuere. In transactione Viennensi anni 1735. Lotharingiæ Dux, ut supra dictum, terram a majoribus acceptam cum Magno illo Ducatu permutare iussus, defuncto paulo post sine prole Cosmo III. per legatum in ditionem eum recepit.

II. *Status Ecclesiasticus* sequentibus constat provinciis: 1. *Ducatus Ferrariensis*, in quo: *Ferraria* magna urbs, plures habere domus quam cives dicitur. *Comaculum* (*Comacchio*) locus parvus in palude situs adeoque munitus. 2. *Territorium Bononiense*, in quo: *Bononia* (*Bologna*) optima post Romam ditionis pontificiæ urbs. 3. *Romandiola* (*la Romagna*) *Ravenna* ejus metropolis Exarchorum quondam sedes: *Ariminum* (*Rimini*) parvum jam oppidum, olim celebre. 4. *Ducatus Urbinus*, in quo: *Urbium* metropolis Archiepiscopi sedes. *Pisaurum* (*Pesaro*) splendida & magna urbs in litore maris Adriatici. *Senogallia* (*Sinigaglia*) portus bene munitus nundinas habet per Italiam celeberrimas. *Fanum S. Marini* (*S. Marino*) Respublica admodum parva. 5. *Marchia Anconitana*, *Ancona* metropolis in litore maris portum habet. *Lauretum* (*Loretto*) oppidum parvum, quo Religioni Catholicæ addicti ad ædes & imaginem divæ Mariæ religiose peregrinantur. *Maceræ* (*Macerata*) sedes Legati pontificii. 6. *Ducatus Spoletanus s. Umbria*, cujus primarius locus *Perusia* (*Perugia*) ad Tiberim. *Spoletum* terræ motibus pene dirutum. 7. *Regio Sabina: Manliana* (*Magliano*) præcipua ejus urbs. 8. *Ducatus Castrensis: Castrum* Pontificis iussu deletum. *Mons altus* (*Montalto*) metropolis. 9. *Patrimonium S. Petri*, in quo: *Urbs vetus* (*Orvieto*) in rupe sita adeoque munita. *Viterbium* emporium celeberrimum. *Centumcellæ* (*Civita vecchia*) portus notissimus. *Ronciglio* (*Ronciglione*) Comitatus cum parva urbe. 10. *Campania Romana*, in hac: *Roma* caput potentissimæ quondam Reipublicæ Romanæ, jam sedes Pontificis Romani magnitudine ac splendore paucis postponenda, multis adhuc superbit præcæ ætatis monumentis. *Tibur* (*Tivoli*) & *Tusculum* (*Frascati*) parva sed amœnissima oppida. *Ostia* ad Tiberis ostium. *Castrum Gandolphi* locus amœnus, ubi Pontifex Romanus nonnunquam commoratur.

Inferior Italiæ pars est *Regnum Neapolitanum*. Has illud habet provincias: 1. *Aprutium ulterius*, in quo: *Aquila* metropolis magna & munita. 2. *Aprutium citerius: Tiverte* (*Ciampi*) & *Anxanum* (*Laviano*) sedes sunt Archiepiscoporum. 3. *Comitatus Molisinus* (*Molise*) præter metropolin ejusdem nominis nil memoratu dignum continet. 4. *Terra laboris* (*Ter-*

va di Lavoro) in hac: *Cajeta* (*Gaeta*) portus bene munitus. *Capua* parva urbs e ruinis veteris Capuæ enata. *Neapolis* caput regni Regisque sedes, quæ magnitudine ac splendore paucis Europæ urbibus cedit. Haud procul distat *Vesuvius* mons ignivomus. E regione urbis est *Ænania* (*Ischia*) insula, in qua thermæ saluberrimæ inveniuntur. 5. *Principatus citerior*, in quo: *Amalphis* portus & Archiepiscopatus. *Salernum* urbs magna & incolis frequens. 6. *Principatus ulterior: Beneventum*, sedes Archiepiscopalis amplitudine celebris, Pontifici Romano paret. *Compsa* (*Conza*) parva urbs. 7. *Ditio Capitanata: Nuceria* (*Luceria*) metropolis non adeo magna, Episcopum habet. *Manfredonia*, portus. 8. *Terra Bariana*, in qua: *Barulum* (*Barletta*) ampla urbs cum portu admodum commodo. 9. *Regio Hydruntina* (*Otranto*) in qua: *Brundisium* (*Brindisi*) portus olim celeberrimus, jam vero non item. *Tarentum* (*Taranto*) oppidum parvum & munitum. *Aletium* (*Lecce*) optimus regionis locus. *Hydruntum* (*Otranto*) situ munitum. 10. *Regio Basilicata*, in qua: *Archerontia* (*Civertza*) urbs parvi momenti. 11. *Calabria citerior*, in qua: *Roscianum* (*Rossano*) urbs parva in rupe sita. *Consentia* (*Cosenza*) metropolis. 12. *Calabria ulterior*, in hac: *Catacium* (*Catanzaro*) inter optimas Calabriæ habetur. *Reggium* (*Reggio*) ad fretum Siculum, amplitudine & incolarum multitudine conspicuum. Regnum istud Philippi V. Hispaniæ Regis e conjuge superstitute filius natu maximus anno 1735. adeptus est.

Ad Italiam quoque pertinent insulæ maris Mediterranei sequentes:

I. SICILIA. Maxima earum in tres dividitur provincias, quæ sunt: 1. *Vallis Demone* (*Val di Demona*) in quo: *Messana* (*Messina*) caput insulæ magnum & pulcherrimum cum portu amplissimo. *Mylæ* (*Milazzo*) portus munitissimus. *Catana* (*Catanea*) terræ motibus pene diruta. *Ætna* (*Monte Gibello*) famosissimus ille mons ignes evomens: 2. *Vallis Netina* (*Val di Noto*) ad dextram infra, in hac: *Netum* (*Noto*) in rupe situm, magnum quondam & munitum. *Syracusa*, sedes antiquorum Siciliæ Regum celeberrima, jam tempore & terræ motibus pene vastata. 3. *Vallis Mazara* (*Val di Mazara*) in hac: *Panormus* (*Palermo*) emporium amplissimum & munitissimum, cum portu & Archiepiscopatu.

MELITA. Infra Siciliam sita est (*Malta*) quam Carolus V. Imperator anno 1529. Equitibus divi Joannis Rhodo a Turcis expulsis dedit. Metropolis ejus est *Valetta*, munitissimum oppidum, ubi magnus Ordinis Magister commoratur.

II. SARDINIA versus dextram: *Calaris* (*Cagliari*) metropolis satis ampla portum habet. *Arborea* (*Oristagni*) in litore occidentali. Hæc insula sub potestate Ducis Sabaudia est, qui regio nomine & honoribus inde fruitur.

III. CORSICA supra Sardiniam, itidem Regnum, in hoc: *Bastia* metropolis benemunita & portu instructa. *Ajacium* (*Ajazzo*) & *Bonifacium* itidem portus sunt. Corsicam adhuc tenuere Genuenses. Incolæ quidem pluribus abhinc annis jugum Genuensium, ut ipsis videbatur, durissimum excutere armis conati sunt; jam vero, reconciliatis utrinque animis, ad officium rediisse dicuntur.

Italia ob fertilitatem insignem Paradisus Europæ vulgo audit. Attamen terræ motibus haud raro misere affligitur, & æstus solis nimis intensus extraneis vix tolerandus. Univerſa Religionem profitetur Romano-Catholicam. Regimen, ſi Republicas excipias, ad Monarchiæ regulas compositum.

INSULÆ BRITANNICÆ.

Insularum Britannicarum duæ sunt: *Britannia magna* & *Hibernia*. Magna Britannia duobus constat regnis Anglia, quæ est pars insulæ meridionalis, & Scotia, quæ est pars septentrionalis.

ANGLIA.

Cohæret versus Septentrionem Scotiæ, versus Orientem alluit Mare Germanicum, versus Meridiem Mare Britannicum, versus Occidentem Mare Hibernum.

Maximi Angliæ fluvii sunt: I. *Thamesis* (*Thames*) ab Occidente versus Orientem defluit in mare Germanicum. II. *Sabrina* (*Severne*) ad sinistram a Septentrione versus Occidentem in mare Hibernum. III. *Trenta* in parte superiori ad dextram.

Distinguitur in Angliam in specie sic dictam, & Ducatum Walliæ (*Wallis*)

Anglia in specie sic dicta septem sunt provinciæ 1. *Cantium* (*Kent*) 2. *Saxonia Australis* (*Suffex*) 3. *Saxonia occidentalis*. (*Westsex*) 4. *Saxonia orientalis* (*Essex*) 5. *Anglia Orientalis* (*Eastangeln*) 6. *Mercia* 7. *Northumbria* (*Northumberland*) Plurimæ harum provinciarum in Comitatus (*Sbyres*) subdividuntur, iidemque ab urbibus plerumque primariis denominantur. Loca præcipua sunt.

I. In *Cantio* (*Kent*): *Dubris* (*Dover*) & *Sandovicum* s. *Rbutupia* (*Sandvich*) portus sunt admodum celebres in litore maris Britannici. *Cantuaria* (*Canterbury*) urbs antiqua & splendida, cujus Archiepiscopus Angliæ Primas est. *Roffa* (*Rochester*) urbs Episcopalis. *Gravesanda*, portus & emporium ad *Thamesin*.

II. In *Saxonia Australi*: *Ciceſtria* (*Chicheſter*) oppidum pulchrum cum Episcopatu. *Oppidum regium* (*Kingstone*) ad *Thamesin* locus amœnus, quo domus reg. a non nunquam divertit.

III. In *Saxonia occidentali*: *Portus magnus* (*Portsmouth*) & *Spitbeat*, urbes & portus admodum celebres. *Veſſis* (*Wight*) parva insula, in qua: *Novus portus* (*Newport*) *S. Helena*, *Hantonia australis* (*Southampton*) portus sunt notissimi. *Vintonia* (*Wincheſter*) & *Salisburia* (*Salisbury*) urbes Episcopales. *Windleſora* (*Windsor*) oppidum cum arce regia. *Battonia* (*Bathe*) ob thermas suas celebris. *Bristolia* (*Bristol*) magnitudine, pulchritudine, mercatura & portu celeberrima. *Vindelis* (*Portland*) peninsula. *Vimutium* (*Weymouth*) & *Plimutium* (*Plymouth*) portus sunt notatu dignissimi. *Exonia* (*Exceſter*) urbs episcopalis magna. Occidentem versus sunt insulæ *Silures*, quarum maxima est *S. Mariae*.

IV. In *Saxonia orientali*: *Londinum* caput regni amplitudine, incolarum copia & mercatura nulli Europæ secunda. *Kenſingtonia* & *Hamptonicuria* (*Hamptoncourt*) arces regiæ animi recreandi causa exstructæ. *Colceſtria* (*Cholceſter*) episcopum habet.

V. In *Anglia orientali*: *Cantabrigia* (*Cambridge*) urbs speciosa, quæ Academia imprimis floret antiquissima & celeberrima. *Gippevicum* (*Ipswich*) portus. *Nordovicum* (*Nordvich*) incolarum lanæ texturam exercentium copia celebris urbs.

VI. In *Mercia*: *Lincolnia* (*Lincoln*) urbs episcopalis ampla. *Hundignonia* (*Huntington*) *Bedfordia*, *Harfordia*, *Buckinghamia*, *Oxonium* (*Oxford*) Academiam habet celeberrimam. Haud procul hinc distat vicus *Wudſtoebium*, ubi Marlborugius Dux in memoriam victoriæ Hochstadiensis s. Bleinhemensis arcem sumtuosam *Pleinbeimboſe* exstruxit. *Gloceſtria*, *Monumethia* (*Monmouth*) *Herefordia*, *Salopia* (*Schreſbury*) *Cestria* (*Cheſter*) urbs episcopalis, ubi in Scotiam profecturi navem ascendunt. *Darbia* (*Darby*) *Nottinghamum*. *Legeceſtria* (*Leiceſter*) *Uppinbamam*. *Northantonia*. *Varvicum* (*Warvick*) *Vigornia* (*Worceſter*) *Staffordia*.

VII. In *Northumbria*: *Eboracum* (*Yorck*) magna admodum & splendida urbs, alterum Angliæ habet Archiepiscopum: *Hullum* portus in litore æstuarii Abus. *Dunelmum* (*Durham*) Episcopi sedes. Novum Castrum (*Newcastle*) emporium cum arce munita. *Barvicum* (*Berwick*) in finibus Scotiæ, validissimum Angliæ munimentum. *Carleolum* (*Carlisle*) urbs episcopalis. *Lancaſtria* urbs magna satis & munita.

Ducatus Walliæ in australem & borealem subdividitur. In australi sunt: *Landava* (*Landaf*) oppidum cum Episcopatu. *Brechenia* (*Breconock*) *Maridunum* (*Carmarden*) *Penbrocum* (*Pembrock*) cum portu amplissimo Milfordiensi. *Menavia* (*S. David*) Episcopum habet. *Ceretica* (*Cardigan*) *Radnorica*. In boreali: *Mongomerium* (*Montgomery*) *Arvonica* (*Carnarvan*) *Denbigbia*. Insulæ *Mona* (*Angleſey*) & *Menavia* (*Man*) supra Walliam huc quoque referuntur.

SCOTIA.

Septentrionalis Magnæ Britanniæ pars conterminam habet versus Austrum Angliam; versus Orientem est mare Germanicum, versus Septentrionem mare Deucealedonium, versus Occidentem mare Hibernum. Præcipua ejus flumina sunt: 1. *Tavus* (*Tay*) 2. *Bodotria* (*Forth*) 3. *Glotta* (*Clyd*) *Tavus* Scotiam sejungit in australem & borealem.

In australi hæ sunt provinciæ & urbes: versus Orientem: *Lodonejum* (*Lothian*) in quo: *Edenburgum* caput regni amplissimum cum castello municissimo. *Letba* (*Lyth*) portus est Edenburgi. Versus Austrum: 1. *Marcbia* (*Merce* s. *Mers*) 2. *Vallis ad Fesium fluvium* (*Tivedal*) 3. *Lidalia* (*Lidisdal*) 4. *Eſcia* (*Effdal*) 5. *Annandia* (*Annandale*) cujus metropolis idem habet nomen & mercatura potissimum floret. 6. *Nitbia* (*Nitbisdale*) 7. *Gallovidia* (*Galloway*)

Ver.

Verfus Occidentem: 1. *Carriſta* (*Carrick*) 2. *Coila* (*Kyle*) 3. *Cuninghania*. 4. *Renfroana* (*Renfrovv*.)

Verfus Septentrionem: 1. *Argathelia* (*Argyle*) 2. *Levinia* (*Lennox*) 3. *Mentbitia* (*Mentbeit*) in qua: *Dumblanum* (*Dumblain*) urbs notabilis. 4. *Straternia* (*Stratbern*) in qua: *Abernetbum* (*Abernetbey*) ſedes quondam regum Pictorum. Hæc duæ poſtremæ a nonnullis ad Scotiam borealem referuntur. 5. *Fifa* (*Fyfe*) in hac: *Andreapolis* (*S. Andrewvs*) urbs Archiepiſcopalis ampla & munita, portu & Academia ornata.

In medio: 1. *Comitatus Sterlinenſis* (*Sterling*) 2. *Clotiana* (*Clydsdale*) in qua: *Glaſcovium Glaſcovv* optimum Scotiæ australis emporium cum Academia. 3. *Tvedia* (*Tvedale*.)

In Scotia boreali, verſus Auſtrum: 1. *Anguſia* (*Angus*) in qua: *Taodunum* (*Dundee*) & *Celunca* (*Montroſs*) portus habent. *Brechinium* (*Brechin*) metropolis. 2. *Pertbia* (*Pertb*)

Verſus Occidentem: 1. *Lochabria* (*Loquaber*) 2. *Roffia* (*Roffe*) in qua: *Cromerus* (*Cromerty*) portus ampliſſimus ac tutiſſimus.

Verſus Septentrionem: 1. *Vallis ad Navernam* (*Strathavern*) 2. *Cathaneſia*, (*Caithnes*) in qua: *Promontorium Veruvium* (*Dyngisby*) extremum Scotiæ verſus hanc plagam. 3. *Souderlandia* (*Southerland*) in hac: *Dornocum* (*Dornock*) emporium & portus. 4. *Moravia* (*Muray*) in qua: *Innernium* (*Innerneſs*) locus munitus. 5. *Banſia* (*Banſ*)

Verſus Orientem: 1. *Buchania* (*Buchan*) 2. *Marnia* (*Marr*) in qua: *Aberdonia vetus* (*Alt-Aberdeen*) urbs exigui momenti. *Aberdonia nova* (*Neu-Aberdeen*) optimum & ampliſſimum Scotiæ borealis emporium.

Verſus Septentrionem & Occidentem magnus circa Scotiam inſularum eſt numerus. Septentrionales Scotiæ proximæ dicuntur: *Orcades*; quæ longius diſtant *Schettlandica*: Occidentales vero *Ebudes* item *Hebrides* nominantur.

HIBERNIA Inſula eſt. Ab Anglia ſeparat mare Hibernum. Fluvii ejus primarii ſunt: 1. *Senus* (*Shannon*) ad ſiniſtram, II. *Birgus* (*Barrovv*) ad dextram.

Hibernia in quatuor diſtinguitur provincias: I. *Lagenia* verſus Orientem. II. *Connatia* verſus Occidentem. III. *Ultonia* verſus Boream. IV. *Momonis*: verſus Auſtrum. Harum quælibet in Comitatus ſuos ſubdiſtinguitur.

I. In *Langenia* (*Leynſter*) ſunt: 1. *Comitatus Ludenſis* (*Louth*) in quo: *Drogeda* & *Carlingfordia* portus ſunt & emporia. 2. *Comitatus Midia* (*East-Meatb*) 3. *Comitatus Dublinenſis* (*Dublin*) in quo: *Dublinium* (*Dublin*) caput regni ampliſſimum, Academiam habet & Archiepiſcopum. 4. *Comitatus Vicloenſis* (*Wicklovv*) 5. *Comitatus Weiſfordia* (*Wexfort*) *Wiſfordia* (*Wexfort*) metropolis portum habet commodum. 6. *Comitatus Catarlagenſis* (*Catberlagb*) 7. *Comitatus Kilcbennienſis* (*Kilkeny*) *Kilcbennium* (*Kilkeny*) metropolis magna & munita epiſcopi ſedes eſt. 8. *Comitatus Regina* (*Queens*) 9. *Comitatus Kildarienſis* (*Kildare*) 10. *Comitatus Regius* (*Kings*) 11. *Comitatus Midia Occidentalis* (*West-Meatb*) 12. *Comitatus Longfordienſis* (*Longford*.)

II. In *Connatia* (*Connaught*) 1. *Comitatus Letrimenſis* (*Letrim*) 2. *Comitatus Sligenſis* (*Slego*) 3. *Comitatus Mageonenſis* (*Mayo*) 4. *Comitatus Roſcomenſis* (*Roſcomen*) in hoc: *Atblona* urbs epiſcopalis cum arce munita. 5. *Comitatus Galvejenſis* (*Gallvay*) *Galveja* (*Gallvay*) primaria hujus provinciæ urbs, emporium eſt bene munitum. 6. *Comitatus Clarenſis* (*Clare*)

III. In *Ultonia* (*Ulſter*) 1. *Comitatus Dunenſis* (*Dovvne*) 2. *Comitatus Antrimenſis* (*Antrim*) in quo: *Rupes Ferguſii* (*Knockfergus*) metropolis cum portu munito. 3. *Comitatus Colvauenſis* (*Colrane*) in hoc: *Londinodervia* (*Londondery*) metropolis portum habet & Epiſcopum. 4. *Comitatus Tugallenſis* (*Dungball*) 5. *Comitatus Tyronenſis* (*Tyrone*) 6. *Comitatus Fermanagbenſis* (*Farmanagh*) 7. *Comitatus Cavanenſis* (*Cavan*) 8. *Comitatus Monagbanus* (*Monagban*) 9. *Comitatus Armachanus* (*Armagh*) *Armachba* urbs quondam celebris, jam vero minus, Archiepiſcopum habet, qui Primas regni eſt.

IV. In *Momonis* (*Mounſter*) 1. *Comitatus Waterfordienſis* (*Waterford*) urbs ejusdem nominis emporium eſt ampliſſimum portuque gaudet optimo. 2. *Comitatus Corcagiſis* (*Corck*) in hoc: *Corcagia* (*Cork*) & *Kinſalia* (*Kingſale*) emporia ſunt. 3. *Comitatus Kerrienſis* (*Kerry*) 4. *Comitatus Limericenſis* (*Limrick*) in quo: *Limericum* (*Limerick*) metropolis provinciæ magna & munitiſſima. 5. *Comitatus Tipervarienſis* (*Tipperary*)

Tria hæc regna eundem venerantur Regem. In Aſia & Africa caſtella quædam; in America magnas Angli tenent provincias. Multarum rerum fertiliſſima eſt Anglia; præfertim ovium lana, ſtannum aliaque magni æſtillantur. Religio ibi dominatur Reformata: attamen Pontificiorum, Judæorum, Quakerorum aliarumque ſectarum ingens deprehenditur numerus. Regis poteſtas auctoritate ſummorum Regni dicasteriorum, quæ Parlemta vocant, coeretur. Navigationibus & mercatura per univerſum orbem terrarum diſſipatis ingentes comparantur opes.

BELGIUM.

Fines Belgii verſus Orientem ſunt Germania, verſus Auſtrum Gallia, verſus Occidentem & Septentrionem mare Germanicum, cujus ingens Sinus in continentem penetrans Sinus Auſtrinus vocatur.

Flumina Belgii præ reliquis memoratu digna ſunt: I. *Rbenus*. II. *Mofa*. III. *Scaldis*,

Provinciæ Belgii ſunt XVII. I. *Comitatus Arteſia* (*Artois*) ſupra Piccardiam. II. *Comitatus Hanonia*, ad dextram Arteſiæ. III. *Comitatus Namurcenſis* (*Namur*) ad dextram Hanoniæ. IV. *Ducatus Lucemburgicus* (*Luxemburg*) ad dextram, in finibus Germaniæ. V. *Ducatus Limburgicus* (*Limburg*) ſupra Lucemburgicum Ducatum. VI. *Ducatus Brabantinus* (*Brabant*) ſupra Namurcenſem & Hanoniæ Comitatum. VII. *Marchionatus Antverpienſis*, in Ducatu Brabantino. VIII. *Macblinia Dominium* (*Mecbeln*) itidem in Ducatu Brabantino. IX. *Comitatus Flandria*, Brabantinum inter Ducatum & mare Germanicum. X. *Comitatus Zelandiæ* ſupra Flandriam. XI. *Comitatus Hollandiæ* ſupra Zelandiam. XII. *Epiſcopatus Ultra-*

Ultrajectinus (Utrecht) ad dextram Hollandiæ infra Sinum Austrinum. XIII. *Ducatus Geldriæ* ad dextram in finibus Germaniæ. XIV. *Comitatus Zutphania*, ad dextram in finibus Cliviæ & Monasteriensis Episcopatus. XV. *Transsalania Dominium* supra Zutphaniam. XVI. *Frisia occidentalis Dominium* supra ad sinistram. XVII. *Groeningia Dominium* supra ad dextram.

Univerſum Belgium ſub poteſtate quondam erat Regis Hiſpaniæ. Anno MDLXXIX. provinciæ quædam, Hiſpanorum ſævitia ſere oppreſſæ, arma capere vimque vi repellere ſuſtinerunt, reſque ducibus Arauſinis Principibus adeo proſpere geſſerunt, ut libertate poſt bellum diuturnum ac cruentum ferro vindicata, pace Weſtphalica a Rege Hiſpaniæ libera declarata fuerint Reſpublica. Inde duplex enatum eſt Belgium, Hiſpanicum & Fœderatum. Hiſpanicum Auſtriacæ domui tribuit pax Ultrajectina, ideoque Auſtriacum hodie vulgo cognominatur. Interim & Rex Galliæ Ludovicus XIV. ſucceſſu temporis, & Hollandiæ Reſpublica ante initam cum Hiſpanis pacem, non exiguam partem abripiere.

Antverpienſi Marchionatu & Machliniæ Dominio cum Brabantino Ducatu conjunctis Belgii Auſtriaci VIII. ſunt provinciæ, in quibus, quæ ſequuntur, memoratu digna ſunt loca:

I. In Comitatu *Arteſiæ*: *Atrebatum (Arvas)* metropolis ampla & munitiſſima *Fanum S. Audomari (S. Omer)* *Aria (Aire)* *Bethunium (Bethune)* *Bapalma (Bapaume)* loca ſunt bene munita. Hæc tota provincia regis Galliæ eſt.

II. In Comitatu *Hannoniæ* Galliæ ſubjacent: *Ditio Cameraceniſis (le Cambreſis)* cujus metropolis *Cameracum (Cambrai)* amplitudine ac munitiõibus celebratur, & Archiepiſcopatu ornata eſt. *Valentiana (Valenciennes)* ampliſſimum ac validiſſimum munimentum. *Buchanium (Boucbain)* *Condatum (Condet)* *Quercetum (Quesnoy)* parva at munita oppida. *Malobodium (Maubeuge)* & *Landrecejum (Landrecy)* æque munita. *Philippopolis (Philippeville)* in finibus Leodiſenſibus. *Tainiere, Malplaque* & *Blaugies* pagi ſunt propè *Bavacum (Bavay)* ubi anno MDCCIX. ad internecionem pugnatum eſt. Auſtriæ parent: *Montes (Mons f. Bergen)* metropolis Hannoniæ magna & munita. *Atbum (Atb)* parvum quidem, attamen munitum. *Stenkerna* pagus prælio anni MDCXCII. innotuit.

III. In Comitatu *Namurcenſi* Auſtria tenet: *Caroloregium (Charleroy)* urbem novam & munitam. *Namurcum (Namur)* metropolin magnitudine ac munitiõibus inſignem. Gallia: *Carolomontium (Charlemont)* & *Givetum (Givet)* munita oppida.

IV. In Ducatu *Lucemburgico* Auſtria poſſidet: *Luceburgum* primariam Ducatus urbem munitiõibus circumſeptam validiſſimis. *Cbiniacum (Cbi-ny)* urbem & Comitatum. Galli *Monmedium (Montmedy)* & *Theodonis villam (Thionville)* oppida munita.

V. In Ducatu *Limburgico* ad Auſtriacos pertinet: *Limburgum* metropolis. Ad Batavos: *Mons Falconis (Fauquemont)* & *Dalemium (Dalem)*

VI. Ducatus *Geldriæ* major quidem pars inter Belgii Fœderati provincias occurret, huc tamen referenda *Geldria ſuperior*, in qua Auſtriæ eſt:

Ruremunda. Regis Boruſſiæ: *Geldria* metropolis munitiſſima; Batavorum: *Venloa (Venlo.)*

VII. In Ducatu *Brabantino* ſub poteſtate Auſtriæ ſunt: *Bruxella (Brüſſel)* metropolis ampliſſima & ſedes prætoris. *Lovanium (Lövven)* Academiam habet celeberrimam. *Mechlinium (Mecheln)* ſplendore & Archiepiſcopatu celebre. *Antverpia* emporium amplitudine inſigne. Sub Batavorum poteſtate ſunt. *Berga ad Lomam (Bergen op Zoom)* *Breda, Sylva Ducis (Bois le Duc f. Herzogenbuſch)* oppida magna & munitiſſima. *Gravia (Grave)* urbs parva & munita. *Trajectum ad Moſam (Maſtricht)* inter Ducatum *Limburgicum* & Episcopatum *Leodiſenſem*, validiſſimum munimentum. *Ravenſteinium* Dynaſtia & urbs ad Moſam prope *Graviam* Electoris Palatini eſt.

VIII. In Comitatu *Flandriæ* Regem Galliæ venerantur Dominum: *Dunkerca (Dünkerken)* portus in litore maris Germanici celeberrimus, cujus munitiões quondam dirutæ jam reſtitutæ ſunt. *Gravelina (Grevelingen)* munitum oppidum in finibus Piccardiæ. *Inſula (Lille f. Rüſſel)* munimentum Gallorum in Belgio validiſſimum cum caſtello æque munitiſſimo. *Duacum (Douay)* urbs magna & munita. Auſtriæ ſubdita ſunt: *Gandavum (Gent)* metropolis Flandriæ inſignis magnitudinis, caſtellum habet munitum. *Bruga (Brugge)* emporium quondam Belgii maximum ac celeberrimum. *Oſtenda* portus Auſtriacorum in his terris nobiliſſimus. *Ipera (Ypern)* *Menina (Menin)* *Aldenarda (Oudenarde)* *Tormacum (Tournay)* urbes munitiſſimæ. *Damum (Damme)* oppidum æque munitum. Belgii Fœderati ſunt *Sluſa (Sluis)* *Ardenburgum (Ardenburg)* *Iſendicum (Iſendyck)* *Bierſtetum (Bierſtiet)* *Agger Gandaviſis (Sas van Gent)* *Axella (Axel)* & *Hulſtum (Hulſt)* parva attamen munita oppida.

Belgii Fœderati VII. ſunt, quæ ſequuntur, provinciæ:

I. Comitatus *Zelandiæ* conſiſtit inſulis quibuſdam: 1. *Valacbria (Walchern)* in qua: *Middelburgum (Middelburg)* metropolis & emporium celebre. *Fliffinga* portus maximi momenti. 2. *Scaldia (Schouven)* in qua: *Civicaa (Zivickſee)* portus & emporium. 3. *Tola (Tolen)* cum urbe ejusdem nominis. 4. *Bevelandia auſtralis (Süd-Beveland)* in hac: *Goefa Goes* urbs primaria. 5. *Bevelandia borealis (Nord-Beveland.)* 7. *Duvelandia (Duveland)*

II. Comitatus *Hollandiæ* in australem & borealem, ſ. in Hollandiam & Friſiam occidentalem diſtinguitur. In Hollandia auſtrali ſunt: *Briela (Briel)* in inſula *Vorna (Vorn)* & *Helvoetſluis* portus ſunt notiſſimi ad oſtium Moſæ. *Dordracum (Dordrecht)* emporium ampliſſimum e Synodo *Dordracena* notum. *Roterodamum (Rotterdam)* optimum ac dititiſſimum Belgii fœderati poſt *Amſtelodamum* emporium. *Delpbi (Delft)* urbs admodum celebris. *Risvicum (Rysvick)* arx ubi anno MDCXCVII. cum rege Galliæ pacem fecit Reſpublica fœderati Belgii ejusque ſocii. *Haga Comitum (Graven-Haag)* vicus ſplendiſſimus, ubi Ordinum fœderati Belgii & Principum exterorum legati commorantur. *Lugdunum Batavorum (Leyden)* Academiam habet celeberrimam. *Harlemum (Harlem)* inventione gloriatur typographiæ. *Amſtelodamum (Amſterdam)* metropolis Hollandiæ & empo-

emporium hodie facile celeberrimum. *Narda* (*Narden*) munitum oppidum. *Gouda*, *Goricbemium*, (*Gorcum*) *Viana* &c. urbes haud ignobiles. *Lævensteinium* ubi *Mosa* & *Vahalis* confluunt, castellum munitum. In Hollandia boreali: *Alcmaria* (*Alckmar*) urbs magna & munita. *Medenblica*, *Enckbusa*, *Horna*, *Edamum*, *Monachodamum* (*Monikedam*) urbes & portus in litore Sinus austrini. *Texela*, *Flevolandia*, (*Vlieland*) *Scbellenga*, insulae sunt supra Hollandiam.

III. In Episcopatu *Ultrajectino* notantur: *Trajectum ad Rbenum* (*Utrecht*) metropolis amplissima cum Academia celeberrima. Anno MDCCXIII. pax ibi cum Rege Galliae inita est. *Amersfurtum* (*Amersfort*) & *Montfortium* (*Montfort*) urbes non adeo magnae at munitae.

IV. *Dacatus Geldriae*, quantum ad Belgium foederatum pertinet, III. partes sunt: 1. *Betavia* (*Betau*) in hac: *Noviomagus* (*Niemagen*) metropolis Geldriae ob pacem anno MDCLXXIX. ibi factam nota. Comitatus *Buranus* & *Culenburgicus* cum urbibus ejusdem nominis. *Castrum Schenkianum* (*Schenckenschanz*) in finibus Ducatus *Cliviae* locus munitissimus.

2. Comitatus *Zutphanensis*, in quo: *Zutphania*, urbs pulchra. *Grola* (*Groll*) & *Dasburgum*, oppida haud ignobilia. Comitatus *Bergensis*. *Baronia Bronchorstana*. *Dynastia Anboltensis*. *Borkelon*, (*Borkelo*) de qua cum Episcopo *Monasteriensis* multum fuit disceptatum.

3. *Velavia* (*Velau*) in qua: *Arubeimium* (*Arubeim*) urbs magna & munita. *Hardervicum* ad Sinum Austrinum, Academiam habet. *Leo* arx amœna Principis *Arausionensis*.

V. *Transsalsania* *Dominium* tribus consistit partibus, quarum 1. *Salandia* (*Salland*) in qua: *Daventria* (*Deventer*) metropolis splendida & munita. *Campa* (*Campan*) ad Sinum Austrinum, & *Zuolla* (*Zuoll*) emporium magnum, munitae sunt. *Hasseletum* (*Hasselt*) oppidum haud ignobile.

2. *Tubantia* (*Tovente*) nihil quod memoratu dignum esset, habet. 3. *Drentia* (*Drente*) in hac: *Covordia* (*Cevorden*) munitissimus locus in finibus *Westphaliae*.

VI. *Frisia occidentalis* *Dominium*, in quo: *Leoardia* (*Leuwarden*) *Frisiae* metropolis magna ac munitissima, sedes item *Prætoris* hæreditarii. *Franekeva* Academiam fovet celeberrimam. *Harlinga* in litore sinus Austrini, emporium. *Stavora* (*Stavern*) sedes quondam regum *Frisiorum*.

VII. *Græningia* *Dominium* duas habet partes 1. *Græningia*, cujus metropolis *Græninga* amplissima ac munitissima, Academiam habet. *Castrum Burtanga* (*Burtangerfort*) in finibus *Frisiae Orientalis*. 2. *Umelandia* (*Omeland*) in qua: *Delffsyla* (*Delffsiel*) portus ad ostium *Amasi* (*Ems*)

Præter hæc in *Africa*, *America* & imprimis *Asia* amplissimas *Batavi* cepere regiones & insulas. *Belgium* foederatum, si pascua excipias, nihil fere proferre, constat, cuncta tamen large suppeditant navigationes & mercatura. *Religio* ibi præpollet *Reformata*, omnium tamen *Religionum* & sectarum tolerantur affectae, dummodo pacis profanae sint studiosi. *Regimen* ad *Aristocratiae* normam compositum. *Navigaciones* & *mercatura*, quibus gens ista videtur nata, societatis præsertim, ut vocatur, *Indiæ Orientalis*

aromatum aliarumque mercium monopolia, opes & potentiam multo magis auxere, quam pro terræ, quam incolunt, exiguo spatio credere quis possit.

HELVETIA.

Helvetiæ limites sunt versus *Septentrionem Suevia*, versus *Orientem Comitatus Tirolensis*, versus *Austrum Italia*, & versus *Occidentem Gallia*.

Fluvii primarii sunt I. *Rbenus* II. *Arola*. III. *Rbodanus*. Duo præter hos notantur lacus I. *Lacus Bodamicus*, olim *Acronius* in finibus *Sueviæ*. II. *Lacus Lemanus* in finibus *Sabaudia*.

In *Helvetia* consideranda occurrunt. I. *Respublica Helvetiorum*. II. *Subditi Helvetiorum*. III. *Confederati Helvetiorum*.

Respublica Helvetiorum XIII. constat provinciis, quas illi pagos s. civitates (*Cantons*) vocant. Hi pagi secundum ordinem, quem observant, sunt sequentes: I. *Pagus Tigurinus* (*Zürch*) ad dextram inter *Rhenum* & lacum *Tigurinum*. II. *Pagus Bernensis* (*Bern*) infra ad sinistram circa *Arolam*. III. *Pagus Lucernensis* (*Lucern*) in medio, ad dextram pagi *Bernensis*. IV. *Pagus Uranienfis* (*Ury*) infra itidem ad dextram pagi *Bernensis*. V. *Pagus Suitienfis* (*Schwytz*) inter pagum *Tigurinum* & *Uraniensem*. VI. *Pagus Silvaniensis* (*Untervalden*) inter *Bernensem*, *Lucernensem*, *Suitiensem* & *Uraniensem* pagum. VII. *Pagus Tugiensis* (*Zug*) inter *Tigurinum*, *Suitiensem* & *Lucernensem* pagum. VIII. *Pagus Glaronensis* (*Glaris*) ad dextram pagi *Suitienfis* & *Uranienfis*. IX. *Pagus Basileensis* (*Basel*) supra ad sinistram. X. *Pagus Friburgensis* (*Freyburg*) infra ad sinistram a *Bernensi* inclusus. XI. *Pagus Salodorensis* (*Solothurn*) inter *Bernensem* & *Basileensem*. XII. *Pagus Scaphusienfis* (*Schaffhausen*) inter *Rhenum* ad sinistram *Lacus Bodamici*. XIII. *Pagus Abbatis Cellensis* (*Appenzell*) ad dextram infra hunc lacum. Horum pagorum cum postremi bello maximam partem confecto ad foedus *Helvetiorum* accesserint; VII. priores pagi veteres dicuntur.

In hisce pagis loca sequentia notari merentur:

I. In pago *Tigurino*: *Tigurum* (*Zürch*) metropolis maxima & munita, vix parem in *Helvetia* habet. *Kyburgum* castellum & quondam Comitatus nobilissimus. *Eglisovia* (*Eglisau*) ad *Rhenum*. *Regensperga* oppidum cum castello.

II. *Pagi Bernensis* duæ sunt partes, *Germanica*, circa *Arolam*, & *Italica* s. *Pagus Antuatius* (*le Pais de Vaud*) supra lacum *Lemanum*. In *Germanica* parte sunt: *Berna* (*Bern*) metropolis amplissima & pulcherrima *Tburnum* (*Tburn*) ad *Arolam*. *Aroviium* (*Arnu*) ubi pagi *Reformati* conventus suos habent. *Pons Arolæ* (*Brusk*) oppidum. *Habsburgum* castellum & sedes quondam Comitum *Habsburgicorum*. *Campus Regis* (*Königsfeld*) monasterium in eo loco exstructum, ubi *Imperator Albertus I.* occisus est. In parte *Italica*: *Lusunum* (*Lausanne*) prope lacum *Lemanum* Academiam habet celeberrimam. *Aventicum* (*Wisslisburg*) primaria quondam *Helvetiæ* urbs, nunc parvum oppidum.

III. In pago *Lucernensis*: *Lucerna* (*Lucern*) metropolis magna, Nuntii

Pontificii sedes. *Sempacum* (*Sempach*) oppidum, prope quod Leopoldus Austriae Dux anno MCCCLXXXVI. in praelio cecidit.

IV. In pago *Uranienfi*: *Altorfium* (*Altorf*) primarius vicus.

V. In pago *Suitienfi*: *Suitia* (*Schwyz*) itidem vicus. *Abbatia Einsidelensis*, (*Einsideln*) monasterium Ordinis S. Benedicti.

VI. In pago *Silvanienfi*: *Stantium* (*Stans*) & *Sarna* (*Sarnen*) vici sunt.

VII. In pago *Tugiensi*: *Tugium* (*Zug*) oppidum haud ignobile.

VIII. In pago *Glaronenfi*: *Clarona* (*Glaris*) vicus primarius.

IX. In pago *Basileensi*: *Basilea* (*Basel*) ad Rhenum metropolis amplissima & munita, Academiam habet. *Lichtstallum* (*Lichtstall*) oppidum. *Augusta Rauracorum* (*Augst*) urbs quondam nobilissima, jam pagus.

X. In pago *Friburgensi*: *Friburgum* (*Freyburg*) metropolis, in rupe sita est.

XI. In pago *Salodorensi*: *Salodorum* (*Solothurn*) urbs munita, ubi Regis Galliae Legatus ad Helvetiorum Remp. commorari solet.

XII. In pago *Scaphusienfi*: (*Schafhausen*) urbs pulchra & munita.

XIII. In pago *Abbatis Cellensis*: *Abbatis cella* (*Appenzell*) vicus est. Subditi Helvetiorum hoc ordine notari possunt:

Regio Sarunetum (*Sargans*) inter pagum Glaronensem & Remp. Grifonum VII. veteribus & Glaronensi pago paret. In ea sunt: *Therma Favaria* (*Pfäfers*)

Castra Rhetica (*Gaster*) supra Sarunetum ad sinistram, in quibus: *Utenacum* (*Uznach*) primarius locus Suitienfi ac Glaronensi subjacet pagis.

Ruperti villa (*Rapperswil*) infra lacum Tigurinum, Tigurini ac Bernensis pagi est.

Vallis Rhenana, (*Rheintal*) angustus terrae tractus Rhenum inter & Abbatiam cellensem pagum VII. veteres, item Glaronensem & Abbatiscellensem pagos agnoscit Dominos.

Episcopocella (*Bischoffzell*) oppidum Thurgoviam inter & Abbatiam Sangallensem, in Ecclesiasticis Religionis Reformatae Tigurinos sequitur.

Thurgovia (*Thurgau*) regio lacum inter Bodamicum & pagum Tigurinum, VII. veteribus & Glaronensi pago subdita est. *Frauenfelda* primarius ejus locus est.

Stenium s. *Ganodurum* (*Stein*) ad Rhenum sub protectione est Tigurinorum.

Diefenbosa (*Diefenbosen*) ad Rhenum a pagis Tigurino & Scaphusienfi protegitur.

Vitodurum (*Wintertbur*) in pago Tigurino, cui etiam paret.

Comitatus Badensis (*Baden*) pagos inter Tigurinum & Bernensem, sub quorum & Glaronensis potestate est. In eo sunt: *Forum Tiberii* (*Zurzach*) vicus ob nundinas celebris. *Therma Helvetica* (*Baden*) urbs antiqua, thermas habet. Anno MDCCXIV. pax ibi sancita est.

Praefectura libera infra Comitatum Badensem. Harum pars superior s. australis VII. Veteres & Glaronensem pagum habet Dominos. In ea: *Vilmerga* pagus, ubi MDCCXII. Helvetii Reformati Pontificios gravi praelio

vicere. Pars inferior s. borealis. Tigurino, Bernensi & Glaronensi paret pagis. In hac: *Mellinga* & *Bremgarta*, oppida. Versus Occidentem IV. sunt urbes cum praefecturis suis, quas Bernensis & Friburgensis pagus alternis vicibus per praetores gubernant. Haec sunt: *Muratum* (*Murten*) ad lacum ejusdem nominis, ob victoriam Helvetiorum MCCCCLXXXV. adversus Burgundiae Ducem Carolum celebre. *Granfonium* (*Granfon*) in litore Occidentali lacus. Neoburgici, ejusdem Ducis clade anni MCCCCLXXXVI. notabile. *Urba* (*Orbe*) *Schwarzenburgum*.

Praefectura Italica s. Transalpinae: *Luganum* (*Lugano*) *Locarnum* (*Locarno*) *Mendrisia* (*Mendrisio*) & *Vallis Madia* (*Val Maggio*) universae Reip. subjacent, excepto Abbatiscellenfi pago. Sitae sunt in finibus Italiae. Supra has ad dextram aliae III. sunt praefecturae: *Bilitionum* (*Bellenz*) *Riviera* & *Vallis Brunia* (*Val Brenna*) haec sub potestate sunt pagorum Uranienfis, Suitienfis & Silvanienfis.

Confederati Helvetiorum sunt:

I. *Respublica Rhetorum* s. *Grifonum*. Fines ejus sunt versus Orientem Comitatus Tirolensis, versus Occidentem Pagus Uranienfis, versus Austrum Italia, versus Septentrionem Pagus Glaronensis, Sarunetum & Pagus Suitienfis.

Consistit vero Respublica ista tribus partibus, quas illi Foedera vocant, horum 1. *Foedus X. Jurisdictionum*, supra, in quo: *Vicus Antuatius* (*Davos*) & *Majavilla* (*Meyenfeld*) optimi vici. 2. *Foedus domus Dei*, infra ad dextram, in hoc: *Curia Rhetorum* (*Chur*) primaria urbs Reipublicae Episcopum habet, qui Princeps Imperii Germanici est. 3. *Foedus canum* ad sinistram, in quo: *Ilantium* (*Ilanz*) vicus praecipuus. *Difentium* (*Difentis*) Monasterium.

Rhaeti quoque suos habent subditos in finibus Italiae, hi sunt: I. *Comitatus Clavennensis*, in quo: *Clavena* (*Cleven*) metropolis. *Plursum* (*Plurs*) vicus erat pulcherrimus, anno MDCXVIII. vero a monte corridente obrutus est. 2. *Vallis Tellina* (*Veltlin*) magna terrae fertilitate nota, in qua: *Morbonium* (*Morbegno*) locus primarius. 3. *Comitatus Bormiensis* (*Bormio* s. *Worms*) cujus metropolis idem habet nomen.

II. *Abbas monasterii S. Galli* Ordinis S. Benedicti in oppido S. Galli (St. Gallen) supra pagum Glaronensem. Abbas iste inter Principes Imperii locum habet. Praeter alia ditionis ejus est *Comitatus Toggenburgicus*. Sedes est *Weyla* (*Wyl*.)

III. *Oppidum S. Galli* (*St. Gallen*) Religionis Reformatae, mercatura floret.

IV. *Regio Biennensis* (*Biel*) inter Episcopatum Basileensem & pagos Salodorensis & Bernensem. *Bienna* (*Biel*) oppidum ad lacum Biennensem sita est.

V. *Principatus Neocomensis* infra Biennam ad lacum Neocomensem, Regem Borussiae quidem veneratur Dominum, suis tamen fruitur privilegiis & immunitatibus. *Neocomum* (*Neufchatel* s. *Neuburg*) metropolis est.

VI. *Geneva* (*Geneve* s. *Genf*) libera quondam civitas Imperialis, jam vero Respublica libera in litore lacus Lemani, magnitudine, in nationibus & mercatura illustris, Academiam fovet longe celeberrimam.

VII. *Valle-*

VII. *Vallesia* (*Waliser Land*) infra Pagum Bernensem, a fontibus Rhodani ad lacum usque Lemanum. *Sedunum* (*Sitten* s. *Sion*) metropolis Episcopi sedes est, cujus auctoritas plurimum valet.

VIII. *Mühlbause* in Sundgovia, civitas quondam imperialis.

Helvetia summum Europæ jugum plerumque habetur. Montes ibi altissimi. Hinc pascea pecorum optima; frumenti vero, pro hominum multitudine, non satis. Præter Romano-Catholicam & Reformaram Religionem nulla alia toleratur. Quilibet pagus est Respublica. De negotiis publicis in Comitibus consulitur.

GERMANIA.

Germaniæ fines occidentales sunt Gallia & Belgium, australes Helvetia, Italia, orientales Hungaria & Polonia, boreales mare Balthicum, Dania & mare Germanicum.

Fluvii primarii VI. plerumque putantur:

I. *Danubius*, e Principatu Fürstenbergico, ubi fontes ejus, ab Occidente versus Orientem per Germaniam & Hungariam in mare nigrum defluit.

II. *Rhenus* in terra Grisonum exoriens, in finibus fere Germaniæ occidentalibus versus Belgium decurrens, in varios diffunditur alveos.

III. *Moenus* e monte pinifero promanans per Franconiam defluit, & immiscetur apud Moguntiam Rheno.

IV. *Visurgis* nomen accipit a confluentibus fluviis Fulda & Werra prope Mundam in Electoratu Hanoverano, & effundit aquas suas in mare Germanicum.

V. *Albis* in montibus Sudetis Bohemiam inter ac Silesiam originem habet, & per Bohemiam, Saxoniam superiorem & inferiorem committitur mari Germanico.

VI. *Viadrus* a finibus Moraviæ per Silesiam, Marchiam Brandenburgicam & Pomeraniæ Ducatum decurrens, conjungitur mari Balthico.

In divisione Germaniæ vel fluminum, vel provinciarum, vel denique circularum habetur ratio. Nobis postrema præ reliquis videtur idonea. Constitit Germania quondam X. circulis, Burgundico autem abrepto, IX. qui supersunt, hoc pertractantur Ordine I. *Circulus Austriacus*. II. *Bavaricus*. III. *Suevicus*. IV. *Franconicus*. V. *Rhenanus superior*. VI. *Rhenanus inferior*. VII. *Westphalicus*. VIII. *Saxonicus inferior*. IX. *Saxonicus superior*. His accedit *Regnum Bobemia* cum provinciis eidem conjunctis *Moravia*, *Silesia* & *Lusatia*.

I. CIRCULUS AUSTRIACUS sita est infra ad dextram in finibus Hungariæ. Provinciæ ejus sunt sequentes:

I. *Archiducatus Austria*. Distinguitur in superiorem & inferiorem, s. in Austriam supra Anasum & infra Anasum (*Ens*) In *Austria superiori* sunt: *Lintium* (*Lintz*) metropolis pulchra ad Danubium. *Anisia* (*Ens*) *Styra* (*Steyr*) *Gemunda* (*Gmünd*) *Welsium* s. *Quilabis* (*Wels*) *Eferdinga* (*Efferdingen*) oppida. In *inferiori*: *Melcium* (*Melk*) oppidum & mona-

sterium Ordinis S. Benedicti. *Fanum S. Hippolyti* (*S. Poelten*) urbs & Collegium Canonorum regularium D. Augustini. *Gotvicum* (*Gottvich* s. *Kettvvein*) monasterium Ordinis S. Benedicti. *Cremesia* (*Krems*) oppidum ad Danubium. *Korneuburgum* (*Korn-Neuburg*) urbs munita. *Claustrum Neoburgicum* (*Kloster-Neuburg*) Episcopum habet. *Vienna* s. *Vindobona* (*Wien*) metropolis Austriæ amplissima & munitissima, & sedes Imperatorum Austriacorum, Archiepiscopum habet & Academiam. *Fons pulcher* (*Schoenbrunn*) *Laxenburgum* & *Ebersdorffium*, arces amoenæ prope Viennam. *Therma Austriacæ* (*Baden*) *Novostadium* (*Neustadt*) Vindobonense cognominatum in finibus Hungariæ.

II. *Ducatus Stiria*, itidem in superiorem & inferiorem distinguitur. In *superiori* notantur: *Cella Mariana* (*Marienzell*) ob peregrinationes religiosas celebris. *Seccovium* (*Seckau*) Episcopum habet. In *inferiori*: *Gracium* (*Gratz*) metropolis Stiria pulchra & munita, arcem habet in monte sitam. *Racosburgum* (*Rackelsburg*) oppidum munitum in finibus Hungariæ. *Cileja* (*Cilly*) Comitatus cum urbe ejusdem nominis.

III. *Ducatus Carintia* infra Sciriam. In hoc: *Clangensfurtum* metropolis non adeo magna. *Fanum S. Andrea* s. *Lavantum* (*S. Andrea* it. *Lavant*) & *Gurcum* (*Gurck*) urbes episcopales. *Villacum* (*Villach*) *Feldkircha* & *Wolfsberga* Episcopi sunt Bambergensis.

IV. *Ducatus Carniola* quatuor sunt partes: *Carniola superior*, in qua: *Labacum* (*Laybach*) metropolis Carniolæ, & *Crainburgum*. *Carniola inferior*, in qua: *Rudolphsvverta* (*Rudolphsvvertb*) a Rudolpho IV. Duce Austriæ condita. *Carniola media*, s. *Marchia Windorum* (*Windische Marck*) in qua: *Metlinga*, & celebris ille *lacus Circoniensis* (*Czirknizer See*) *Carniola interior*, in hac: *Comitatus Goertiensis* (*Goertz*) & *Comitatus Gradiscensis* (*Gradisca*) principali dignitate ornati sunt. *Tergesti* (*Trieste*) & *Fani S. Viti* ad flumen (*St. Veit am Flaum*) supra facta est mentio.

V. *Comitatus Tirolensis* (*Tyrol*) principali dignitate prædita, Italiæ proxima est.

In eo notantur: (*Kuffleinum* (*Kufflein*) munitissimum oppidum in finibus Baviaræ, arcem habet æque munitam. *Scarbia* (*Scharnitz*) locus munitus. *Rotbenburga* & *Sebatum* (*Schvatz*) metalli fodinas habent. *Hala ad Oenum* (*Hall*) salinis suis celebres. *Merania* (*Meran*) sedes quondam dominorum hujus Comitatus. Haud procul hinc est *Tirolis* (*Tyrol*) arx in monte, quæ regioni nomen dedit. *Oenipons* (*Inspruck*) metropolis magna, arcem habet & Academiam. *Ombras* s. *Ambras* arx magnifice exstructa in monte. *Brixinum* (*Brixen*) urbs & Episcopatus. *Bocenum* (*Bozen*) emporium admodum celebre. *Tridentum* (*Trient*) ob Concilium ibi habitum insigne. *Ebrenberga* in finibus Sueviæ. Universus iste Circulus sub potestate Domus Austriacæ, & Religionem profitetur Romano-Catholicam.

II. CIRCULUS BAVARICUS cohæret cum Circulis Austriaco, Suevico, Franconico & regno Bohemiæ. Provinciæ ejus sunt sequentes:

I. *Archiepiscopus Salisburgensis* infra in finibus Austriae, in hoc: *Salisburgum* s. *Juvavia* (*Salzburg*) metropolis magna, splendida ac munita.

II. *Præpositura Berchtoldgadenensis* cujus primarius locus *Berchtoldgadam* vicus est amplus. Præpositus est Princeps Imperii.

III. *Ducatus Bavariae* in superiorem & inferiorem distinguitur. *Superior* in finibus Sueviae, Comitatus Tirolensis & Archiepiscopus Salisburgensis est. *Inferior* complectitur, quæ circa Danubium ad regnum usque Bohemiae jacent. *In superiore* sunt: *Monachium* (*München*) metropolis pulcherrima ac munita ad Isaram cum arce Electoris, nunc Imperatoris, splendidissima. *Nymphenburgum* & *Schleisbium* arces amœnæ prope Monachium itidem splendidissimæ. *Ingolstadtum* ad Danubium munimentum validissimum, Academiam habet. *Donaverda* (*Donauverth*) civitas quondam imperialis Sueviae. Prope hanc est mons ille notissimus Schellenberg dictus. *Landsberga*, *Friedeberga*, *Wasserburgum* &c. oppida sunt non adeo magna. *Oettinga vetus* (*Alt-Oettingen*) ob peregrinationes ad imaginem B. Virginis Mariæ miraculosam celebris. *Burckbustum*, (*Burckhausen*) urbs pulchra & magna, ubi secundum Ducatus regimen. *Brundum* (*Braunau*) munitum oppidum. *Schardinga* ad Oenum in finibus Austriae æque munita. *In Bavaria inferiori*: *Landsbutum* (*Landsbut*) urbs pulcherrima cum arce Electorali. Tertium hic est Ducatus regimen. *Straubinga* (*Straubingen*) ad Danubium, ubi quartum Ducatus regimen. *Cambum* (*Cbam*) urbs & Comitatus in finibus Palatinatus superioris.

IV. *Episcopus Frisingensis* ad Isaram in Ducatu Bavariae: *Frisinga* (*Freisingen*) in colle sita admodum pulchra est. Ad hunc Episcopatum pertinet *Comitatus Werdenfelsensis* in finibus Tirolensibus.

V. *Ducatus Palatino-Neoburgicus*. Is situs est partim versus Occidentem ad Danubium, partim versus septentrionem, in eo sunt: *Neuburgum* (*Neuburg*) ad Danubium cum arce. *Hochstadium* (*Hochstatt*) ubi MDCCIV. Galli cum sociis suis victi terga vertere. Ducatus iste Electoris est Palatini.

VI. *Palatinatus superior* Bohemiam inter & Franconiam. Imperatorem, ut Electorem Bavariae, veneratur Dominum. In hoc: *Amberga* metropolis & *Neoforum* (*Neumarck*) *Rothenberga* arx munitissima in territorio Norimbergensi.

VII. *Ducatus Palatino-Solisbacensis* in Palatinatu superiori. *Solisbacum* (*Sulzbach*) est metropolis. Exstinctam Electorum Palatinorum lineam Neoburgicam excepit jam linea Solisbacensis, adeoque Ducatus iste Electori Palatino paret.

VIII. *Landgraviatus Leuchtenbergicus* in Palatino superiori Bavariae Ducibus subjacet. *Leichtenberga* & *Pfreimbta* sunt loca ejus præcipua.

IX. *Principalis Comitatus Sternsteinensis* itidem in Palatinatu superiori Principum Lobkovviziorem est. *Neostadium* (*Neustattle*) oppidum arcem habet.

X. *Baronatus Sulzburgensis* & *Pierbaumensis* erat Comitum Imperii Wolfsteinensium, qui jam exstincti sunt.

X. *Episcopus Ratisbonensis* ad Danubium, circa urbem hujus nominis, nihil urbium possidet.

XII. *Ratisbona* (*Regensburg*) civitas Imperii magna ad Danubium Religionis Evangelicæ. Ab anno MDCLXIII. ad annum usque MDCCXLI. Comitum Imperii in hac urbe congregata fuere.

XIII. *Comitatus Ortenburgicus* prope Passavium, Danubium inter & Oenum. Comites Religionem sequuntur Evangelicam.

XIV. *Episcopus Passaviensis* ad Danubium & Oenum in finibus Austriae. *Passavium* (*Passau*) metropolis magna tribus consistit urbibus.

III. CIRCULUS SUEVICUS fines habet orientales Bavariam, australes Comitatum Tirolensem & Helvetiam, occidentales Rhenum, boreales Palatinatum Rheni & Franconiam. Partes ejus sunt:

I. *Episcopus Constantiensis* circa lacum Bodamicum, in hoc: *Mersburgum* (*Mersburg*) ad eundem lacum, sedes Episcopi. *Augia dives* (*Reichenau*) Abbatia Ordinis S. Benedicti in insula lacus Bodamici.

II. *Episcopus Augustanus* ad Lycum: *Dillinga* (*Dillingen*) ad Danubium sedes Episcopi, Academiam habet.

III. *Abbatia Campidonensis* (*Kempten*) Ordinis S. Benedicti, circa urbem hujus nominis. Ipsa Abbatia est proxime ad Campodunum (*Kempten*.)

IV. *Præpositura Elvvangensis* (*Elvvangen*) Canoniorum regularium S. Augustini cum urbe ejusdem nominis.

V. *Ducatus Würtembergicus* circa Nicrum, in hoc: *Stutgardia* (*Stuttgart*) metropolis & sedes Ducum. *Ludoviciburgum* (*Ludwigsburg*) urbs nova cum arce Ducali sumtuosissime exstructa. *Tubinga* (*Tübingen*) ad Nicrum Academiam habet celeberrimam. *Schorndorffium* (*Schorndorf*) urbs munita. *Tecka* (*Teck*) castellum montanum dirutum, sedes quondam erat Ducum hujus nominis. *Gappinga* (*Gappingen*) acidulas habet saluberrimas. *Weiblinga* (*Waibling*) unde Gibellini dicti fuere perhibentur. *Neostadium ad Cochbarum* (*Neustadt ad Kocher*) sedes lineæ collateralis Ducum Würtembergicorum jam exstinctæ. *Canstadium* s. *Caji Antonii statio* (*Canstadt*) *Calba* (*Calvv*) *Leonberga* (*Leonberg*) *Uracum* (*Aurach*) *Freudenstadium* (*Freudenstatt*) *Heidenbeimium* (*Heidenbeim*) oppida non ignobilia.

VI. *Marchionatus Badensis* Rhenum inter & Ducatum Würtembergicum in superiorem & inferiorem distinguitur. *In superiori* sunt: *Badena* (*Baden*) metropolis & sedes quondam Margravorum lineæ Catholicæ, thermas habet. *Rastadium* (*Rastadt*) urbs recens condita cum arce splendidissima, ubi jam Margravii commorari solent. *Keblum* (*Kebl*) munimentum Imperii in insula Rheni exstructum. *In inferiori*: *Durlacum* (*Durlach*) metropolis & Margravorum hujus lineæ quondam sedes. *Carlsruh* urbs haud ita pridem exstrui cœpta, ubi Margravius proxime defunctus commorari solebat. *Pfortzbeimium* parvum oppidum. Ad hanc porro lineam Margravorum Badensium pertinent: *Dynastia Labrana* (*Lobr*) *Marchionatus Hochbergicus*, (*Hochberg*) *Dynastia Badenveilerana* (*Badenveiler*) *Sausenbergensis* (*Sausenberg*) & *Roetelensis* (*Roeteln*) ad Rhenum.

VII. *Principatus Hobenzolleranus* (*Hobenzollern*) infra Ducatum Würtembergicum, Danubium inter & Nicrum. In hoc sunt: *Hebinga* (*Hebingen*)

gen) *Haigerlocha* (*Haigerloch*) *Sigmaringa* (*Sigmaringen*) ad Danubium, & *Veringa* (*Veringen*).

VIII. *Principatus Fürstenbergicus*, in hoc: *Fürstenberga* (*Fürstenberg*) arx montana, unde nomen regionis. *Heiligenberga* (*Heiligenberg*) *Stülina* (*Stulingen*) & *Moeskircha* (*Moeskirchen*) sedes Principis regnantis.

IX. *Principatus Oettinganus* (*Oettingen*) supra ad dextram prope Præposituram Elvvangensem. *Oettinga* (*Oettingen*) metropolis. Linea Principum Evangelica, quæ dignitate principali gaudebat, exstincta est.

X. Quæ Domus Austriaca in hoc Circulo tenet, ad Circulum Austriacum proprie referuntur. Sunt vero: *Marchionatus Burgavia* (*Burgau*) inter Augustam & Ulmam. *Burgavia* (*Burgau*) & *Guntzburgum* (*Güntzburg*) sunt loca præcipua. *Præfectura provincialis Suevia* (*Landvogtey Schwaben*) ad lacum Bodamicum. *Comitatus Brigantinus* (*Bregenz*) ad eundem lacum. *Comitatus Montfortensis* (*Montfort*) in valle Rhenata. *Comitatus Feldkirchensis* s. *Campus S. Petri* (*Feldkirch*) infra Comitatum Montfortensem. *Landgraviatus Nellenburgicus* (*Nellenburg*) inter pagum Scaphusensem & Principatum Fürstenbergicum. *Constantia* (*Costniz* s. *Costanz*) ad lacum Bodamicum versus occidentem, urbs quondam Imperii libera. *Comitatus Hobenbergicus* (*Hobenberg*) supra Principatum Fürstenbergicum, in superiorem & inferiorem distinguitur. In inferiori est *Rotenberga* (*Rotenburg*) urbs primaria. *Villinga* (*Villingen*) claustrum in angustiis sylvæ nigræ s. Martianæ. *Quatuor urbes sylvestres*: *Waldsbutum* (*Waldsbüt*) *Lauffenburgum* (*Lauffenburg*) *Seckinga* (*Seckingen*) & *Rheinfelda* (*Rheinfelden*) quæ maxima & munitissima earum. *Brisgovia* (*Brigau*) Rhenum inter & sylvam nigram, in hac: *Brisacum* (*Breisach* s. *Alt-Breisach*) validissimum quondam munimentum in ripa Rheni, jam vero munitiones dirutæ sunt. *Friburgum* (*Freyburg*) urbs munitissima cum duobus castellis & Academia. *Heitersheimium* (*Heitersheim*) castellum & vicus, ubi sedes est magni Magistri Ordinis S. Johannis in terris Germanicis. *Ortenavia* (*Ortenau*) supra Brisgoviam. *Dynastia Schelklingensis* & *Ebingensis* prope Ulmam.

XI. *Abbatia Imperii* dignitatis principalis sunt XXII. nempe XVI. sexus masculini, & VI. sexus sequioris. Prioris generis sunt: *Abbatia Elcbingensis* (*Elcbingen*) prope Ulmam ad Danubium, Ordinis S. Bened. li. *Gengenbachensis* (*Gengenbach*) ejusdem Ordinis, in civitate imperiali hujus nominis. *Marchthalensis* (*Marchthal*) Ordinis Præmonstratensium, ad Danubium in Dynastia Gundelfingensi. *Ochsenbusana* (*Ochsenhausen*) Ordinis S. Benedicti, infra Biberacum ad dextram. *Monachorotensis* (*Muenchrot*) Ordinis Præmonstratensium infra Ochsenhusanam. *Petersbusiana* (*Petershausen*) Ordinis S. Benedicti in suburbio Constantiæ. *Roggenburgensis* (*Roggenburg*) Ordinis Præmonstratensium, in Comitatu Weisenhornensi. *Salmansvilensis* (*Salmansweiler*) Ordinis Cisterciensium, prope Uberlingam. *Schüffenriedensis* (*Schuffenried*) Ordinis Præmonstratensium, ad lacum plumarium (Feder-See) *Urspergensis* (*Ursperg*) ejusdem ordinis, prope Thanhusam. *Weingartensis* (*Weingarten*) Ordinis S. Benedicti, supra Ravenspurgum. *Augia alba* s. *minoris* (*Weissenau*) Ordinis Præmonstratensium infra Ra-

venspurgum. *Wettenbusana* (*Wettenhausen*) Ordinis Canonorum regularium S. Augustini, infra Burgoviam. *Irsingensis* (*Irsee*) Ordinis S. Benedicti, prope Kaufbyram. S. *Udalrici* & *Afra*, ejusdem Ordinis, in civitate imperii Augusta S. *Georgii* in civitate imperii Ilna. Posterioris generis: *Abbatia Buchaviensis* (*Buchau*) ad lacum plumarium. *Lindaviensis* in civitate imperii hujus nominis. *Baindensis* (*Baindt*) supra Weingartensem. *Bona Cella* & *Cella Dei* (*Guttzell*) prope Ochsenhusanam. *Hegenbacensis* (*Hegenbach*) supra Ochsenhusanam. *Monasterii rubri* (*Rotenmunster*) prope Rothvilam.

XII. *Comitatus & Dynastia Imperii*, hi sunt: *Comitatus Hobenemianus* (*Hobenems*) in valle Rhenana, suos habet Comites. *Dynastia Egloffensis* (*Eglof*) in præfectura provinciali Sueviæ, est Comitum de Traun. *Comitatus Tettngiensis* (*Tettng*) ad lacum Bodamicum, est Comitum Montfortensium. *Dynastia Zeilensis*, *Comitatus Wolfeggensis*, uterque ad dextram præfecturæ provincialis, & *Dynastia Scherenensis* ad Danubium in Principatu Fürstenbergico, dominos habent Comites ac Truchsesios Waldburgenses. *Comitatus Koenigseccianus* (*Koenigseck*) inter Principatum Fürstenbergicum & Comitatum Wolfeggensem, & *Dynastia Rotenfelsensis* (*Rotenfels*) infra Campodunum (Kempten) suos habent Comites. *Dynastia Justingensis* ad Danubium prope Ulmam sub ditione est Baronum Freybergensium. *Comitatus Reckbergicus* (*Reckberg*) partim inter Ducatum Würtembergicum & Territorium Ulmense, partim infra Ulmam ad Ilarum suos veneratur Comites. *Dynastia Mindelbeimensis* (*Mindelheim*) supra Abbatiam Campidonensem, & *Dynastia Wiesensteigensis* (*Wiesensteig*) Imperatori subditæ sunt, ut Electori Bavarix. *Comitatus Kirchbergensis* & *Weissenbornensis*, inter Danubium, Ilarum & Lycum sunt Comitum Fuggerorum. *Comitatus Grafenecensis* (*Grafeneck*) inter Ducatum Palatino-Neoburgicum & Principatum Oettinganum suos habet Comites. *Comitatus Pappenbeimensis* ad dextram Principatus Oettingani, suos itidem habet Comites. *Clettgovia* (*Klettgau*) Landgraviatus principalis ad Rhenum inter Scaphusam & Waldshutum est sub potestate Principum Schwvarzenbergicorum. *Principalis Comitatus Thengensis* (*Thengen*) prope Clettgoviam, tenetur a Principe Auerspergico. *Comitatus Bondorsiensis* in sylvâ nigra, est Abbatix S. Blasi Ordinis S. Benedicti. *Comitatus Ebersteinensis* (*Eberstein*) post exstinctam Comitum hujus nominis stirpem, inter multos divisus est.

XIII. *Civitates imperiales*, quarum sunt XXXI. *Augusta Vindelicorum* (*Augspurg*) ad Lycum in finibus Bavarix, maxima earum. *Ulma* (*Ulm*) ad Danubium, munita est. *Gienga* (*Giengen*) *Ala* (*Alen*) *Bopfinga* (*Bopfingen*) *Noerdinga* (*Noerdlingen*) *Dunckelsbübla* (*Dünckelsbübl*) *Hala Suevorum* (*Schwabisch-Hall*) *Gemunda Suevorum* (*Schwabisch-Gemünd*) in parte boreali Sueviæ versus fines Franconix. *Wimpfena* (*Wimpffen*) *Hailbronna* (*Hailbronn*) *Eslinga* (*Eslingen*) *Reutlinga* (*Reutlingen*) & *Wila* (*Weil*) in Ducatu Würtembergico. *Rotvila* (*Rotbrveil*) in Comitatu Hohenbergico. *Offenburgum* (*Offenburg*) *Gengenbacum* (*Gengenbach*) & *Cella ad Hammersbacum* (*Zell am Hammersbach*) in Ortenavia. *Uberlinga* (*Uberlingen*) *Buchornia* (*Buchorn*) & *Lindavia* (*Lindau*) ad lacum Bodamicum. *Pfulendorffium* (*Pfulendorff*) *Buchavia* (*Buchau*) *Biberacum* (*Biberach*)

Mem-

Memminga (Memmingen) Kaufbyra (Kaufbeuren) Campodunum (Kempten) Leutkircha (Leutkirch) Isna (Isny) Wangena (Wangen) Ravensburgum (Ravensburg) in parte australi Sueviæ.

CIRCULUS FRANCONICUS inter Bavaricum, Suevicum, Rhenanum inferiorem & superiorem, Saxonicum superiorem & regnum Bohemiæ, adeoque in medio sita est Germaniæ. In eo sunt.

I. *Episcopatus Bambergensis (Bamberg)* in hoc: *Bamberga (Bamberg)* sedes Episcopi magna quidem & pulchra, sed sine muris. *Forbeimia (Forbeim)* oppidum munitum. *Cronacum (Cronach)* arcem habet munitam.

II. *Episcopatus Herbipolensis (Würzburg)* in quo: *Herbipolis (Würzburg)* sedes splendida Episcopi cum Academia ad Mœnum, in cuius ulteriori ripa in monte sita est arx munita *Marienberg (Marienberg) Kitzinga (Kitzingen) & Ochsenfurtum (Ochsenfurt)* oppida. *Koenigsbosia (Koenigsbosen)* oppidum munitum.

III. *Episcopatus Eichstadiensis (Eichstatt)* in hoc: *Eichstadium (Eichstätt)* metropolis & sedes Episcopi in valle sita.

IV. *Ditio Magni Magistri Ordinis Teutonici* inter Episcopatum Herbipolensem, Comitatum Hohenloicum & Archiepiscopatum Moguntinum, ad Tubarim, in hac: *Mergentheimium (Mergentheim)* urbs primaria & sedes Magni Magistri.

V. *Marcionatus Culmbacensis (Culmbach)* in finibus Variscæ, Bohemiæ ac Baviaræ, in quo: *Byrutium (Bavuth)* sedes Margravii. *Culmbachium* castellum habet munitum in monte situm, *Blaffenberga* dictum. *Erlanga (Erlangen)* prope Norimbergam, in parte urbis recentiori, quæ vulgo Erlanga nova seu a conditore, Christiani Erlanga dicitur, multi concessere Galli. Anno MDCCXLIII. Academia ibi fundata est. *Curia (Hof) & Wonsidelia (Wonsidel)* Variscæ quondam urbes fuere. *Marcionatus (Onoldinus) (Anspach s. Onolzbach)* in finibus Sueviæ, in hoc: *Onoldinum Onolzbach s. Anspach* sedes Margravii. *Schvvobacum (Schvvobach)* oppidum, in quo Gallorum colonia habitatum concessit. *Wilsburgum* locus munitus, in monte situs, prope Weissenburgum.

VI. *Principatus Coburgicus (Coburg)* ad dextram Principatus Hennebergici, Principem habet e Ducibus Saxo-Gothanis lineæ Salfeldensis. In eo sunt: *Coburgum (Coburg)* metropolis cum castello montano & Gymnasio illustri. *Hildburghusa (Hildburghausen)* sedes Ducis Saxonie e linea Gothana.

VII. *Principatus Hennebergicus (Henneberg)* suos quondam habuit Principes, quibus extinctis; hac ratione discerptus est: Landgravio Hasso-Casselano obtigit: *Smalkaldia (Schmalkalden)* urbs in historia Reformationis magnæ famæ. Electori Saxonie: *Schleusinga (Schleusingen)* sedes quondam Principum Hennebergicorum, Gymnasio exornata admodum celebri. *Sula*, oppidum. Duci Saxo-Vinariensi: *Ilmenavia (Ilmenau)* oppidum metalli fodinis celebre. Duci Saxo-Isenacensi: *Northeimium frigidum (Kalten-Northeim)* quod defuncto nuper ultimo hujus lineæ duce, ad partem Vinariensem accessit. *Mainunga (Meinungen)* sedes est Ducis Saxonie e linea Gothana.

VIII. *Principatus Schwvarzenbergicus* inter Episcopatus Bambergensem & Herbipolensem, ad quem præterea pertinet *Dynastia Seinsheimensis (Seinsheim)* propriis Ducatus iste utitur Principibus.

IX. *Comitatus quidam Imperii: Loevvensteinus (Loevvenstein)* in finibus Sueviæ, parvus admodum, suos habet Comites, quibus etiam Comitatus Wertheimensis ad Moenum situs, subjacet. Linea Catholica ad dignitatem evecta est principalem. *Comitatus Hohenloicus, (Hobenlob)* in finibus Sueviæ, reliquis amplior. Comites Hohenloici in multas lineas dispersi sunt. *Comitatus Limburgicus (Limburg)* itidem in finibus Sueviæ prope Halam Suevorum, Comitibus ineunte hoc seculo extinctis, feuda Imperii Elector Brandenburgicus obtinuit, reliqua heredibus permansere sexus sequioris. Huc quoque pertinet *Dynastia Speckfeldensis* in Episcopatu Herbipolensi. *Comitatus Castellanus (Castell)* inter Episcopatum Bambergensem & Principatum Schwvarzenbergicum superstitis habet Comites. *Comitatus Reineccensis (Reineck)* in parte boreali ad dextram, Comites Nosticos veneratur Dominos. *Comitatus Erbacensis (Erbach)* ad sinistram inter terras Moguntinas & Hasso-Darmstadienses suos habet Comites. *Dynastia Reigelsbergensis (Reigelsberg)* in Episcopatu Herbipolensi infra Ochsenfurtum Comitibus paret Schoenborniis.

X. *Civitates Imperii*, hæc sunt: *Norimberga (Nürnberg)* urbs amplissima & pulcherrima cum territorio magno, in quo: *Altorfium (Altorf)* oppidum & Academia celeberrima. *Suevofurtum (Schvvveinfurt)* ad Mœnum in Episcopatu Herbipolensi. *Rotenburgum ad Tubarim (Rotenburg an der Tauber) Windsheimium (Windsheim)* prope Rotenburgum. *Weissenburgum Nordgovia (Weissenburg am Nordgau)* in finibus Onoldinis & Eichstadiensibus.

V. CIRCULUS RHENANUS SUPERIOR. Hujus fines, quod provinciæ ejus dispersæ nimis sunt, denotari non possunt. Sunt vero partes ejus:

I. *Episcopatus Basileensis* juxta pagum hujus nominis: *Brundisia (Brundrut)* est sedes Episcopi.

II. *Comitatus principalis Monsbelligardensis (Mümpelgard)* prope priorem ad dextram, in quo: *Monsbellicardus* metropolis.

III. *Sundgovia (Sundgau)* supra Basileensem Episcopatum, in hac: *Ferreta (Pfirt)* metropolis: *Hunninga (Hünningen)* parvum at validissimum munimentum ad Rhenum prope Basileam.

IV. *Landgraviatus Alfatia* supra Sundgoviam, in litore occidentali Rheni, in superiorem & inferiorem distinguitur. In superiori sunt: *Brisacum novum (Neubreisach)* munitissimus locus, e regione Brisaci veteris. *Ensisheimium (Ensisheim)* ubi summum Alfatie Judicium, *Colmaria (Colmar) Cæsaris Mons (Kaysersheim) Turicbenum (Türckheim) & Monasterium in valle Gregoria (Münster im Gregorienthal)* civitates quondam fuere imperiales. *Murbachia (Murbach)* ad montem Vogesum Abbatia imperialis, cui adjuncta est Abbatia *Ludera (Luders)* in Comitatu Burgundico. *Rappolti villa (Rappoltsweyler)* Comitatus, quem Comites Palatini Birckenfeldenses hereditatis jure possident.

In inferiori: *Argentoratum* (*Strasburg*) metropolis Alsatiae amplissima & munitissima cum castello validissimo, Academiam habet celeberrimam. *Selestadium* (*Schlettstadt*) *Rosheimium* (*Rosheim*) *Ebenheimium* (*Ober-Ebenheim*) *Hagenovia* (*Hagenau*) *Sebusium* (*Weissenburg*) & *Landavia* (*Landau*) urbs munitissima, civitates Imperii quondam fuere. *Andlavia* (*Andlau*) oppidum & Abbatia imperialis Ordinis S. Benedicti. *Taberna Alsatia* (*Elfas Zabern*) sedes Episcopi Argentoratensis. *Fortalitium S. Ludovici* (*Fortlouis*) in insula Rheni, munitissimus locus. *Comitatus Liechtenbergicus* (*Lichtenberg*) & *Dynastia Ochsensteinensis* (*Ochsenstein*) Comitum quondam fuere Hanovienfium. *Comitatus Dachsburgicus* (*Dachsburg*) Comites Leiningenses habet Dominos. *Sundgovia* & *Alsatia* sub potestate sunt Regis Galliae.

V. *Episcopatus Spirensis* (*Speyer*) supra Alsatiam ad Rhenum: *Spira Nemetum* (*Speyer*) civitas Imperii antiquissima, in qua multi veterum Imperatorum quiescunt. *Bruchsalia* (*Bruchsal*) oppidum ubi Episcopi nonnunquam commorari solent. *Philippoburgum* (*Philippsburg*) munimentum Imperii in litore Rheni citeriore. *Taberna Rbenana* (*Rheinzabern*) sedes ordinaria Episcoporum Spirensium.

VI. *Episcopatus Wormatiensis* (*Worms*) supra Spirenses, in hoc: *Wormatia* (*Worms*) civitas Imperii antiquitate celeberrima. *Ladenburgum* (*Ladenburg*) sedes Episcoporum.

VII. *Ducatus Bipontinus* (*Zweybrücken*) inter Lotharingiam & Palatinatum Rheni: *Bipontum* metropolis & sedes Ducum. *Taberna montana* (*Bergzabern*) oppidum cum arce. Ducatus iste post diuturnas cum Electore Palatino lites Principi Birckenfeldensi obtigit.

VIII. *Ducatus Veldentinus*, huc pertinet: *Veldentium* (*Veldenz*) ad *Mofellam*. *Lauterecca* (*Lautreck*) in Ducatu Bipontino. Hujus possessor est Elector Palatinus.

IX. *Principatus Birckenfeldensis* est pars Comitatus Spanheimensis, in hoc: *Bircofelda* (*Birckenfeld*) oppidum ad Navam. *Trarbacum*, (*Trarbach*) cum castello munito, in communione possident Princeps Birckenfeldensis & Marchio Badensis e linea Badensi seu Baden-Baden. Regio ista vulgo dicitur *Hunnorum tractus* (*Hundsrück*.)

X. *Landgraviatus Hassia* cingitur a Circulis Westphalico, Saxonico superiori & inferiori, Abbatia itidem Fuldensi & Wetteravia. Dividitur in Hassiam superiorem & inferiorem. Praeterea Landgravi tenent *Comitatum Catimelibocensem* (*Catzenelbogen*) superiorem & inferiorem, ille infra Moenum, ubi Rheno conjungitur, hic trans Rhenum juxta Archiepiscopatum Trevirenses. Landgravi Hassiae in duas abeunt lineas primarias Hassio-Cassellanae & Darmstadiensis. *Cassellana* sunt: *Linea Cassellana* sunt: *Darmstadiensis* metropolis & sedes Landgravorum. *Dynastia Pleffensis* (*Pleß*) in finibus Brunsvicensibus. *Ziegenbeina* (*Ziegenbayn*) Comitatus & urbs munitissima. *Hirsfeldia* (*Hirschfeld*) ante pacem Westphalicam Abbatia Imperii, jam vero Principatus. *Cruciberga* (*Creutzberg*) cum-

arce, *Vallis Philippi* (*Philippsthal*) ubi Landgravius lineae collateralis commorari solet. *Homburgum*, Hassiae cognominatum, *Schvvalbacum longum* (*Langen-Schvvalbach*) vicus in Comitatu Catimelibocensi inferiori, acidulas habet saluberrimas. *Fritslaria* (*Fritzlar*) & *Amoeneburgum* (*Amoenburg*) sunt Electoris Moguntini. *Trefurtum* (*Trefurt*) tres habet Dominos, Electores Moguntinum & Saxonem & Landgravium Cassellanum. *Marpurgum* (*Marburg*) Hassiae superioris metropolis. Academiam habet celeberrimam. *Linea Rbenofeldensis*: *Rotenburgum* ad *Werram*, *Wanfrieda* & *Eschenvega* (*Eschwege*) *Rbenofelda* (*Rheinfels*) castellum munitum in monte situm in Comitatu Catimelibocensi inferiori. *Fanum S. Goari* (*S. Goar*) oppidum ad Rhenum. *Linea Darmstadiensis*: *Giesena* (*Gießen*) ad *Löganam* Academiam habet Evangelicam. *Butzbachium* (*Butzbach*) oppidum. *Comitatus Niddanus* (*Nidda*) ad dextram. *Comitatus Itteranus* (*Itter*) in finibus Waldeccensibus. *Darmstadtium* (*Darmstadt*) in Comitatu Catimelibocensi superiori, sedes Landgravi. *Linea Homburgensis*: *Homburgum* (*Homburg von der Höhe*) oppidum.

XI. *Ditio Domus Nassoviensis* (*Nassau*) Terrae Nassovienses sitae sunt partim in Australia, (*Westreich*) Lotharingiam inter & Palatinatum Rheni, partim in Wetteravia. Illae sunt: *Sarapontum* (*Saarbrück*) Comitatus infra Ducatum Bipontanum, cum urbe ejusdem nominis, & *Ottonis villa* (*Ottweiler*) sedes sunt principales: haec: *Siegena* (*Siegen*) *Dillenburgum* (*Dillenburg*) *Schaumburgum* (*Schaumburg*) *Ditium* (*Diez*) *Weilburgum* (*Weilburg*) *Idsteinium* (*Idstein*) & *Ufinga* (*Ufingen*) sedes quondam fuere diversarum linearum, quarum nunc quaedam extinctae sunt. Maxima quidem pars ditionis Nassoviensis ad Circulum referenda fuerat Rhenaum inferiorem, hic vero universam, ne ordinem interrumpamus, complexi sumus.

XII. *Abbatia Fuldensis* (*Fulda*) Hassiam inter & Franconiam, in hac: *Fulda* metropolis & sedes Abbatis Ordinis S. Benedicti, qui Princeps Imperii & Imperatricis Archi-Cancellarius est.

XIII. *Comitatus quidam Imperii*. In *Austrasia*: *Salmensis* (*Salm*) cujus dimidia pars, quae ad dignitatem Principatus evecta est, Principi subest Salmensi, altera Comitibus (Wild und Rheingrafen) *Finstringensis* (*Finstringen*) Principis est Salmensis. *Criebingensis* & *Dynastia Puttlingensis* (*Criebingen und Puttlingen*.) In *Palatinatu Rheni*: *Rheingrafensteinensis*, quem tenent Wild und Rheingrafen. *Falckensteinensis* inter Comites Manderscheidenses Keilensis lineae & Lövvenhauptios divisa est. *Leiningensis* suos habet Comites. In *Wetteravia*: *Comitatus Hanovio-Münzenbergicus* (*Hanau Münzenberg*) prope Francofurtum, in hoc: *Hanovium* (*Hanau*) urbs munita cum arce egregia & Gymnasio illustri. Post extinctos Comites Hanovienses Landgravius Hassio-Cassellanus terram possidet. *Yfenburgico-Budingensis* superstites habet Comites, quorum sedes est *Osfenbachium* ad Moenum prope Francofurtum. *Westerburgicus* terras inter Trevirenses & Nassovienses est lineae Comitum Leiningensium. *Waldeccensis* (*Waldeck*) Hassiam inter & Westphaliam, jam dignitate principali insigni-

infignitus. *Corbachium* (*Corbach*) metropolis. *Arolsum* (*Arolsen*) sedes Principis regnantis.

XIV. *Civitates quaedam imperiales: Francofurtum ad Moenum* (*Franckfurt am Mayn*) emporium opulentissimum & amplum, ubi Imperatores Germani eliguntur. *Wetzlar* (*Wetzlar*) prope Giefenam, in qua Judicium Camerale sedem fixit. *Friedberga* (*Friedberg*) Francofurtum inter & Giefenam. *Gelnhusa* (*Gelnhausen*) supra Hanovium ad dextram.

VI. CIRCULUS RHENANUS INFERIOR. s. *Electoralis* sequentes continet provincias:

I. *Electorum Palatinum* s. *Palatinum Rheni*. Hujus maxima pars sita est inter Rhenum & Mosellam, reliqua cis Rhenum circa Nicrum, ubi Rheno committitur. XIV. constat praefecturis, quarum cis Rhenum sunt: 1. *Brettenfis* (*Bretten*) in finibus Ducatus Wurtembergici. 2. *Heidelbergensis* (*Heidelberg*) *Heidelberga* sedes quondam & metropolis egregia Palatinus inferioris, Academiam habet reformatam. *Manheimium* (*Manheim*) in confluentibus Rheni ac Nicri, recens exstructa & munitionibus validissimis cincta, splendidissima sedes Electoris Palatini. *Francovalia* (*Franckenthal*) urbs quondam munita. 3. *Mosbacensis* ad dextram. 4. *Boxbergensis* (*Boxberg*) in Franconia. Trans Rhenum: 5. *Germersheimensis* (*Germersheim*) supra Alsatiam. 6. *Neostadiensis* (*Neustadt an der Hart*) ad sinistram Episcopatus Spirensis. 7. *Lutrensis* (*Lautern*) in qua: *Lutra Casarea* (*Kayserslautern*) civitas quondam Imperii. 8. *Alzeyana* (*Alzey*) maxima praefectura. 9. *Oppenheimensis* (*Oppenheim*) ad Rhenum, Imperii ante hac civitas. 10. *Crocinacensis* (*Creutzenach*) ad Navam. 11. *Strombergensis* (*Stromberg*) 12. *Simmereensis* (*Simmern*) 13. *Bachracensis* (*Bacharach*) ubi vinum gignitur nobilissimum. 14. *Kirchbergensis* (*Kirchberg*.)

II. *Archiepiscopus Moguntinus* dividitur in superiorem & inferiorem. Superior versus Occidentem jacet circa Rhenum inter Palatinum, terras Trevirenses & Darmstadiensis; inferior versus Orientem circa Moenum, inter Wetteraviam, Franconiam, Palatinum & ditionem Darmstadiensem. In superiori sunt: *Moguntia* (*Mayns*) contra Moeni Rhenique confluentes posita, sedes Electoris amplissima & munitionibus tuta. *Binga* (*Bingen*) ad Rhenum, urbs antiqua. *Hoebst* parvum & amoenum oppidum Moguntiam inter & Francofurtum: In inferiori: *Seleginastadium* (*Seeligenstadt*) ad Moenum. *Schaffnaburgum* (*Aschaffenburg*) cum arce Electorali magnifica. *Klingenberga*, vino, quod ibi nascitur, nobili, insignis. Praeter haec ad Electorum Moguntinum pertinent: *Strata Montana* (*Bergstrasse*) angustus terrae tractus ab Heidelberga Darmstadium usque sese extendens, in qua: *Weinheimium*, *Heppenheimium* & *Bensheimium*. Porro *Gernsheimium* & *Sobernheimium* oppida in Palatinatu Rheni. *Fritzlar* & *Amaneburgum* in Hassia. *Erfordia* (*Erfurt*) metropolis Thuringiae amplissima. *Eisfelda* (*Eichsfeld*) Thuringiam inter, Hassiam & Ducatum Brunsvicensis, in hac: *Heiligenstadium* & *Duderstadium*.

III. *Archiepiscopus Trevirensis* ad Mosellam a Ducatu Lotharingiae ad confluentes usque Mosellae ac Rheni. Loca ejus nobiliora sunt: *Augusta Trevirorum*, *Treviris* (*Trier*) ad Mosellam, metropolis antiquissima

& sedes Electoris. *Prumium* (*Prüm*) Abbatia antiquitate celebris. *Vitalliacum* (*Witlich*) arcem habet. *Confluentia* (*Coblenz*) urbs munita, ubi Mosella conjungitur Rheno. E regione urbis in litore Rheni orientali est *Castrum Erinberti* (*Ebrenbreitstein*) in monte situm munitionibus insignis. *Vesalia superior* (*Ober-Wesel*) libera olim. *Mons Tabor* (*Montabour*) arcem habet munitam.

IV. *Archiepiscopus Colonienfis* in litore Rheni Occidentali, Ducatus inter Juliacensem & Montensem. In hoc: *Resa* (*Rensee* s. *Rees*) prope Confluentes, oppidum in historia Germaniae notissimum, ubi sella Imperatoria adhuc videtur. *Andernacum* (*Andernach*) *Bonna* (*Bonn*) sedes Archiepiscopi & Electoris munita. *Broel* oppidum cum arce, quam Elector nunquam incolit. *Novesium* (*Nuys* s. *Neus*) *Casaris insula* (*Kayserswerth*) & *Rheinberga* (*Rheinbergen*) munita olim fuere oppida.

Huc praeterea pertinent: *Ducatus Westphalia* inter Wetteraviam & Comitatum Marchiae (Marck) in quo: *Werla* (*Werle*) & *Stattberga* (*Stattbergen*). *Comitatus Arenbergensis*, ibidem situs, & *Recklingsbusanus* inter Ducatum Cliviae, Episcopatum Monasteriensem & Comitatum Marchiae.

V. *Principatus Arenbergicus* (*Arenberg*) in Eifalia, inter Archiepiscopatus Trevirensis & Colonienfis, & Ducatum Juliacensem: *Arenberga* (*Arensberg*) est metropolis.

VI. *Comitatus Ysenburgicus inferior* prope Montabour. Comitibus extinctis Comitatus totus fere Electori Trevirensi obtigit.

VII. CIRCULUS WESTPHALICUS cohaeret cum Saxonico inferiori, Rhenano superiori ac inferiori, Belgio & mari Germanico. Provinciae ejus haec sunt:

I. *Episcopus Monasteriensis* (*Münster*) in medio fere Westphaliae a Lupia (*Lippe*) fluvio ad Frisiam usque Orientalem excurrit. Loca ejus celebriora sunt: *Monasterium* (*Münster*) metropolis amplitudine ac munitionibus insignis. *Coesfeldia* (*Coesfeld*) sedes Episcoporum ante subactum Monasterium. *Strombergum* (*Stromberg*) oppidum & Burgraviatus. *Meppena* (*Meppen*) & *Vechta* (*Vechte*) munita oppida.

II. *Episcopus Osnabrugensis* (*Osnabrück*) continetur Episcopatu Monasteriensi, Comitatus Lingensi, Tecklenburgico, Ravensbergico & Principatu Mindensi, in hoc: *Osnabruga* (*Osnabrück*) metropolis ob pacem anno MDCLVIII. ibi sancitam inelyta. *Iburgum* (*Iburg*) sedes quondam Episcoporum. Pace modo allegata cautum est, ut hujus Episcopatus Praesules Religionis Romano-Catholicae ac Evangelicae alternis vicibus eligerentur, & posterioris quidem e Ducibus Brunsvico-Luneburgicis. Jam huic, ut & antecedenti & subsequenti, praest Elector Colonienfis.

III. *Episcopus Paderbornensis* limites sunt Hassia, Comitatus Waldeccensis, & Lippiensis, Ducatus Westphaliae & Abbatia Corbejenfis: *Paderborna* metropolis ad Lupiam. *Neubusium* (*Nienhaus*) oppidum & arx, ubi Episcopi commorari solent.

IV. *Episcopus Leodiensis* (*Lüttich*) in Belgio Austriaco situs, clauditur Ducatibus Limburgico, Luxemburgico ac Brabantino, & Comitatus Han-

Hannoniensi & Namurcensi. In hoc notantur: *Leodium* s. *Augusta Eburonum* (*Lüttich*) metropolis ac sedes Episcopi amplissima cum castello munitissimo. *Hojum* (*Huy*) castellum habet munitum in monte situm. *Aqua Spadana* (*Spa*) vicus ob acidulas saluberrimas celebris. *Stabulum* (*Stablo*) & *Malmudavium* (*Malmedy*) inter Episcopatum Leodiensem & Ducatum Limburgicum, Abbatiae ita unitae, ut idem ipsis praesit Abbas, qui Princeps est Imperii. *Haseletum* (*Hasselt*) oppidum elegans & incolis frequens. *Comitatus Hornanus* (*Horn*) in finibus Geldriae.

V. *Abbatia Corbejensis* (*Corvey*) ad Visurgim inter Episcopatum Paderbornensem & terras Brunsvicensis: *Corbeja* (*Corvey*) monasterium Ordinis S. Benedicti. *Huxaria* (*Hoexter*) oppidum ad Visurgim. Abbas Corbejensis est Princeps Imperii.

VI. *Ducatus Juliacensis* (*Jülich*) inter Ducatum Geldriae, Archiepiscopatum Coloniensem Eifaliam & Ducatum Limburgicum. Loca celebriora sunt: *Juliacum* (*Julich*) metropolis munita. *Durena* (*Düren*) elegans oppidum. *S. Cornelii Monasterium*, *Cornelii-Münster*) Abbatia Ordinis S. Benedicti, cujus Abbas inter Status Imperii locum obtinet. *Bursebeidanum* monasterium (*Bursebeid*) Abbatia sexus sequioris.

VII. *Ducatus Montensis* (*Bergen*) Rhenum inter & Comitatum Marchiae, in hoc: *Düsseldorfium* (*Düsseldorf*) metropolis ad Rhenum, aliquandiu sedes fuit Electorum Palatinorum, qui Ducatum hunc cum priori ex hereditate Juliacensi fortiti sunt.

VIII. *Ducatus Clivia* (*Cleve*) ad confluentes Rheni ac Lupiae, in quo: *Clivia* (*Cleve*) metropolis. *Vesalia* (*Wesel*) validissimum munimentum cum castello itidem munitissimo. *Emmerica* (*Emmerich*) urbs magna & pulchra. *Duysburgum* (*Duysburg*) Academiam habet. *Santena* (*Santen*) & *Orfavicum* (*Orfay*) parva oppida. Huic Ducatui conterminus est *Principatus Moersanus* (*Meurs*) cum oppido ejusdem nominis, quem ex hereditate Arausionensi possidet Elector Brandenburgicus, ut Cliviae Ducatum e Juliacensi.

IX. *Principatus Mindensis* (*Minden*) inter Visurgim & Episcopatum Osnabrugensem, ipse quondam Episcopatus, pace Westphalica in Principatum saecularem transformatus & Electori Brandenburgico traditus est. *Minda* (*Minden*) metropolis munita est.

X. *Principatus Verdensis*, Bremensem inter Ducatum & Luneburgicum, eandem cum antecedenti sortem nactus. Sueciae regno cessit, cui armis ereptum possidet nunc Elector Brunsvico-Luneburgicus. *Verda* (*Verden*) metropolis. *Rotenburgum* (*Rotenburg*) oppidum, sedes quondam Episcoporum.

XI. *Principatus Frisia Orientalis* inter mare Germanicum & Comitatum Oldenburgicum. In hoc sunt: *Embda* (*Emden*) emporium amplum & munitum ad sinum Dollartium, ob gravissima cum Principe suo dissidia praesidium recepit Hollandicum. *Auricum* (*Aurich*) sedes Principis. *Nordena* (*Norden*) locus amplissimus in littore maris, at sine muris. *Dyna-*

stia Jeverana (*Jevern*) est Principis Anhaltino-Servestani. *Knipbush* (*Knipbushen*) Comitatus Altenburgici. Vacuefactum ultimi Principis obitu Principatum, MDCCXLIV. Rex Borussiae occupavit.

XII. Ingens *Comitatum* numerus. In *Eifalia*: *Manderscheidensis* superior & inferior, cujus lineae sunt: Geroldsteinensis, Keilensis & Blankenheimerensis. His accedit Baronatus Jankerat. *Virneburgicus* (*Virneckenheimerensis*) qui Comitum est Loevensteinensium. *Sleidanus* (*Schleyden*) Comitum est Loevensteinensium. *Sleidanus* (*Schleyden*) Comitum est Loevensteinensium. *Widanus* (*Wied*) suos Marchiae habet Dominos. In *Wetteravia*: *Roncaliensis* Comitatus (*Runkel*) *Sainensis* (*Sayn*) ad Rhenum, & *Wittgensteinensis* (*Wittgenstein*) supra Principatum Dillenburgicum, eidem parenti Comiti. In *Westphalia*: *Comitatus Marchiae* (*Marck*) inter Ducatus Westphaliae, Montensem & Episcopatum Monasteriensem, in hoc: *Susatum* (*Soest*) amplissima Westphaliae urbs. *Hammona* (*Hamm*) primaria Comitatus hujus civitas. *Essena* (*Essen*) oppidum, in quo Abbatia Imperii libera virginum generosarum. *Werda* (*Werden*) oppidum, Abbatiam habet Imperii liberam Ordinis S. Benedicti. *Ravensbergicus* (*Ravensberg*) infra Principatum Mindensem, in hoc: *Ravensberga* (*Ravensberg*) castellum montanum. *Bilfelda* (*Bielefeld*) oppidum. *Herfordia* (*Hervorden*) civitas quondam Imperii, nunc Abbatiam habet principalem Religionis Evangelicae: *Lingensis* (*Lingen*) in Episcopatu Monasteriensi. *Tecklenburgicus* (*Tecklenburg*) infra antecedentem; Quatuor isti Westphaliae Comitatus sunt Regis Borussiae. *Ritbergicus* (*Riedberg*) Comitum de Caunitz. *Lippensis* (*Lippe*) suos habet Comites. *Pymontanum* (*Pymont*) ob acidulas saluberrimas celebrem, Princeps Waldeccensis tenet. *Schaumburgicum* (*Schaumburg*) partim Landgravius Cassellanus, partim Comites Lippenses. In parte Cassellana est: *Rintelium* (*Rinteln*) oppidum munitum cum Academia Reformata. *Spiegelbergicum* (*Spiegelberg*) possidet domus Nassovio-Ditiensis, ut feudum Brunsvicense. *Hojensis* (*Hoya*) pars est Domus Brunsvico-Luneburgensis, altera Landgravii Hassio-Casselani. *Diepboltanus* (*Diepbolt*) itidem Domus Brunsvico-Luneburgensis. *Oldenburgicus* (*Oldenburg*) Regis Daniae. *Bentbeimensis* (*Bentheim*) & *Steinfurtenensis* (*Steinfurt*) ambo eundem venerantur Comitem.

XIII. *Civitates Imperii* tres: *Aquisgranum* (*Achen*) in Ducatu Juliacensi, civitas antiquissima & Carolo M. dilectissima. Ex praescripto aureae Bullae Reges Germanorum hic inaugurandi sunt. *Thermas* habet salubritate notissimas, *Colonia Agrippina* s. *Augusta Ubiorum* (*Cöln*) civitatum Imperii maxima, Academiam habet. *Tremonia* (*Dortmund*) in Comitatu Marchiae.

VIII. CIRCULUS SAXONICUS INFERIOR continetur mari Germanico ac Balthico, Ducatu Slesvicensi, Circulis Saxoniae & Rhenano superiori nec non Westphalico. Provinciae & loca in iis celebriora sunt:

I. *Ducatus Bremensis* (*Bremen*) inter Westphaliam, mare Germanicum & Albim. Ducatus iste quondam Archiepiscopatus fuit, per pacificationem

cationem vero Westphalicam Suecis cessit, quibus ineunte hoc Seculo expulsis, Electori Brunsvico - Luneburgensi traditus est. In hoc: *Stada* (*Stade*) munita urbs prope Albim. *Vorda Bremensis* (*Bremevoerde*) sedes olim Archiepiscoporum. *Haduloga* (*Hadelor-Land*) in litore maris Germanici, Ducum quondam fuit Lauenburgicorum, quibus extinctis de successione multum fuit disceptatum.

II. *Ducatus Holsatia* (*Holstein*) Albim inter, mare item Germanicum & Balthicum, quatuor consistit partibus: 1. *Ditmarfia* (*Ditmarfen.*) 2. *Holsatia in specie* (*Holstein*) 3. *Wagria* (*Wagrien*) 4. *Stormaria* (*Stormarn*) hæc inter Regem Daniæ & Ducem Holsatiæ Gottorpiensem ita divisæ sunt: in *Ditmarfia* Regis est: *Meldorpium*; Ducis: *Heyde*. In *Holsatia* in specie, Regis: *Rendesburgum* (*Rendsburg*) urbs munita. *Izebo* (*Itzebo*); Ducis: *Kilonium* (*Kiel*) urbs magna Academiam habet celeberrimam. In *Wagria*, Regis sunt: *Segeberga* (*Segeberg*) oppidum. *Ploenum* (*Ploen*) unde linea Ducum Holsatiæ denominatur. Ducis: *Oldenburgum* (*Oldenburg*) urbs quondam nobilis. *Eutinum* (*Eutin*) sedes Episcoporum Lübeccensium. In *Stormaria* Regis sunt: *Glückstadium* (*Glückstadt*) urbs recens exstructa & munita. *Krempe* (*Krempe*) *Pinneberga* (*Pinneberg*) Comitatus. *Altenavia* (*Altena*) amplus locus at sine muris. Ducis: Præfecturæ quædam notatu non adeo dignæ.

III. *Ducatus Saxoniam Lauenburgicam* (*Sachsen - Lauenburg*) ad Albim inter Ducatum Holsatiæ & Mecklenburgicum, in hoc: *Lauenburgum* (*Lauenburg*) metropolis ad Albim. *Ratzeburgum* (*Ratzeburg*) ante hac Episcopatus. Extinctis Ducibus Lauenburgicis Elector Brunsvico - Luneburgicus terras has occupavit.

IV. *Ducatus Mecklenburgicus* (*Mecklenburg*) in litore maris Balthici. Provinciæ, quibus constat, sunt sequentes: 1. *Ducatus Mecklenburgicus in specie*, in quo: *Mecklenburgum* (*Mecklenburg*) metropolis quondam, jam pagus. *Wisnaria* (*Wisnar*) emporium celebre cum portu, quod per pacem Westphalicam Sueci tenent. *Præfectura Schoenbergensis* (*Schoenberg*) ex hac, templo item primario Ratzeburgico, & quæ ad illud pertinent, enatus est Principatus Ratzeburgicus. 2. *Comitatus Schvverinensis*, *Schvverinum* (*Schvverin*) urbs magna & munita cum castello itidem munito. *Boitsenburgum* (*Boitsenburg*) ad Albim urbs vectigalis. 3. *Principatus Schvverinensis*, in quo: *Buzovium* (*Buzovv*) oppidum munitum. 4. *Principatus Venedorum* (*Wenden*) in hoc: *Gustrovia* (*Gustrovv*) urbs inter optimas hujus Ducatus habenda. *Domitium* (*Doemitz*) ad Albim, oppidum & castellum munitissimum. 5. *Dominium Rostochiense* (*Rostock*) in litore maris Balthici, in hoc: *Rostochium* (*Rostock*) emporium amplum & nunc sedes Ducis, Academiam habet celeberrimam. 6. *Dominium Stargardense* (*Stargard*) ad dextram Ducatus Venedorum, in quo: *Strelitium* oppidum & sedes Ducis minoris lineæ. *Mirovia* (*Mirovv*) & *Nemeravia* (*Nemerovv*) præfecturæ quondam Ordinis S. Johannis. Duo domus Mecklenburgicæ sunt Duces regentes, horum linea minor Dominium tenet Stargardiense & Principatum Ratzeburgicum, reliqua sunt lineæ majoris.

V. *Electoatus Brunsvico - Luneburgicus* (*Braunschweig - Lüneburg*) tribus constat Principatibus. Hi sunt:

1. *Principatus Zellenfis* (*Zell*) infra Albim, in quo: *Luneburgum* (*Lüneburg*) urbs ampla cum castello, *Mons Calcarius* (*Kalckberg*) dicto. *Harburgum* (*Harburg*) ad Albim castellum habet munitum. *Bardovicum* (*Bardevvick*) urbs quondam magna ab Henrico Leone deleta, jam pagus: *Danneberga* (*Danneberg*) ad Albim, urbs & Comitatus, *Ulzena* (*Ulzen*) & *Gifbornia* (*Giffborn*) oppida haud ignobilia. *Cella* (*Zell*) metropolis & sedes quondam Ducum Zellenfium.

2. *Principatus Calenbergicus* (*Calenberg*) ad sinistram, in hoc: *Hannovera* (*Hannover*) metropolis & sedes Electoris munita. *Herrnbusa* (*Herrnhausen*) locus amœnus prope Hannoveram. *Hamelia* (*Hameln*) urbs munitissima ad Visurgim. *Goettinga* (*Goettingen*) Academiam habet nuper fundatam. *Nortbeimium* (*Nortbeim*) prope antecedentem.

3. *Principatus Grubenbagenfis* (*Grubenbagen*) versus Austrum, in hoc: *Eimbecka* (*Eimbeck*) metropolis. *Clausthalia* (*Clausthal*) *Andreaberga* (*Andreasberg*) & *Altenavia* (*Altenau*) urbes sylvæ Hercyniæ metalli fodinis celebres. Eiusdem generis sunt: *Cellerfelda* (*Cellerfeld*) *Wildemannu*, & *Laudenthalia* (*Lautenthal*) quas vero Elector cum Ducibus Brunsvico - Guelpherbytanis in communione possidet.

VI. *Ducatus Brunsvico - Guelpherbytanus* (*Braunschweig - Wolfenbüttel*) inter Episcopatum Hildesiensem & Ducatum Magdeburgicum, in quo: *Guelpherbytanum* (*Wolfenbüttel*) sedes Ducis Bibliotheca & munitionibus celebris. *Brunsviga* (*Braunschweig*) emporium magnum & munitum. *Saltzalia* (*Saltzdahl*) arx amœna. *Helmstadium* (*Helmstadt*) oppidum cujus Academia a fundatore Julia dicta, celebratur. *Gandersheimium* (*Gandersheim*) oppidum & Abbatia Imperii libera sexus sequioris, Religionis Evangelicæ. *Bevera* (*Bevern*) sedes lineæ minoris Ducum Guelpherbytanorum. *Blanckenburgum* (*Blanckenburg*) ad sylvam Hercyniam, oppidum & Comitatus.

VII. *Episcopatus Hildesienfis* (*Hildesheim*) terris Brunsvicensibus includitur, in hoc: *Hildesia* (*Hildesheim*) metropolis: *Castrum Poynum* (*Peyne*) castellum munitum.

VIII. *Principatus Halberstadiensis* (*Halberstadt*) Episcopatus quondam, per pacificationem Westphalicam Electori Brandenburgico traditus est, in hoc: *Halberstadium* (*Halberstadt*) metropolis. *Gruninga* (*Grüningen*) sedes Episcoporum fuit. *Ascania* (*Aschersleben*) in finibus Anhaltinis. *Rbeinsteinium* *Rbeinstein* castellum munitum & Comitatus Imperii.

IX. *Ducatus Magdeburgicus* (*Magdeburg*) ad dextram circa Albim, ante pacem Westphalicam Archiepiscopatus, eadem ratione, ut Halberstadiensis Episcopatus, Electori Brandenburgico cessit; hujus loca celebriora sunt: *Magdeburgum* (*Magdeburg*) metropolis & emporium amplissimum ac munitissimum. *Staffordia* (*Stasfort*) & *Saltza* salinas habent. *Burgum* (*Burg*) oppidum quondam Principatus Querfurtani. *Hala Saxo-*

nis

nis celeberrima. *Wettinum* (*Wettin*) oppidum & quondam Comitatus celeberrimus.

X. *Civitates quædam Imperii: Hamburgum* (*Hamburg*) ad Albim in Ducatu *Holfatiæ*, maximum & opulentissimum Germaniæ emporium. *Lubeca* (*Lübeck*) idem emporium amplum in Ducatu *Holfatiæ*. *Brema* (*Bremen*) ad *Vifurgin*, mercatura nobilis. *Goslavia* (*Goslar*) in *sylva Hercynia*, urbs antiquissima. *Müblbusia* (*Müblhausen*) in *Thuringia* sita.

IX. CIRCULUS SAXONICUS SUPERIOR cohæret cum mari *Balthico*, *Borussia*, *Polonia*, *Lusatia*, *Bohemia*, circulis *Franconico*, *Rhenano superiori* & *Saxonico inferiori*. *Provinciæ* ejus sunt sequentes:

1. *Electoatus Saxonie* in finibus *Lusatia* & *Bohemia*. Huc pertinet: I. *Circulus Electoralis* (*der Cbur - Kreis*) inter *Principatum Anhaltinum* & *Lusatiam*, in quo: *Vitemberga* (*Wittenberg*) ad Albim, *Academia* ibi floret celeberrima. *Pretschba* (*Pretsch*) oppidum cum arce.
2. *Marchionatus Misnia*, circa Albim tribus consistit circulis a) *Lipsiensi*, in quo: *Lipsia* (*Leipzig*) emporium pulcherrimum ac opulentissimum, cujus *Academia* inter celeberrimas *Europæ* habenda. *Wurzena* (*Wursen*) & *Ilenburgum* (*Eulenburg*) non ignota oppida. *Grimma* scholam habet provincialem. *Colditium* (*Colditz*) & *Rochlitium* (*Rochlitz*) parva oppida. b) *Misnico*, in hoc: *Misena* (*Meissen*) urbs antiquissima cum tribus castellis montanis. *Dresda* (*Dresden*) metropolis & sedes *Electoris Saxonie* pulcherrima. *Pirna* (*Pirn*) cum castello munito *Sonnensteinium* (*Sonnenstein*). *Koenigsteinium* (*Koenigstein*) castellum munitissimum in monte prærupto situm. *Freyberga* (*Freyberg*) metallifodinis & sepulchris *Electorum* celebris. *Torgavia* (*Torgau*) ad Albim oppidum haud ignobile. c) *Metallifero* (*Erzgebürgiseben*) in hoc: *Cygnæa* (*Zwickau*) & *Cbemnitium* (*Chebnitz*) literis & mercatura celebres. *Annamontium* (*Annaberg*), *Schneberga* (*Schneeberg*), *Job. Georgii Villa* (*Johann - Georgenstadt*) & *Altenberga* (*Altenberg*) metallifodinis inclaruere.

3. *Ditio Mersburgica* ad Salam, in hac: *Martisburgum*, s. *Mersburgum* (*Mersburg*) ad Salam metropolis. *Luzena* (*Lützen*) oppidum, prope quod *Rex Sueciæ Gustaphus Adolphus victor* cecidit. *Ranstadium vetus* (*Alt-Ranstadt*) pagus, ubi *MDCCVI.* cum *Rege Poloniæ Augusto* pacem fecit *Rex Sueciæ Carolus XII.*

4. *Ditio Cizensis* (*Zeitz*) in hac: *Naumburgum* (*Naumburg*) ad Salam urbs magna. *Ciza* (*Zeitz*) sedes quondam *Ducum Saxonie* hujus lineæ.

5. *Variscia* (*Vogtland*) in finibus *Bohemia* & *Franconia*, in qua: *Plavia* (*Plauen*) urbs primaria. *Gera*, *Gracium* (*Graitz*), *Schlaiza* (*Schlaitz*) & *Lobensteinium* (*Lobenstein*) sedes sunt *Comitum de Reus*.

II. *Landgraviatus Thuringia* (*Thüringen*) ad sinistram *Marchionatus Misniæ*. Cujus partes sunt:

1. *Ditio Ducis Weissenfelsensis*, in qua: *Weissenfelsa* s. *Leucopetra* (*Weissenfels*) ad Salam sedes *Ducis*. *Comitatus Barbiensis* (*Barby*) ad Albim,

inter *Ducatum Magdeburgicum* & *Principatum Anhaltinum*. *Principatus Querfurtanus* (*Querfurt*) quem constituunt: *Querfurtum* oppidum infra *Comitatum Mansfeldicum*, porro, *Tbama* (*Dam*) & *Jüterbocum* (*Jüterbock*) oppida & *praefectura* inter *Marchiam Brandenburgicam* & *Lusatiam, praefectura Sachsenburgensis, Heldrungensis, Wendelsteinensis & Sittichenbacensis*. Hujus *Ducis* quoque sunt: *Eccardimons* (*Eckardsberg*) *Weissensea* (*Weissensee*) *Sangerbusia* (*Sangerhausen*) & *Longosalissa* (*Langensalza*) oppida cum *praefecturis* suis.

2. *Ditio Ducum Saxonie* lineæ *Ernestinae*, harum, extincta *Ifenacensi*, tres sunt, inter quas divisa est, *Vinariensis*, *Gotbana* & *Salfeldensis*; reliquarum terræ in *Principatu Hennebergico* & *Coburgico* reperiendæ.

Vinariensis est: *Vinaria* (*Weimar*) sedes *Ducis*. *Jena* ad Salam, famam debet *Academiae* celeberrimæ. Haud procul inde distat: *Zoverena* (*Zwezen*) pagus cum arce, quæ sedes primaria est *Balliviatus Saxonie*. *Ifenacum* (*Eisenach*) in finibus *Hallia*, prope quod situm est in monte *Wartburgum* (*Wartburg*). *Alstadium* (*Altstadt*) prope *Querfurtum*.

Gotbana: *Gotba* ad *Leinam* pulchritudine ac *munitionibus* insignis. *Principatus Altenburgicus* (*Altenburg*) alias *Terra Orientalis* (*das Osterland*) dicitur, in quo: *Altenburgum* (*Altenburg*) metropolis.

Saalfeldensis: *Saalfeldia* (*Saalfeld*) ad Salam sedes *Ducis*.
3. *Principatus Schvvarzburgicus* (*Schvvarzburg*) partim infra, partim supra *Erphordiam*. *Principes Schvvarzburgici* in duas lineas distincti sunt, *Sondersbusanam* & *Rudelstadiensem*. *Prior* tenet: *Sondersbusam* (*Sondershausen*) metropolim & sedem *Principis*. *Arnstadium*. *Posterior*: *Rudelstadium* (*Rudelstadt*) ad Salam. *Schvvarzburgum* (*Schvvarzburg*) castellum in monte situm, antiquam *Comitum* sedem. *Franckenbusam* (*Franckenhausen*) quæ *salinas* habet.

4. *Comitatus* quidam: *Mansfeldicus* infra *Principatum Anhaltinum*, in hoc: *Islebia* (*Eisleben*) metropolis. *Maximam* *Comitatus* partem ab anno *MDLXX.* sequeltri, ut vocant, possident *Electores Saxo* & *Brandenburgicus*. *Stolbergensis* (*Stolberg*) ad *sylvam Hercyniam* superstites habet *Comites*, quibus & *Comitatus Wernigerodanus* (*Wernigeroda*) paret. *Hobensteinensis* (*Hobenstein*) juxta *Stolbergensem*, *Electorem Brandenburgicum*, quoad *maximam* partem, veneratur dominum. *Beuchlingensis* (*Beuchlingen*) ad *Unstrutam* est *Dominorum de Werthern*.

III. *Principatus Anhaltinus* (*Anbalt*) inter *Landgraviatum Thuringiæ*, *Principatum Halberstadiensem*, *Ducatum Magdeburgicum* & *Circulum electoralem*.

Quatuor sunt *Principum Anhaltinorum* lineæ, *Dessaviensis*, *Bernburgica*, *Servestana* & *Kotenensis*.

Dessaviensis habet: *Dessaviam* (*Dessau*) metropolim, & *Oranienbaum* oppidum cum arce recens exstructa.

Bernburgica: *Bernburgum* (*Bernburg*) ad Salam & *Harzgerodam* (*Harzgeroda*) *Servestana* est: *Servesta* (*Zerbst*) optima & maxima *Principatus* urbs, quæ *Gymnasium* habet celeberrimum.

Kotenensis: *Kotena* (*Koetben*) & *Nienburgum* (*Nienburg*.)

IV. *Abbatia Quedlinburgensis* (*Quedlinburg*) inter Principatus Anhaltinum & Halberstadiensem, cujus Abbatissa inter Status Imperii immediatos, quos vocant, locum obtinet. *Quedlinburgum* oppidum arcem habet.

V. *Marchionatus Brandenburgicus* continetur Polonia, Silesia, Lusatia, Electoratu Saxoniae, Ducatibus Magdeburgico, Brunsvico - Luneburgico, Mecklenburgico & Pomerania.

Prignitia cum Marchia antiqua conjuncta, quatuor sunt Marchionatus Brandenburgici partes:

1. *Marchia vetus* ad sinistram, in hac: *Stendalia* (*Stendal*) metropolis. *Soldquella* (*Soltvedel*) cujus Margravii ex historia constant. *Gardelebia* (*Gardeleben*) & *Tangermunda* (*Tangermünde*) urbes non minimi momenti. *Perleberga* (*Perleberg*) Prignitiae metropolis. *Havelberga* (*Havelberg*) Episcopatus quondam. *Wittstockium* (*Wittstock*) Suecorum victoria celebre.

2. *Marchia media* supra Electoratum Saxoniae & Lusatiam, in qua: *Berolinum* (*Berlin*) metropolis & sedes Regis Borussiae & Electoris Brandenburgici amplitudine, pulchritudine, munitionibus & incolarum frequentia celeberrima. *Carolinaburgum* (*Charlottenburg*) arx amoena. *Brandenburgum* (*Brandenburg*) ad Havelam, Episcopatus quondam fuit. *Spandavia* (*Spandau*) oppidum parvum & munitissimum. *Postbemium* (*Potsdam*) urbs antiqua a Rege proxime defuncto egregie restaurata. *Rupinum novum* (*Neu-Rupin*) urbs magna. *Ratenavia* (*Ratzenau*) ad Havelam. *Francofurtum ad Viadrum* (*Franckfurt an der Oder*) emporium magnum, cujus splendorem auget Academia celeberrima.

3. *Marchia Uckerana*, supra antecedentem, in hac: *Premislovia* (*Prenzlau*) metropolis. *Suetum* (*Schwet*) oppidum cum arce, quae sedes est Margravii Brandenburgici.

4. *Marchia nova* ad dextram, hujus metropolis *Custrinum* (*Cüstrin*) munitissimus locus juxta confluentes Viadri & Wartae. *Driefena* (*Driesen*) munitum oppidum in finibus Poloniae. *Sonneburgum* (*Sonneburg*) in tractu Sternbergensi, oppidum cum arce, quae sedes est magni Magistri Ordinis Johannitici in his terris.

VI. *Ducatus Pomeraniae* inter Marchionatum Brandenburgicum & mare Balticum, distinguitur in citeriorem (*Vor-Pommern*) quae est pars occidentalis; & ulteriorem (*Hinter-Pommern*) quae est pars Orientalis.

In *Pomerania citeriori* Sueciae regnum tenet *Dynastiam Barthensem*, in qua: *Stralsundia* (*Stralsund*) metropolis magna & munitissima cum portu egregio. *Bardum* (*Barth*) *Damgarten* & *Tribbeses*. *Tractum Gutzkoviensem*, in quo: *Gryphisvaldia* (*Greifswalde*) urbs munita cum Academia celeberrima. *Wolgastia* (*Wolgast*) oppidum & castellum munitum. *Insulam Rugiae* (*Rügen*) cujus primaria urbs est, *Berga* (*Bergen*). Elector Brandenburgicus: insulas *Usedomiam* (*Usedom*) & *Julianam* (*Wollin*). *Stetinum* (*Stetin*) universi Ducatus metropolin munitissimam. *Anclamum* (*Anclam*) *Demminum* (*Demmin*) & *Gartiam* (*Gartz*).

Pomerania ulterior tota est Electoris Brandenburgici, in hac: *Stargardia* (*Stargard*) urbs ampla. (*Caminium*) metropolis Episcopatus quon-

dam hujus nominis. *Ducatus Cassubia*, (*Cassuben*) cujus metropolis *Colberga* (*Colberg*) in litore maris Balthici. *Ducatus Venedorum* (*Wenden*) in quo: *Rugenvaldia*, (*Rügenwalde* & *Stolpa* (*Stolpe*)). *Dynastia: Butovia* (*Bütow*) & *Lauenburgum* (*Lauenburg*).

BOHEMIAE Regnum ab Occidente habet Franconiam & Palatinatum superiorem, a septentrione Misniam & Lusatiam, ab Oriente Silesiam & Moraviam, ab Austro Austriam & Bavariam.

Regnum istud XVII. constat circulis, quorum in finibus Saxoniae sunt: 1. *Circulus Litomiriensis* (*Leutmeritzer-Creis*) in quo: *Litomicum* (*Leutmeritz*) urbs Episcopalis. *Teplidium* (*Teplitz*) ob thermas celebre. 2. *Circulus Satezensis* (*Satzer-Creis*) cujus metropolis *Satecium* (*Satz*) *Cadamum* (*Kadan*) e transactione Caroli V. Caesaris cum Electore Saxoniae innotuit. 3. *Circulus Cubitanus* (*Elnbogner-Creis*) in quo: *Cubitanum oppidum* s. *Elnboga* (*Elnbogen*) *Vallis Joachimica* (*Joachims-Thal*) ubi primum thaleri cusi sunt. *Schlackewverda* (*Schlackewverd*) est Margravio- rum Badensium lineae Catholicae ex hereditate Lauenburgica. *Therma Carolinae* (*Carlsbad*) oppidum ob thermas saluberrimas notum. 4. *Circulus Egranus* (*Egerischer-Creis*) in quo: *Egra* (*Eger*) urbs nobilis & munita, ex acidulis nota.

In finibus Bavariae: 5. *Circulus Pilsnensis*, (*Pilsner-Creis*) in hoc: *Pilsena* (*Pilsen*) inter optimas regni habenda. *Nepomucum* (*Nepomuck*) divi Johannis Nepomuceni patria. 6. *Circulus Prachensis* (*Prachenser-Creis*) in quo: *Pifeca* (*Piseck*) metropolis & *Crumlavia* (*Crumlau*).

In finibus Austriae & Moraviae. 7. *Circulus Bechinensis* (*Bechiner-Creis*) cujus metropolis *Bechinium* (*Bechin*) *Budovissa* (*Budweis*) urbs munita ad Muldam. *Taborum* (*Tabor*) oppidum ab Hussitis in monte exstructum. *Tetina* (*Teyn*) castellum ad Muldam. 8. *Circulus Czaaslaviensis* (*Czaslauer-Creis*) in hoc: *Czaaslavia* (*Czaslau*) ubi Zisca quiescit. *Chotuficium* (*Chotusitz*) pagus, juxta quem MDCCXLII. Rex Borussiae cum Austriacis confligit. *Cutna* (*Kuttenberg*) urbs metallifodinis celebre. *Broda Teutonica* (*Teutsch-Brod*). 9. *Circulus Cbrudimensis* (*Chrudimer-Creis*) in quo: *Cbrudima* (*Chrudim*) metropolis & *Pardubysa* (*Pardubys*) ad Albim.

In finibus Silesiae: 10. *Comitatus Glacensis* (*Glatz*) in quo: *Glacium* (*Glatz*) metropolis cum castello munito in monte. Comitatus iste cum maxima parte Ducatus Silesiae per pacificationem Vratislaviensem MDCCXLII. Regi Borussiae cessit. 11. *Circulus Gradeciensis* (*Koeniggratzer-Creis*) in hoc: *Reginagradecium* (*Koeniggratz*) ad Albim urbs episcopalis. *Podiebradum* (*Podiebrad*) castellum. 12. *Circulus Boleslaviensis* (*Buntzler-Creis*) in quo: *Boleslavia nova* (*Neu-Buntzel*) & *Boleslavia antiqua* (*Alt-Buntzel*) oppida haud ignobilia. In medio: 13. *Circulus Caurzimensis* (*Caurzimer-Creis*) in hoc: *Praga* (*Prag*) caput regni amplissimum ad Muldam, tribus constat urbibus, antiqua, nova, & latere parvo, & duobus castellis, *Wischevad* & *Hradsebin*. *Caurzima* (*Caurzim*) *Brandesium* (*Brandeis*) & *Broda Bobemica* (*Böhmisch-Brod*). 14. *Circulus Muldaviensis* (*Muldauer-Creis*) in quo nihil, quod commemorari meretur. 15. *Circulus*

culus *Slanensis* (*Slaner - Kreis*) in quo: *Slana* (*Slan*). 16. *Circulus Raconicensis* (*Rackonitzer - Kreis*) cujus primarius locus est *Raconicum* (*Rackonitz*). 17. *Circulus Fodberdescensis* s. *Beraunensis* (*Podberterische* s. *Berauner - Kreis*) in quo: *Berauna* (*Beraun*) *Carolofsteinium* (*Carlstein*) castellum munitum, in quo insignia regni asservantur.

Marchionatus MORAVIÆ (Mähren) cohæret cum Bohemia, Silesia, Hungaria & Austria. Loca ejus notabilia sunt: *Olmucium* (*Olmütz*) metropolis magna, Episcopo splendet & Academia. *Brunna* (*Brünn*) oppidum munitissimum, prope quod est castellum itidem munitissimum *Spielberga* (*Spielberg*). *Iglavia* (*Iglau*) *Znoyma* (*Znaym*) & *Hradisca* (*Hradisch*) oppida non ignobilia.

Ducatus SILESIÆ circa Viadrum contermina est Moraviæ, Bohemiæ, Lusatiæ, Marchionatui Brandenburgico, Poloniæ ac Hungariæ. In superiore ac inferiore distincta XVII. continet Principatus & VI. Baronatus (freye Standes - Herrschafften).

Ad Silesiam superiorem pertinent: 1. *Principatus Teschbinensis* (*Teschben*) cujus metropolis est *Teschbena* (*Teschben*) *Jabeluncka* castellum in angustiis montium, per quod ex Hungaria itur in Silesiam. 2. *Ratiboriensis* (*Ratibor*) in quo: *Ratiboria* ad Viadrum. 3. *Troppaviensis* (*Troppau*) cujus metropolis *Troppavia*. *Freudenthalia* (*Freudenthal*) Ordini Equitum Teutonicorum parit. 4. *Carnoviensis* (*Jagerndorff*) cui metropolis est *Carnovia* ad Oppam. 5. *Oppoliensis* (*Oppeln*) Principatum Silesiæ, amplissimus, in quo: *Oppolia* (*Oppeln*) magna urbs ad Viadrum. *Glogavia minor* (*Klein - Glogau*) oppidum cum arce egregia. 6. *Grotkoviensis* s. *Nissiensis* (*Grotkau* s. *Neisse*) Episcopum Vratislaviensem veneratur Dominum, in hoc: *Nissa* (*Neisse*) sedes Episcopi modo dicti. *Grotkovia* (*Grotkau*). 7. *Münsterbergensis* (*Münsterberg*) in quo: *Münsterberga* & *Francosteinium* (*Franckenstein*). Baronatus Silesiæ superioris sunt: 1. *Plesiensis* (*Plesse*) qui Comitum est Promnitorum. 2. *Beutbenianus superior* (*Ober - Beuthen*) quem possidet Comes de Henckel.

Silesiæ inferioris Principatus sunt, qui sequuntur: 1. *Brigensis* (*Brieg*) in quo: *Brega* (*Brieg*) ad Viadrum metropolis munita. *Molvvicium* (*Molvvitz*) pagus prope Bregam, ubi MDCCXLI. a Rege Borussiae victi sunt Austriaci. 2. *Suidnicensis* (*Sebvveidnitz*) cujus metropolis *Suidnitium* ampla est & munita. *Stregovia* (*Striegau*) ob terram sigillatam, quæ ibi effoditur, incluta. *Landsbutum* (*Landsbut*). 3. *Vratislaviensis* (*Breslau*) in quo: *Vratislavia* s. *Budorgis* (*Breslau*) ad Viadrum, totius Silesiæ metropolis amplissima & pulcherrima, Episcopum habet, Academiam Romano - Catholicam & duo Gymnasia Evangelica. *Namslavia* (*Namslau*) castellum habet munitum. 4. *Olsnensis* (*Oels*) Principes suos habet e domo Würtenbergica, in hoc: *Oelsna* (*Oels*) metropolis *Juliusburgus* (*Juliusburg*) & *Bernstadium*, (*Bernstadt*) 5. *Wolaviensis* (*Woblan*) & *Herrnstadium* (*Herrnstadt*) cum castello munito in finibus Poloniæ. 6. *Lignicensis* (*Liegnitz*) in quo: *Lignitium* (*Liegnitz*) metropolis pulcherrima, quæ Academia splendet equestri. *Goldberga*, (*Goldberg*) munitum oppidum. 7. *Jauraviensis* (*Jauer*) in hoc: *Jauravium* (*Jaur*),

metropolis. *Hirschberga* (*Hirschberg*) & *Boleslavia* (*Buntzlau*). 8. *Glogoviensis* (*Glogau*) in quo: *Glogavia major* (*Gros - Glogau*) ad Viadrum metropolis munitissima. *Grünberga* (*Grünberg*) *Freystadium* (*Freystadt*). *Suibusium* (*Schvvibus*) in Principatu Crossensi oppidum cum circulo suo huc quoque pertinet. 9. *Saganensis* (*Sagan*) in quo: *Saganum* (*Sagan*) amplissimus locus. *Pribusium* (*Pribus*) 10. *Crossensis* (*Crossen*) qui complurimos annos Electorum est Brandenburgicorum, in hoc: *Crossna* (*Crossen*) metropolis & *Züllicbovia* (*Züllichbau*).

Baronatus sunt: 1. *Wartenbergicus* (*Wartenberg*) 2. *Militiensis* (*Militzsch*) 3. *Trachenbergensis* (*Trachenberg*) & 4. *Bythoniensis inferior* (*Nieder - Beuthen*).

Universum Silesiæ Ducatum, si Principatum Teschinentem, & quæ in finibus Moraviæ sita sunt, excipias, MDCCXLII. per pacificationem Vratislaviensem Rex Borussiae accepit.

Marchionatus LUSATIÆ (Lusnitz) inter Electoratum Saxonie, Marchionatum Brandenburgicum, Silesiam & Bohemiam situs est. Dividitur in Lusatiam superiorem & inferiorem. Anno MDCXXXV. Marchionatus iste ab Imperatore Ferdinando II. Electori Saxonie ad refarciendas impensas belli Bohemici datus est.

In Lusatia superiori sunt: *Budissa* (*Budissen* s. *Bautzen*) metropolis. *Goerlitzium* (*Goerlitz*) emporium celebre. *Zittavia* (*Zittau*) pulchra admodum. *Laubana* (*Lauban*) *Camentia* (*Camenz*) & *Lochavia* (*Loebau*) Hæ sex urbes conjunctim dicuntur vulgo: *Hexapolis* (*die Sechsstädte*) *Stella S. Mariae* (*Marienstern*) & *Vallis S. Mariae* (*Marienthal*) Monasteria sunt virginum nobilium.

In Lusatia inferiori: *Gubena* (*Guben*) urbs præcipua. *Spremerga* (*Spremberg*) *Lucca* (*Lucka*) *Lubbenia* (*Lubben*) *Dobrilucca* (*Dobrilug*) *Finstervvalda* (*Finstervvald*) & *Forsta* (*Forst*) parva sunt oppida. *Cotbusium* (*Cotbus*) & *Peiza* (*Peitze*) sunt Electoris Brandenburgici. *Sonnevvalda* (*Sonnevalde*) Comitum Solmensium. *Soravia* (*Sorau*) Comitum Promnitorum.

Germania terræ fecunditate & aeris salubritate nulli Europæ regno cedit. Post Reformationem Ecclesiæ & pacem Westphalicam Religiones vigent Romano - Catholica, Evangelica & Reformata. Judæi in quibusdam tantum provinciis tolerantur. Regimen e Monarchia & Aristocratia compositum videtur. Commoda, e soli fertilitate, mercatura, innumerisque artificum operibus capienda, maxima forent, ni luxus aliæque causæ essent impedimento.

DANIA.

Dania per Holsatiam versus Austrum cohæret cum Germania, reliqua circumfluunt aquæ. Ab Occidente habet mare Germanicum, a Septentrione Oceanum septentrionalem, ab Oriente mare Balticum. Constat autem Dania e Peninsula Jutia (Jütland) quæ supra Holsatiam est, insulis

duabus majoribus Seelandia (Seeland) & Finia (Fühnen) & quibusdam minoribus.

I. *Jutia*, antiquis *Cbersonesus Cimbrica* dicta, dividitur in australem, five, ut vulgo appellatur, *Ducatum Slesvicensem* (*Schleswig*) & borealem, quæ alias in specie *Jutiæ* nomine venit.

Jutia australis s. *Ducatus Slesvicensis* divisa quondam fuit inter Regem Daniæ & Ducem Holsatiæ.

Ad partem regiam pertinent: *Christiani castrum Christianpreis* prope Kilonium urbs munita seculo priori condita. *Flensburgum* (*Flensburg*) emporium magni momenti. *Luxburgum* (*Lüxburg* s. *Glücksburg*) unde linea Ducum Holsatiæ cognominatur. *Haderslebia* (*Haderleben*) *Alsena* (*Alsen*) insula in mari Balthico, in qua: *Sonderburgum* (*Sonderburg*) & *Norburgum* (*Norburg*) quæ sedes sunt totidem linearum Ducum Holsatiæ.

Ad partem Ducis pertinebant: *Slesvicum* (*Schleswig*) metropolis cum portu egregio. *Gottorpia* (*Gottorp*) arx in lacu magnifice exstructa, quæ sedes erat Ducum. *Friedericopolis* (*Friederichsstadt*) urbs nova, omnium fere Religionum asyllum. *Toemminga* (*Toemmingen*) oppidum cujus munitiones dirutæ sunt. *Hufumum* (*Hufum*) portum habet. *Tondera* (*Tondern*) & *Appenroa* (*Appenrade*) oppida haud ignobilia. *Strandia septentrionalis* (*Nordstrand*) insula maris Germanici. *Fimbria* (*Femern*) insula maris Balthici Rex Daniæ universum Ducatum istum nunc tenet.

Jutia septentrionalis tota sub potestate Regis Daniæ est. In IV. Dioeceses (*Stifter*) distinguitur.

1. *Dioecesis Rypensis*, in qua: *Rypa* (*Rupen*) emporium & Episcopatus. *Coldinga* (*Coldingen*) urbs vectigalis. *Friederica* (*Friederichs-Oede*) urbs munitissima.

2. *Dioecesis Arbusiensis* (*Arbus*) in hac: *Arbusium* (*Arbus*) portum habet & Episcopum.

3. *Dioecesis Viburgensis* (*Wiburg*) in qua: *Wiburgum* (*Wiburg*) metropolis *Jutiæ* septentrionalis, & hoc Episcopo utitur.

4. *Dioecesis Alburgensis* (*Alborg*) in hac: *Alburgum* (*Alborg*) pulchrum admodum, Episcopi sedes.

II. *Seelandia* ad dextram sita est, in hac: *Hafnia* (*Coppenbagen*) in litore orientali, sedes Regis amplitudine, munitionibus, portu, castello itidem munitissimo & Academia tandem celeberrima. *Amacum* (*Amack*) insula e regione Hafniæ, in qua: *Portus Christiani* (*Christiansbafen*) *Roschilda* (*Rotschild*) ob Regum Daniæ sepulchra & pacem anno MDCLVIII ibi initam celebris. *Friedericoburgum* (*Friederichsburg*) arx maximis sumptibus magnifice exstructa. *Helsingora* (*Hoelsingoer*) cum castello munitissimo *Cronenburgum* (*Cronenburg*) dicto, in litore freti, quod Scaniam & Seelandiam interluit, & *Oresundicum* (*der Sund*) appellatur. *Sora* in medio insulæ, parvum at elegans oppidum. *Koga* (*Koega*) portus in sinu Kogano inde dicto.

III. *Finia* (*Fühnen*) *Jutiam* inter & Seelandiam, in hac: *Otonia* (*Odensee*) in medio insulæ, metropolis Episcopum habet. *Neoburgum* (*Nyborg*) in litore orientali, munitum oppidum.

IV. *Insulae minores* sunt: *Samsøa* (*Samsøe*) supra Finiam. *Langelandia* (*Langeland*) juxta Arroam. *Lalandia* (*Laland*) ad dextram, in qua: *Nascovia* (*Naxkovv*). *Falstria* (*Falster*) *Mona* (*Mone*) infra Seelandiam, *Bornholmia* (*Bornholm*).

In Asia Rex Daniæ *Trangebariam* potissimum tenet, & in Africa castella quædam litoris Guineæ. Solum Daniæ frumenti & pascuorum fertilissimum, aquæ circumfluentes innumeram piscium multitudinem nutriunt. Universum regnum Religionem sequitur Evangelicam. Regiminis forma ab anno MDCLX. est monarchica. Immenſa vectigalia & mercatura maximos dant redditus.

NORVAGIA.

Norvagiæ fines ab Oriente sunt Suecia & Lapponia, a septentrione mare Glaciale, ab Occidente & Austro mare Germanicum.

Geographi recentiores in quatuor Dioeceses dividunt Norvagiæ, hi sunt:

I. *Dioecesis Christiansandensis* (*Christiansand*) infra ad sinistram, in hac: *Stavangria* (*Stavanger*) ad mare Germanicum, portum habet. *Christiansandia* (*Christiansand*) locus munitus cum portu.

II. *Dioecesis Bergensis* (*Bergen*) supra antecedentem ad mare Germanicum, in qua: *Berga* (*Bergen*) metropolis regni, mercatura, quam exercet, & portu amplissimo celebris.

III. *Dioecesis Aggerbusiensis* (*Aggerbus*) infra in finibus Sueciæ, in hac: *Opsloa* (*Opslo*) nunc *Christiania* portum habet. *Aggerbusia*, (*Aggerbus*) castellum munitum. *Hala Friedevici* (*Friederichsball*) in cujus oppugnatione Rex Sueciæ Carolus XII. cecidit. *Friedericostadium* (*Friederichsstadt*) juxta antecedentem æque munitum.

IV. *Dioecesis Nidrosiana* s. *Drontheimensis*, (*Drontheim*) in hac: *Nidrosia* s. *Drontheimium* (*Drontheim*) sedes quondam Regum Norvagiæ, Episcopo utitur & portu.

Huc quoque pertinet *Lapponia* pars septentrionalis, in qua: *Wardbusia* (*Wardbus*) castellum: porro *Islandia* (*Island*) maris glacialis insula supra Scotiam, in hac: *Ballestadium* (*Ballestadt* s. *Bestede*) sedes pratoris regii. *Skalboltia* (*Skalbolt*) sedes Episcopi. *Hecla* mons ignivomus.

SUECIA.

Suecia ab Occidente habet Norvagiæ, a septentrione Lapponiam, ab Oriente Moscoviam, ab Austro mare Balthicum, cujus duo sinus versus Boream alter, alter versus Orientem sese extendunt; borealis *Botnicus*, Orientalis *Finnicus* appellatur. Provinciæ ejus sunt:

I. *Gotbia* (*Gotbland*) versus Austrum distinguitur in Orientalem, Occidentalem & Australem.

1. *Gotbia Orientalis* (*Ost-Gotland*) subdividitur: a in *Gotbiam Orientalem* in specie sic dictam, in qua: *Norcopia* (*Nordkoeping*) emporium magni

magni momenti. *Vastenum* (*Wadstein*) & *Stegeburgum* (*Stegeburg*) b. *Smalandiam* (*Smalund*) in hac: *Calmaria* (*Calmar*) emporium munitum. *Junecopia* (*Jenköeping*) *Bromsebroa* (*Broemsebroe*) ob pacem Su-icos inter & Danos MDCXLV. lancitam incluta. *Oelandia* (*Oeland*) & *Gotblandia* (*Gotbland*) insulæ maris Balthici, in posteriori est *Visbia* (*Wisby*) magnum quondam emporium, jam vero non item.

2. *Gotbia occidentalis* (*West-Gotland*) ad sinistram. Hujus partes a. *Gotbia occidentalis in specie*, in qua: *Gotboburgum* (*Gotbenburg*) emporium amplissimum ac munitissimum cum portu. b. *Dalia* (*Dalien*) in qua: *Daleburgum* (*Daleburg*) c. *Wermelandia* (*Wermeland*) in hac: *Carolostadium* (*Carlstadt*) a Carolo IX. condita.

3. *Gotbia australis* (*Süder-Gotland*) sequentes continet provincias: a. *Hallandia* (*Halland*) in qua: *Labolmia* (*Labolm*) urbs munita. *Helmstadium* (*Helmstadt*) mercatura celebre. *Wardburgum* (*Wardburg*) egregius portus. b. *Scania* (*Schonen*) ad fretum Oresundicum, in hac: *Lundis* (*Lund*) metropolis, Academia ornata est. *Helsinga* (*Helsingburg*) portus in litore freti. *Landskrona* (*Landskron*) *Malmobia* (*Malmoe*) emporium munitissimum. *Idstadium* (*Idstadt*) c. *Bleckingia* (*Bleckingen*) in qua: *Caroli corona* (*Carlsron*) munitissimus Sueciæ portus. *Christianostadium*, (*Christianstadt*) & *Caroli portus* (*Carlsbafen*) d. *Provincia Babusiana* (*das Babus-Lebn*) pars quondam Norvagiæ, at anno MDCLX. Suecis relicta, in hac: *Bebustum* (*Babus*) munitissimus locus, & *Marstrandia* (*Marstrand*) oppidum cum castello munito.

II. *Suecia in specie* supra Gothiam; hujus provinciæ sunt:

1. *Uplandia* (*Upland*) in qua: *Holmia* (*Stockholm*) caput regni & sedes Regis cum portu amplissimo. *Upsalia* (*Upsal*) Archiepiscopatu & Academia celebris. *Alandia* (*Aland*) insula sinus Bothnici. 2. *Sudermannia* (*Südermannland*) in qua: *Nicopia* (*Nieuköeping*) portum habet. 3. *Nericia*, juxta antecedentem ad sinistram, cujus metropolis est *Orebroa* (*Orebro*) 4. *Westmannia* (*Westmannland*) in hac: *Arosia* (*Westeras*) *Arbogæ* & *Koenigsora* (*Koenigsoer*) arx amœna. 5. *Dalekaria* in finibus Norvagiæ, *Fabluna* (*Fablun*) in cujus regione est magna fodina cuprimontana.

III. *Nordlandia* supra Sueciam in specie sic dictam, hujus provinciæ sunt: 1. *Gestricia* (*Gestricien*) cujus metropolis est *Gevalia*. 2. *Helsingia* (*Helsingen*) in qua: *Hudvichsvvaldia*. 3. *Meddelpadia*. 4. *Femptia* (*Fempteland*) 5. *Angermannia* (*Angermannland*) in qua: *Hernofandia* (*Hernofland*) 6. *Botbna*, in hac: *Torna* (*Torne*) in litore boreali sinus Bothnici. 7. *Lappia Suecica*.

IV. *Magnus Ducatus Finonia* (*Finnland*) ad dextram, inter sinum Bothnicum & Finnicum, cujus magna pars Russis cedit.

Ad Sueciæ regnum adhuc pertinet. 1. *Cajania* (*Cajanien*) versus Boream, in qua: *Cajaneburgum* (*Cajaneburg*) locus munitus. 2. *Finonia* in specie, in qua: *Aboa* (*Abo*) Ducatus metropolis, Episcopum habet & Academiam. *Nystadium* (*Nystadt*) ubi MDCCXXI. Sueciam inter & Moscoviæ regnum pax fuit inita. 3. *Nylandia* (*Nyland*) cujus metropolis est *Helsingfortia* (*Helsingfort*) 4. *Tavastbia* (*Tavast*) in qua: *Tavastbus*.

5. *Savolaxia*, lacubus ac paludibus distincta, nil præterea, quod nominari mereretur, continet.

Moscoviæ est: 1. *Carelia*, in qua: *Viburgum* (*Wiburg*) oppidum munitissimum. 2. *Kexbolmia* (*Kexholm*) cum castello egregie munito ejusdem nominis.

Suecia, cui, ob frigus nimis intensum, sterile solum, magna frugum inopia laborat. Contra ea ferri cuprique insignes effodiuntur thesauri. Universum regnum Religionem sequitur Evangelicam. Potestas regia arbitrio Senatus regnique Statuum, qui ex ordine nobilium, cleri, civium & agriculturalum constant, circumscribitur.

RUSSIA MAGNA.

Russiæ magnæ sive Moscoviæ fines occidentales sunt Suecia & Polonia, australes Tartaria minor, sive Europæa, orientales Tartaria magna sive Asiatica, boreales mare glacie, cujus ingens sinus in continentem penetrans mare Album vocatur.

Flumina Moscoviæ notatu digniora sunt:

I. *Tanais* (*Don*) infra, in medio, prope Tanaim oppidum s. *Assovium* aquas suas effundit in paludem Meotidem.

II. *Duina* (*Dvina*) prope Fanum Archangeli committitur mari albo.

III. *Borysbenes* (*Dnieper*) infra ad sinistram, prope Oczakovium decurrit in mare nigrum.

IV. *Volga* ad dextram immiscetur infra Astracamum mari Caspio.

V. *Obius* (*Oby*) conjungitur mari glaciali, & Europam ab Asia fecerere vulgo existimatur.

Distinguitur Moscovia I. in septentrionalem, II. borealem, & III. in Tartariam Moscoviticam. Quibus accedunt provinciæ Suecis ereptæ: *Ingria* (*Ingermannland*) & *Livonia* (*Lifland*) A postremis exordimur.

1. *Ingria* sita est infra Finoniam inter Ladogæ lacum & sinum Finnicum, in hac notantur: *Petropolis* (*S. Petersburg*) emporium a Petro magno initio hujus Seculi conditum, qui & sedem postea fecit. Portum tuetur castellum Cronschlos dictum, in insula exstructum. *Noteburgum* (*Noteburg*) in litore lacus Ladogæ, e regione Petropolis. *Ivanogorodia* (*Ivanogorod*) castellum munitissimum in rupe situm.

2. *Livonia* infra sinum Finnicum dividitur a. in *Estboniam* (*Estben*) quæ est pars borealis, in hac: *Revalia* (*Reval*) in litore Sinus Finnici, emporium magnum & munitum. *Pernavia* (*Pernau*) oppidum Academia & portu ornatum. *Narva* urbs munita, victoria Regis Sueciæ Caroli XII. nota. *Dorpata* (*Doerpt*) urbs quondam celebris, jam vero pene diruta. *Dagoa* (*Dagbo*) & *Oeselia* (*Oesel*) insulæ maris Balthici. b. in *Lettoniam* (*Letten*) quæ est pars australis, in hac: *Riga* Livoniæ metropolis & emporium amplissimum & munitissimum. *Dunamunda* (*Dünamünde*) munitio-nibus insignis. *Kokenbusa* (*Kockenhausen*) castellum habet munitum.

Russia borealis sequentes continet provincias:

1. *Laponia Moscovitica*, in qua: *Kola* portus. 2. *Pleskovia* (*Pleskovv*)

G

Livo-

Livoniæ contermina, in qua: *Plescovia* (*Plescovv*) emporium amplum. *Novogardia magna* (*Gros-Neugart*) cujus metropolis ejusdem nominis amplitudine & mercatura celebris est. 4. *Belozero*. 5. *Jeroslavia*. 6. *Vologda*. 7. *Ustiuga*. 8. *Onega* cum urbibus suis ejusdem nominis. 9. *Duina* (*Duvina*) in qua: *Fanum S. Archangeli* s. *Archangelopolis* (*Archangel*) emporium celeberrimum.

II. *Moscoviæ australis* provinciæ sunt, quæ sequuntur:

1. *Ræva*. 2. *Tueria* (*Tuver*) 3. *Rostbovia* (*Rostbov*) 4. *Susdalia* (*Susdal*) 5. *Biela*. 6. *Regio Smolenscensis* (*Smolensko*) cum metropoli ejusdem nominis munitissima. 7. *Moscovia* in qua: *Moscovia* (*Moscau*) caput regni & sedes quondam Principum amplissima. 8. *Wolodimaria* (*Wolodimer*) 9. *Czernichovia* (*Czernichovv*) 10. *Severia* (*Severien*) in qua: *Novogardia Severia* (*Novogardia Severski*) 11. *Regio Worotenenfis* (*Worotin*) 12. *Regio Rezanensis* (*Rezan*) 13. *Ucrania Russica* a Colaccis incolitur, in hac: *Baturinum* (*Baturin*) sedes Ducis Colaccorum, quem Hettmann vocant. *Kiovia* (*Kiovv*) locus amplissimus & munitus. *Pultava* clade Suecorum MDCCIX. notissima.

III. *Tartaria Russica* in finibus Asiæ, cujus & magnam partem continet, huc referimus: 1. *Regnum Astracatum* supra mare Caspium, in quo: *Astracatum* (*Astracan*) emporium munitissimum. 2. *Regnum Bulgaria* (*Bulgar*) 3. *Regnum Casania* (*Casan*) 4. *Wiatka*. 5. *Permia* (*Permski*) 6. *Jugoria* (*Juborsky*) 7. *Petzora*. 8. *Samojeda*. 9. *Siberia*, in qua: *Tobium* (*Tobolsky*) metropolis. *Tomskoja* (*Tomskoy*).

Russia, quod ad fecunditatem terræ, eandem fere cum Suecia nacta est sortem: attamen pellibus ferarum pretiosis aliisque rebus abundat. Religionem Russi profitentur Græcam. Imperantes primum Magni Duces, deinde Czaar, quod nomen Regem designare dicitur, jam vero Imperatores salutantur, quem honorem primus usurpavit Petrus Magnus. Imperatores isti absolutum in subditos omnium rerum habent imperium.

POLONIA.

Polonia ab Oriente habet Moscoviam, ab Austro Tartariam minorem, Imperium Turcicum & Hungariam, ab Occidente Germaniam, a Septentrione Borussia, Curlandiam & Livoniam.

Fluvii præ reliquis notabiles sunt: I. *Vistula*, (*Weixel*) ad dextram, conjungitur prope Gedanum cum mari Balthico. II. *Duna* supra, prope Rigam effunditur in sinum Livonicum. III. *Borysthenes* (*Dnieper*) de quo supra. IV. *Tyras* (*Dnister*) committitur mari nigro.

Provinciæ regni Poloniæ sunt:

I. *Polonia* in specie in finibus Pomeraniæ & Silesiæ. Hujus duæ sunt partes:

1. *Polonia magna*, quæ sita est versus septentrionem, & in Palatinatus distincta est sequentes: a. *Palatinatus Posnaniensis* (*Woywodschaft Posen*) in quo: *Posnania* (*Posen*) metropolis cum Episcopatu. *Palatinatus Calisfensis* (*Kalisch*) cujus metropolis idem habet nomen. *Gnesna* (*Gnesen*)

antiqua urbs, cujus Archiepiscopus Primas est Poloniæ. c. *Palatinatus Uladislaviensis* s. *Inoloczensis* (*Wladislau* s. *Inowuloz*) in quo: *Uladislavia* (*Wladislau*) sedes Episcopi Cujaviensis. d. *Palatinatus Brestensis* (*Brzesl*) cum metropoli ejusdem nominis. e. *Palatinatus Ravenfis* (*Rava*) in qua: *Rava* metropolis, & *Lovicium* (*Lovvics*) sedes Archiepiscopi Gnesnensis. f. *Palatinatus Lenciciensis* (*Lenzics*) hujus metropolis eodem utitur nomine. g. *Palatinatus Siradiensis* (*Siradien*) in qua: *Siradia* (*Sirad*) & *Petricovia* (*Petricovv*) ubi regni tribunal.

2. *Polonia minor* versus Austrum, hujus Palatinatus sunt: a. *Cracoviensis* in finibus Silesiæ, in qua: *Cracovia* (*Cracau*) Poloniæ metropolis amplissima, Episcopum habet & Academiam. *Czenstochia* (*Czenstochovv*) oppidum cum monasterio munito. b. *Sendomiriensis* (*Sendomir*) cujus metropolis *Sendomiria* ad Vistulam sita est. c. *Lubliensis*, in quo: *Lublinum* (*Lublin*) metropolis & emporium amplum, ubi tribunal regni.

II. *Masovia* (*Masovien*) inter Poloniam, Borussia & Lithuaniam, cujus Palatinatus sunt: 1. *Masoviensis*, in quo: *Warsovia* (*Warscbau*) metropolis & sedes Regum Poloniæ ad Vistulam. 2. *Podlaciæ* s. *Bielsensis* (*Podlaciën* s. *Bielsk*) in qua: *Bielscum* (*Bielsk*) & *Drogizinum* (*Drogizyn*).

III. *Russia rubra* in finibus Hungariæ & Imperii Turcici, in hac sunt. 1. *Palatinatus Cbelmensis* (*Cbelm*) juxta Lublinensem. 2. *Belzensis* (*Belcz*) cum urbibus ejusdem nominis. 3. *Russia rubra* proprie sic dictæ (*Reussen*) in quo: *Leopolis* (*Lemberg* s. *Luvvovv*) metropolis magna & munita, Archiepiscopum habet. *Premislavia* (*Premislavv*) urbs Episcopalis. *Halicia* (*Halicz*) 4. *Podolia* (*Podolien*) in quo: *Camenecia* (*Caminiec*) munimentum validissimum in finibus Imperii Turcici. 5. *Braclaviensis* (*Braclau*) in quo: *Braclavia* & *Winnicza*. 6. *Kioviensis*, in quo: *Techtinerova* (*Techtinerovv*) *Cyrassium* (*Czyrkass*) & *Kuducum* (*Kudack*) munita Cosaccorum loca. 7. *Voliniæ* (*Polbynien*) cujus metropolis *Luccorium* (*Lucko*) Palatinatus tres postremi uno nomine alias vocantur *Ucrania* (*Ukraine*).

IV. *Lithuania* (*Lithauen*) supra Russiam rubram dividitur in Lithuaniam proprie sic dictam & Russiam albam.

Lithuaniam Palatinatus sunt: 1. *Bressicensis* (*Bressici*) cum metropoli ejusdem nominis. 2. *Trocensis* (*Troki*) in quo: *Trocum* (*Troki*) urbs lignea. *Grodna* (*Grodno*) ubi Comitatus regni nonnunquam habentur. 3. *Vilnensis*, in quo: *Vilna* (*Wilna*) metropolis Lithuaniam amplissima, Tribunal ibi, Episcopus & Academia.

Russia alba 1. *Palatinatus Polocensis* (*Polocz*). 2. *Vitepscensis* (*Witepsk*). 3. *Minscensis* (*Minski*). 4. *Mscisloviensis* (*Meislavv*). 5. *Novogrodensis* (*Novogrodeck*) cum urbibus ejusdem nominis.

V. *Samogitia* inter Borussia, Curlandiam & Livoniam, hujus præcipua loca sunt: *Rossenium* (*Rosienne*) & *Mednicum* (*Mednick*).

VI. *Curlandia* supra Samogitiam distinguitur in Curlandiam proprie dictam & *Semgalliam*. In Curlandia propria sunt: *Vindavia* (*Windau*) portus in litore maris Balthici & *Goldinga* (*Goldingen*). In Semgallia: *Mittavia* (*Mittau*) sedes quondam Ducum Curlandiæ.

Cur-

Curlandiæ Duces fuere e stirpe Kettleriana, quibus paucis abhinc annis extinctis, Curlandiæ Status primo Comitem Saxoniam, deinde Comitem de Biron elegere Duces. At illi, quo minus Ducatum obtineret, impedimento fuere Poloni, hic in Siberiam exul ire iussus. Quare, cum non vana perhibeantur Poloniæ jura in Ducatum istum, quæ eundem fors maneat, expectandum est.

Poloniæ solum tantæ fertilitatis est, ut frumenti, pecoris, mellis rerumque aliarum magna vis quotannis ad externos transmittatur. Religio viget Romano-Catholica. Protestantes & Judæi sub Dissidentium nomine tolerantur. Reges Poloniæ suffragiis nobilium eliguntur, quare etiam potestas regia legibus fundamentalibus & Comitibus regni mirum in modum coercetur.

BORUSSIA.

Borussia Prussia continetur Pomerania, Polonia & mari Balthico. Quæ ad utrumque Vistulæ litus jacent, sunt sub potestate Poloniæ, ideoque Prussia Polonica dicuntur. Quæ vero versus Orientem sita sunt, Margraviis Brandenburgicis parent, qui in ea summam exercent potestatem, eaque de causa regiam dignitatem sibi initio hujus seculi vindicarunt, quare ista pars Regnum Prusiæ nominatur.

In Prussia Polonica notantur: *Palatinatus Pomerellia (Pomerellien)* ad sinistram, in quo: *Dantiscum* s. *Gedanum (Danzig)* ad Vistulam, emporium amplissimum & munitissimum. Ad ostium Vistulæ est *Weixelmunda (Weixelmünde)* *Oliua* monasterium Ordinis Cisterciensis, ubi anno MDCLX. Poloni cum Suecis pacem fecerunt. 2. *Culmensis*, in quo: *Culma (Culm)* ad Vistulam, urbs Episcopalis. *Thorunium (Thorn)* civitas pulcherrima. 3. *Marienburgicus*, cujus metropolis (*Marienburg*) sedes quondam magni Magistri Ordinis Teutonici. *Elbinga (Elbingen)* emporium magnum. 4. *Episcopatus Varmiensis (Wermeland)* ad dextram, in hoc: *Heilsberga, (Heilsberg)* sedes Episcopi. *Brunberga (Braunsberg)* ad sinum aquæ dulcis.

In regno Prussia: 1. *Hockerlandia (Hockerland)* ad Vistulam, in qua: *Marienvverder*, sedes quondam Episcopi Pomesaniensis. *Hollandia (Holland)* oppidum munitum. *Tanneberga (Tanneberg)* pagus, ubi anno MCCCCX. Rex Poloniæ cruento prælio Equites Teutonicos devicit. 2. *Natangia (Natingen)* circa lacum aquæ dulcis, in qua: *Brandenburgum (Brandenburg)* oppidum cum castello munito. *Bartensteinium (Bartenstein)* & *Johannisburgum*. 3. *Sambia (Samland)* circa lacum Curonium, in hac: *Regiusmons (Koenigsberg)* ad Pregelam metropolis regni amplissima, quatuor constat urbibus, Academia ornata est. *Pillavia (Pillau)* portus. *Fischbusa (Fischbausen)* in cujus regione succinum seu Electrum copiose colligitur. *Velavia (Wela)* ad Pregelam transactione anni MDCLVIII. innotuit. *Memelia (Memel)* munitus locus in ostio lacus Curonii.

HUNGARIA.

Hungariæ contermina est ab Occidente Germania, a septentrione Polonia, ab Oriente Imperium Turcicum, ab Austro mare Mediterraneum. E fluvii præ reliquis commemorari merentur: I. *Danubius*. II. *Dravus (Drau)*. III. *Savus (Savu)* apud Belgradum in Danubium effunditur. IV. *Tibiscus (Theis)* e montibus Carpaticis decurrit in Danubium.

Hungariæ partes sunt sequentes:

- I. Hungaria circa Danubium in finibus Germaniæ & Poloniæ.
- II. Slavonia, Dravum inter & Savum.
- III. Croatia, infra Slavoniam ad sinistram.
- IV. Bosnia, juxta Croatiam ad dextram.
- V. Servia, juxta Bosniam ad dextram.
- VI. Dalmatia, in litore mariæ Adriatici.
- VII. Transilvania, juxta Hungariam ad dextram.

I. *Hungaria in superiorem & inferiorem dividitur. Superior est pars borealis in finibus Poloniæ, in hac: Pofonium (Presburg) metropolis pulcherrima, ubi regni insignia custodiuntur. Tyrnavia (Tyrnau) Leopoldinum (Leopoldstadt) Vivavinum s. Neoselium (Neubausel) Comaromium (Comorra) in insula Sebutia (Sebütt) sunt loca munitissima. Parkanum (Parckan) Novigradum (Novigrad) Vacia (Waitzen) æque munita. Eperessinum (Eperies) & Cassovia (Cascbau) urbes magni momenti in finibus Poloniæ. Mongatium (Mongatsch) in monte situm & munitum. Sebennitium (Sbennitz) Kremnitium (Kremnitz) civitates montanæ metallifodinis celebres. Tockaum (Tockay) in cujus vicinia vinum gignitur generosius. Loloebium (Lolnock) & Segedinum (Segedin) ad Tibiscum. Zentba ad eundem fluvium, ubi anno MDCXCVII. Eugenius Princeps Sabaudia Turcas gravi prælio vicit. Colocia (Colocza) Archiepiscopum habet. Waradinum majus (Gros-Waradein) munimentum validissimum in finibus Transilvaniæ. Latmarium (Latmar) Julia (Giula) loca munita. Debrecinium (Debreczin) amplissimum at patens locus. Temesium s. Temesvarinum (Temesvvar) urbs munitioibus validissimis tuta, cum tractu sive banatu suo.*

Hungaria inferior est infra Danubium, in hac: Sempronium sive Sopronium (Oedenburg) in finibus Austriacis, inter optimas Hungariæ urbes habenda. Fauvinum s. Arvabo (Raab) munitioibus & Episcopatu celebris. Strigonium (Gran) ad Danubium, Archiepiscopum habet, qui Primas Hungariæ est. Buda (Ofen) ad Danubium regni caput munitissimum. In altera Danubii ripa est Pestum (Pest) parvum oppidum. Alba regalis (Stultveiffenburg) in palude sita, adeoque munita. Canisfa (Canischa) urbs munitissima ad paludem Volceam (Balaton) Fanum S. Gottardi (S. Gott-

(S. Gotthart) oppidum cum castello, ubi anno MDCLXIV. Turcæ victi sunt. Sigetum (Sigetb) itidem in palude situm. Mobacium (Mobatz) ad Danubium, prope quod anno MDCLXXXVII. Christiani victores abiire.

II. In Slavonia: Posega & Gradisca urbes munitæ. Essecum (Esseck) Slavoniæ metropolis amplissima & munitissima. Petrovaradinum (Petrovaradein) munitissimus locus cum castello itidem munito. Anno MDCCXVI. hic Turcæ victi terga vertere. Carolovitium (Carlovitz) ob pacem anno MDCXCIX. cum Turcis initam celebre. Salankemum (Salankement) victoria Christianorum anno MDCXCI. celebre. Hungaria & Slavonia tota sceptro reguntur Austriaco.

III. In Croatia Austriacæ domus sunt: Zagravia (Agram) metropolis munita. Varadinum minus (Warasdein) Carolostadium (Carlstadt) & Sissacum (Sisseck) loca sunt munita.

Turcarum: Wibacium (Wibatz) validissimum munimentum.

IV. In Bosnia, quæ tota Turcis paret, Æmale (Jaicza) Banialuca, sedes Præfecti Turcici. Zvornick, loca munitissima. Serajum (Serajo) emporium amplissimum.

In Servia, quæ eundem cum Bosnia Dominum veneratur, Alba græca s. Taurunum (Belgrad s. Griechisch Weissenburg) in confluentibus Danubii & Savi, validissimum quondam munimentum Christianorum adversus irruptiones Turcarum, quibus vero, dirutis munitionibus, facta nuper pace tradita fuit. Semendria ad Danubium. Passarovicium (Passarowitz) pace anno MDCCXVIII. cum Turcis sancita celebre. Widinum (Widin) Naissus (Nissa).

VI. Dalmatia inter Venetos & Turcas divisa est. Venetorum sunt: Vegia (Veglia) Pharia s. Pharos (Lexina) Corcyra nigra (Curzola) insula maris Adriatici. Jadeva (Zara) metropolis munita. Sebenicum (Sebenico) Salona sedes quondam Regum Illyriæ. Clissa. Spalatum. Narona (Narenza) Castellum novum (Castel nuovo) Catharum (Cattaro) loca munita.

Turcarum: Velsera (Bucariza) Sena (Zeng) & Stridon (Scardona) Libera Respublica Ragusina (Ragusa) inter Naronam & Castellum novum, sub clientela est Turcarum Imperatoris. Huc quoque pertinet Melita (Melida) insula.

VII. Transilvania Austriacis subjecta tribus incolitur nationibus, Germanis, Hungaris & Sicularum (Zeckler) e quibus nationibus Provinciæ Status constituuntur. Urbes Germanorum s. Saxonum sunt: Stephanopolis s. Corona (Cronstadt) in finibus Moldaviæ. Cibinium s. Villa Hermanni (Hermannstadt) nationis metropolis ampla, Gymnasium habet Academicum. Schasburgum (Schasburg) Media Colonia (Medvvisch) Pirum (Birthalmen) Pastoris primarii, qui Superintendens generalis vulgo audit, Germanorum sedes. Bistricum (Noesen) pulchrum oppidum. Hungarorum urbes: Alba Julia nunc Caroliburgum (Weissenburg s. Carlbürg) metropolis Transilvaniæ & quondam sedes Principum, & nunc summi militiæ Præfecti Austriaci. Claudiopolis (Clausenburg) urbs amplitudine ac muni-

tionibus insignis. Porta ferrea, arctissimæ montium fauces, per quas ex Transilvania in Hungariam iter est. Siculi locum notatu dignum non habent.

Hungaria copiosissimo rerum omnium proventu plurimis Europæ regnis utique anteposenda. Verum aquæ minus salubres, æstus præterea diurnus & frigus nocturnum exteris, præcipue Germanis, molestissima sunt. Religio nostro tempore dominatur Romano-Catholica; attamen ingens Protestantium, Græcorum aliarumque sectarum deprehenditur multitudo. Ad finem fere Seculi proxime elapsi Reges Hungariæ a Magnatibus fuerunt electi, iidemque fere regiæ potestatis termini, ut in Polonia. At Leopoldi Imperatoris victoribus adversus Turcas armis permoti sunt regni proceres, ut hæreditariam Austriacæ Domus Principum concederent successione; quo facta magna libertatis ac immunitatum pars evanuit.

TURCIA EUROPÆA.

Turcia Europæa ab Occidente habet Hungariam, a septentrione Poloniam & Russiam magnam, ab Oriente mare nigrum & Archipelagum, ab Austro mare Mediterraneum. Provinciæ, quibus constat, sunt sequentes:

I. Moldavia, in finibus Poloniæ & Transilvaniæ.

II. Wallachia, inter Moldaviam, Danubium & Transilvaniam.

III. Bulgaria, infra Danubium.

IV. Romania, infra Bulgariam inter mare nigrum & Archipelagum.

V. Græcia, quæ alias Turcia meridionalis appellatur.

VI. Tartaria minor s. Europæa in litore maris nigri.

I. In Moldavia notantur: Jassium (Jassy) ad Hierasum (Pruth) fluvium, sedes Principis Moldaviæ, quem Hospodar vocant. Cbotimia (Cbotzim) urbs munitionibus nota in finibus Poloniæ.

II. In Wallachia: Bucevestum (Buckereft) sedes Principis, qui Woyvod vulgo audit. Tarvisium (Tergovist) & Campus longus (Kempelunge s. Langenau) Major incolarum Pars Colonia sunt Romana.

III. In Bulgaria: Nicopolis ad Danubium, clade Christianorum anno MCCCXCVI. insignis. Dorostero (Silistria) urbs munita. Sardicum (Sophia) metropolis & emporium amplum, at sine defensione. Varna in litore maris nigri, prope quam anno MCCCCXLIV. triginta fere Christianorum millia caesa sunt.

In Romania: Hadrianopolis (Adrianopol) urbs amplissima, in quo Turcarum Imperatores nonnunquam commorantur. Constantinopolis (Constantinopol) in litore Bosphori Thraciæ, caput Imperii Turcici amplissimum, & ordinaria sedes Imperatorum hujus gentis, portum habet opportunissimum. Gallipolis (Gallipoli) in litore Hellepontii, portu instructa est. Sestus (Sesto) altera Dardanellarum, cui e regione in Asia jacet Abydos (Abydo).

V. Græcia a plurimis Geographorum in 6. distinguitur provincias:

I. Macedonia, infra Bulgariam & Romaniam, in qua: Thessalonica (Salonicibi) in litore sinus inde cognominati, emporium magni momenti, Athos s. Mons

si *Mons sanctus* (*Monte santo*) mons altissimus, multis Græcorum monasteriis distinctus.

2. *Albania*, ad sinistram Macedoniae, in hac: *Scodra* (*Scutari*) metropolis & sedes Bassæ. *Ulcinium* (*Dolcigno*) urbs portu & castello munita, cujus incolæ piraticam exercent. *Antibarum* (*Antivari*) locus munitus. *Dyrrachium* (*Durazzo*) urbs & portus quondam celeberrimus. *Aulon* (*Valona*) portum habet.

3. *Epirus* infra Albaniam, in hac: *Arta* (*Larta*) emporium incolis frequens. *Butbrodum* (*Butrinto*) & *Prevesa* Venetorum sunt.

Thessalia, infra Macedoniam, in hac: *Janna*, urbs ampla. *Lavissa*, metropolis quondam Thessaliæ.

5. *Livadia*, olim Græcia proprie sic dicta, infra Epirum & Thessaliam, in qua: *Naupactus* (*Lepante*) in litore sinus, cui inde nomen. *Athene* (*Setines*) Respublica olim valentissima, jam vero ne umbra quidem.

6. *Peloponnesus* sive *Morea* peninsula, in hac: *Corinthus* (*Corinto*) in Isthmo, magni quondam nominis civitas, nunc quoque non exigui momenti. *Nauplia* (*Napoli di Romania*) primarius Moreæ locus munitionibus ac portu celebris. *Epidaurus* (*Napoli di Malvasia*) urbs munitissima in parva insula sita. *Misitira*, olim *Lacedæmon* sive *Sparta*. *Metbone* (*Modon*) & *Coronis* (*Coron*) urbes mercatura celebres: *Pylus* (*Navarino*) portum habet egregium. *Clarentia* (*Clarenza*) & *Patra* (*Patrasso*), munita sunt loca.

IV. *Tartaria minoris* sive Europæ partes sunt:

1. *Bessarabia*, ad ostia Danubii & Tyræ, hujus habitatores Tartari dicuntur Budziacenses, qui in greges diversas separati, diversa habent nomina. Oppida Turcarum tuentur præsidia, ea sunt: *Bendera* (*Bender*) urbs munita, ubi Sueciæ Rex Carolus XII. ultra quinquennium hospes diverstit. *Tyras* (*Bialogorod*) ad ostium fluvii hujus nominis. *Axiace* (*Oesakovv*) locus munitus.

2. *Cremia* olim *Cberfonesus Taurica* est peninsula maris nigri, in hac: *Precopia* (*Precop.* sive *Or*) in Isthmo, locus munitus. *Baciesaraja*, sedes Chami sive Principis hujus gentis. *Capba* sive *Cavum* (*Cassa*) portu insignis. Huc quoque refertur: *Tanais* (*Affopb*) ad Ostium fluvii hujus nominis, a Russis bis expugnata, at bello composito dirutis munitionibus Turcis redita.

Circa Græciam ingens insularum est numerus, quarum majores sunt *Candia* olim *Creta*, & *Euboea* (*Negropont*).

I. *Candia* olim *Creta* regnum, extrema Archipelagi versus Austrum, Venetis, sub quorum ditione fuit, a Turcis erepta est. Urbes ejus celebriores sunt: *Candia* metropolis munitissima portum habet. *Rbitimum* (*Retimo*) & *Cydonia* (*Canea*) in litore occidentali sita sunt. *Setia* olim *Cytbaum* in orientali.

II. *Euboea* supra partem Livadiæ orientalem, hujus metropolis *Chalcis* olim dicta, nunc *Negropont*, validissimas habet munitiones. Et hæc insula Turcarum subiecta est dominio.

Minores insulæ partim in Jonico mari jacent, partim in Archipelago.

In mari Jonico: 1. *Coreyva* (*Corfu*) cujus metropolis munitissima idem habet nomen. 2. *Leucas* (*Maura*) cum urbe ejusdem nominis. *Echinades* (*Curzolari*) harum sunt quinque. 4. *Cephalonia*. 5. *Lazytbus* (*Zante*) Hæ Venetis parent.

In Archipelago, versus Europam: 1. *Lemnus* (*Stalimene*) 2. *Sira* (*Sciroy*) 3. *Andrus* (*Andro*) 4. *Tenus* (*Tyne*) 5. *Delus*. 6. *Naxus* (*Nixia*). 7. *Parus* (*Pario*). 8. *Melus* (*Mylo*). 9. *Cytbera* (*Cerigo*) quæ postrema Venetorum est, reliquæ cum sequentibus Turcarum. Versus Asiam: 1. *Lesbus* sive *Mitylene* (*Metelino*). 2. *Cbius* (*Scio*). 3. *Samus* (*Samos*). 4. *Icaria* (*Nicarvia*). 5. *Patbmus* (*Palmosa*) Joannis Evangelistæ exilium. 6. *Astypalæa* (*Stampalia*). 7. *Carpatbus* (*Scarpanto*).

Omnes istæ Turciæ Europæ provinciæ pro soli situsque diversitate fertilissimæ sunt: Religionem, ut constat, Turcæ habent peculiarem, a Muhamede impostore, quem divino afflatu locutum fuisse credunt, institutam: Christiani & Judæi soluto pretio tolerantur. Turcarum Imperator adeo absolutum in subditos exercet dominium, ut nec legibus nec ulla alia re potestatis ejus possit reprimi. Nihilominus tamen fecius vel bellum minus prospere gestum, vel alia quæcunque res plebem militesque in tantum furorem haud raro agitavit, ut cum diademate libertate, quin & vita, privati fuerint Imperatores.

ASIA.

Asiæ versus Orientem sita quatuor orbis terrarum partim maxima censeatur. In finibus Moscoviæ cum continente Europæ cohæret, & exiguo illo Isthmo, qui mare Mediterraneum secernit a sinu Arabico sive mari rubro, annectitur Africae, reliquam circumfluunt aquæ. A septentrione est Oceanus septentrionalis sive mare glaciale, quod hic Tartaricum quoque appellatur, ab Oriente Oceanus Orientalis, ab Austro mare Indicum, ab Occidente sinus Arabicus sive mare rubrum, Mediterraneum & Pontus Euxinus sive mare nigrum.

Asia in VI. partes majores distinguitur:

I. Imperium Turcicum, mari Mediterraneo, Africae & mari rubro proximum.

II. Imperium Persicum ad dextram antecedentis infra mare Caspium.

III. India, orientalis vulgo cognominata, circa Indum & Gangem flumina.

IV. Imperium Sinesse, in litore Oceani Orientalis.

V. Tartaria magna sive Asiatica supra Indiam, & Sinam.

VI. Insulæ circa Asiam.

I. IMPERII TURCICI fines sunt mare nigrum, Archipelagus, mare Mediterraneum, Ægyptus, mare rubrum & Arabicum, sinus Persicus, Persia & Tartaria magna.

Duo hic in primis notantur flumina majora: I. *Euphrates*, qui a septentrione Meridie versus in sinum Persicum defluit. II. *Tigris*, qui cum Euphrate conjungitur.

Constat vero Imperium Turcicum sex provinciis, quarum tres sitæ sunt in litore Euphratis occidentali. 1. Anatolia sive Asia minor, vulgo Natolia.

H

lia.

Ita. 2. Soria s. Syria. 3. Arabia. Tres in litore hujus fluvii Orientali 1. Georgia. 2. Turcomannia. 3. Diarbecira.

1. *Natolia* Peninsula in litore orientali maris Mediterranei quatuor habet partes: a *Natolia in specie*, in qua: *Cotyaeum* (*Cutaye*) sedes praefecti hujus provinciae. *Smyrna* emporium amplissimum cum portu. *Chryso-polis* (*Scutari*) e regione Constantinopolis. *Isnich* olim *Nicaea*, ex historia Ecclesiastica celebris. *Prusia* (*Brusia*) sedes Imperatorum Turcicorum ante captam Constantinopolim. Praeter has multae in historia sacra & profana celeberrimae civitates hic obveniunt, quarum vero vel ruinae tantum exiguae vel ne vestigium quidem super sunt. b. *Amasia*, in qua: *Amasia* (*Amasan*) metropolis & sedes praefecti. *Trapezus* (*Trebisonde*) in litore maris nigri, sedes Imperii quondam Trapezuntini. *Tocatum* (*Tocat*) & *Sebastopolis* (*Sivas*) oppida non ignobilia. c. *Aladulia* (*Alauduli*) in hac: *Malatia* (*Maras*) metropolis. d. *Caramania*, cujus metropolis est *Iconium* (*Cogni*) sedes praefecti.

Ad *Natoliam* referuntur duae insulae maris Mediterranei. 1. *Cyprus*, in qua: *Nicosia* metropolis. *Fama Augusta* (*Famagosta*) urbs munitissima. 2. *Rhodus*, quam Equites d. Joannis olim tenuere, cujus metropolis eodem utitur nomine.

2. *Syria* nunc *Soria* sive *Soristan* infra *Natoliam* in litore maris Mediterranei pro tribus civitatibus primariis in tres distinguitur ditiones: a. *Ditio Aleppensis*, in qua: *Hierapolis* s. *Aleppum* (*Aleppo*) emporium amplitudine, castello munito & incolarum frequentia celeberrimum. *Alexandria* (*Scanderona*) portus. b. *Ditio Tripolitana*, in qua: *Tripolis Syria* (*Tripoli di Soria*) portus egregius. c. *Ditio Damascena*, in qua: *Damascus* (*Damas*) emporium pulcherrimum. *Joppe* (*Jassa*) portus e S. Scriptura notus. *Hierosolyma* (*Jerusalem*) metropolis quondam Palaestinae notissima. Reliqua loca, quorum in sacris paginis fit mentio, dudum deleta sunt.

3. *Arabia* inter mare rubrum & sinum Persicum peninsula, dividitur in petraeam, desertam & felicem. In *Petraea* notantur montes Sinai & *Horeb*, nihil enim urbium hic occurrit celeberrimum. In *deserta*: *Anna* emporium amplum ad *Euphratem*. *Medina* s. *Methymna* (*Medina Talnabi*) ubi notatur sepulchrum Muhamedis. *Mecca* s. *Mecha*, hic idem Muhamedes natus est. Haec duo loca peregrinationibus Turcarum religiosi insignia sunt. In *felicem*: *Libitum* (*Libith*) *Mocca*, & *Adenum* (*Aden*) emporia sunt in litore maris rubri & Arabici. *Mascatum* (*Mascate*) & *Babrenia* (*Babrein*) in litore sinus Persici, piscatura margaritarum celebres. In *Arabia* multi dominantur Principes, quos *Emirs* vocant; horum nonnulli absolutam exercent potestatem, quidam Turcarum Imperatori fidem praestare tenentur.

In litore *Euphratis* orientali sunt:

1. *Georgia* inter mare nigrum & *Caspium*, in diversas regiones distinguitur, quarum Principes vel Turcarum Imperatoris, vel Regis Persiae Vassalli sunt; illi: Princeps *Mingreliae*, Princeps *Imeretiae*, in cujus ditione notatur *Cotatis* urbs munitissima, Turcis subiecta. Princeps *Guriae* (*Guriel*); hi: Princeps *Cardueliae* (*Carduel*) & Princeps *Gaguetiae* (*Gacheti*).

2. In *Turcomannia*: *Arzavis* (*Erzerum*) metropolis magna & munita. *Caræ* (*Cars*) urbs itidem munita.

3. In *Diarbecira*: metropolis ejusdem nominis. *Mausilum* (*Mosul*) emporium magnum, e ruinis urbis antiquissimae *Ninive* enatum creditur. *Orpha* munitionibus insignis. *Bagdatum* (*Bagdad*) ad *Tigrim*, emporium amplitudine ac munitionibus celeberrimum, olim *Seleucia* dicebatur. *Balsora* in litore sinus Persici, emporium ditissimum.

II. *PERSIA* ab occidente habet Imperium Turcicum, ab Austro sinum *Persicum*, ab Oriente *Indiam* orientalem, a septentrione *Tartariam* magnam & mare *Caspium*.

In multas quidem provincias distincta est *Persia*; quarum cum nunquam vel rarissime apud nos fiat mentio, urbes tantum commemoratu digniores enarrabimus, haec sunt: *Armusa* s. *Ormudum* (*Ormuz*) urbs & insula sinus Persici, emporium quondam Lusitanorum longe celeberrimum, a Persis expugnatum & deletum est. *Gamronum* (*Gamron*) emporium & portus magni nominis e regione *Ormudi*. *Schirasium* (*Schiras*) vino, quod gignit, generosiori celebre. Prope *Schirasium* videntur ruinae metropolis Persiae antiquae *Persepolis*, quam *Alexander M.* incendio delevit. *Aspabanum* s. *Ispabanum* (*Ispahan*) sedes Regum Persiae, quos *Sophi* salutant, insignis amplitudinis incolis frequentissima. *Caspinium* (*Cashin*) infra mare *Caspium*, antiqua sedes Regum Persiae. *Tabrisium* (*Tauris* sive *Tabris*) emporium amplissimum & locupletissimum, antiquorum esse dicitur *Ecbatana*. *Derbentium* (*Derbent*) locus munitus in angustiis *Caucasi* montis, quae *Portae Caspiae* inde nominantur.

Persia multis rebus, praesertim serico abundat, cujus magna vis quotannis inde in *Europam* advehitur. Incolae religioni addicti sunt *Muhamedis*, in quibusdam tamen a *Turcarum* placitis abhorrent; quare odio internecivo utraque natio sese prosequuntur. Forma regiminis *Perfarum*, ut omnium *Orientis* populorum, *Monarchica* est. Regum antiquorum stirps regno detrusa, & ut fertur, exstirpata est. Qui nunc imperium usurpat, *Thamaskulikan* vocatur.

III. *INDIA ORIENTALIS* continetur *Persia*, *Tartaria magna*, *Imperio Sinesi* & mari *Indico*.

Cum multis aliis duo hic illustres notantur fluvii, *Indus* ad dextram, & *Ganges* ad sinistram, in mare *Indicum* defluentes.

Indiae orientalis tres partes sunt: 1. *Imperium magni Mogolis*, vulgo *Indostan*. 2. *Peninsula Indiae intra Gangem* s. *Occidentalis*. 3. *Peninsula Indiae extra Gangem* s. *Orientalis*.

I. In *Imperio magni Mogolis* sunt: *Ditio Agranensis*, cujus metropolis *Agra* sedes quondam fuit. *Genabad* in *Regno Debliaeo* (*Debly*) nunc sedes est magni *Mogolis*. *Guzurata* regnum circa ostium *Indi*, in quo: *Dium* (*Diu*) in insula, munimentum Lusitanorum. *Cambaja* & *Suratta* portus & emporia celeberrima. *Bengala* regnum in litore sinus inde cognominati. *Onglium* (*Ongly* s. *Ougely*) portus & emporium.

2. In *Peninsula intra Gangem*: *Regna Cuncanum* & *Decantum*. *Goa* primarius & optimus Lusitanorum in his terris portus & emporium. *Calcutta*.

cutium, *Cananoria*, *Cochina* regna sunt & urbes Malabariensis litoris, sub clientela Batavorum. In litore *Coromandeliana*: *Negapatana*, urbs Batavorum munita. *Tranquebaria* (*Tranquebar*) oppidum & portus Danorum, missione, quam vocant, ministrorum Religionis Evangelicæ inclutus. *Pondicherium* (*Pondybery*) emporium Gallorum. *Madrasium* (*Madras*) præcipuum Anglorum emporium. *Golconda* regnum cum urbe ejusdem nominis, adamantibus, quorum magna vis in isto regno eruitur, celebratur.

In peninsula extra *Gangem*: regna *Avanum*, *Aracanum*, *Peguanum*, *Siamense*, cujus metropolis est *Udia*, peninsula *Malaca*, hujus locus primarius idem habet nomen, & Batavis subiectus est. Porro regna *Cambodia*, *Cochinchina* & *Tunchinum*.

Terras has multarum rerum esse feracissimas e navigationibus liquet Anglorum, Batavorum aliarumque nationum. Inprimis adamantes & reliqui hujus generis lapides maximi habentur pretii. Indorum pars Muhamedis, pars ethnica religionis affectæ. Magnus Mogul reliquos Indiæ reges & Principes multum antecedit potentia, utpote cui ceterorum plerique fidem præstare tenentur.

IV. IMPERIO SINENSI coherent India Orientalis, Tartaria magna, mare Indicum & Oceanus Orientalis.

Ingens fluminum & provinciarum, in quas amplissimum istud regnum distinctum est, deprehenditur numerus, quæ cum apud nos vix unquam allegentur, facile iisdem superfedere possumus. Eadem fere ratio est urbium, quæ utut quam plurimæ sint, tres tantum sequentes commemoratu dignæ nobis videntur, videlicet: *Pechinum* (*Pecking*) in finibus fere Tartariæ magnæ, caput regni & sedes Imperatoris Sinenlis. *Nanquinum* (*Nanking*) amplitudine & omnibus aliis rebus antecedere Pechinum dicitur; sedes quondam fuit Imperatorum. *Macao* insula cum portu munito, quem Lusitanis solis intrare licet.

Soli fecunditate reliquis Asiæ regnis præstat Imperium Sinese, quæ incolarum industria mirifice aucta, immensæ eorundem multitudini victum præbet. Sineses omnes gentilium sequuntur sacra. Ad medium usque seculi proxime elapsi suæ gentis habuere Principes, qui plurimis retro seculis vastum istud regnum moderati sunt, & ut ab irruptionibus Tartarorum sese defenderent, in finibus murum immensi operis extrui curarunt. Quo vero illi perrupto, universo regno potiti sunt, quod adhuc tenent. Proinde Imperator Sinenlium nunc regnans e Tartaris oriundus est. Sinesibus tamen suæ leges & instituta salva manserunt.

V. TARTARIA MAGNA vastissima illa terra est, quæ a Persiæ, Indiæ Orientalis & Imperii Sinenlis finibus borealibus ad mare usque glaciale extenditur. Nostratibus nondum satis peruestigata est: id tamen constat, magnam ejus partem subiectam esse Moscoviæ. Quare Geographi recentiores Moscoviæ fines longius in Asiam protendunt, quam quidem veteres: ut ad litus usque Asiæ orientale, ubi ad septentrionem vergit, pertingere contendunt. Nec desunt, qui Tartariam Russicam, quam su-

pra explicavimus, ad Asiam pertinere affirmant. Altera Tartariæ hujus pars a liberis incolitur populis, qui suos habent Principes seu Chanos; tales sunt Usbecki, quorum regio *Bukaria* sive *Usbeckia* dicitur, in qua: *Samaracanda* magni Tamerlanis quondam sedes. Tertia Tartariæ pars est Imperio Sinenli proxima, cui etiam paret, & ea ipsa est, cujus quondam incolæ Sinam sub potestatem suam redigerunt.

VI. INSULARUM circa Asiam magna vis est. In mari Indico notantur: 1. *Insula Maldiva*, quarum etsi ingens numerus, eundem tamen venerantur Regem, cujus sedes est in insula *Male*. 2. *Ceylanum* (*Ceylon*) infra peninsulam Indiæ occidentalem. Batavi in ea possident *Colombo* & reliqua loca maritima, interiora vero insulæ sub ditione sunt Regis Candiensis. Insignem fert cinnamomi copiam. 3. *Sumatra* ulterius versus Orientem sub linea Equinoctiali. 4. *Java* infra antecedentem, in hac: *Batavia* primarius Batavorum locus in his terris, & sedes præfecti generalis hujus nationis. 5. *Borneo* sub Equatore admodum ampla est. 6. *Celebes* cum antecedentibus sub potestate Batavorum est. 7. *Insula Molucca*, hæ sunt: *Ternate*, *Tidor*, *Motiv*, *Machiam* & *Bachiam*, parvæ admodum, sub Equatore jacent: porro *Amboina*, caryophyllorum feracissima. *Banda* unde nuces afferuntur myristicæ earumque flores. Et his Batavi imperant. 8. *Insulæ Philippinæ*, Hispanis subiectæ, supra Equatorem positæ sunt, magnus earum numerus, præcipuæ tamen: *Manilla* cum oppido ejusdem nominis & *Mindanao*. 9. *Insulæ furum*, Hispanis, quibus parent, *d. Maria* insulæ dictæ. 10. *Insulæ Japonicæ* versus septentrionem sitæ, tres sunt, quæ commemorari merentur: *Nipon* s. *Nipponia*, *Ximo* & *Xicoco*. *Nipon* maxima earum est, in qua metropolis & sedes Imperatoris Japonici *Jeddo* dicta. Seculo XVI. d. Franciscus Xaverius cum sociis suis magnam Japonensium multitudinem ad amplectendam Christianorum fidem sermonibus sacris permoverat; at seculo posteriori orta adversus Missionarios, quos vocant, & Japonenses Christianos persecutione trucissima, tanto rigore deletam esse religionem puriorem referunt, quibus has terras adiiisse contigit, ut ne vestigium quidem ejus remanserit. Et hoc quidem Batavis culpæ datum fuit. Certe hi soli Christianorum nunc sunt, quibus statuto tempore portum præscriptum intrare, & mereium permutatione vacare licet. Quod dum sit, non Christianos, sed Batavos esse se contendere dicuntur.

AFRICA.

Africa meridiem versus sita est. Isthmus Ægypti connectit Asiæ, reliquam circumfluunt aquæ. A septentrione mare Mediterraneum, ab Occidente Atlanticum, ab Austro Æthiopicum, ab Ortu Indicum & Rubrum.

Fluvii notabiliores sunt duo 1. *Nilus* a meridie versus septentrionem per Ægyptum defluit in mare Mediterraneum. 2. *Niger* ab Oriente decurrens versus occidentem committitur mari Atlantico. A Geographis recentioribus ita dividitur Africa:

- I. Ægyptus in finibus Asiæ & litore maris rubri.
- II. Nubia infra Ægyptum.
- III. Habessinia infra Nubiam.
- IV. Barbaria in litore maris Mediterranei.
- V. Æthiopia sive Nigritia circa Nigrum.
- VI. Ora maritima Guinea supra Æquatorem.
- VII. Ora maritima Congo infra Æquatorem.
- VIII. Cafreria infima pars Africæ.
- IX. Ora maritima Zanguebar in litore maris Indici.

I. In Ægypto sunt: *Alexandria* metropolis quondam splendidissima & amplissima, nunc diruta. *Alexandria nova* prope antecedentem emporium celebre cum portu duplici. *Rosetum* (*Rosette*) & *Damiata* s. *Tamiatis* (*Damiate*) oppida & portus. Regio ista antiquis dicebatur *Delta*. *Cairum* (*Cairo*) metropolis & sedes præfecti s. Bassæ, maxima telluris nostræ urbs a quibusdam esse perhibetur. *Suez* in litore maris rubri. Ægyptus est sub potestate Turcarum.

II. In *Nubia* duo sunt regna *Sennar* & *Dancala* cum urbibus præcipuis ejusdem nominis. Incolæ Muhamedis sequuntur placita.

III. *Habessinia* spatiosum quidem regnum est, in multas provincias distinctum; at urbibus carere a plurimis contenditur, incolis tentoria incoherentibus. Idem ab Imperatore, qui magnus *Neguz* vulgo audit, fieri affirmant, licet aliis regni metropolis & sedes Imperatoris *Gondar* statuat. Habessinii Religionem profitentur Christianam; solum est feracissimum.

IV. In *Barbaria* notanda veniunt: 1. *Regnum Fessa* (*Fetz*) in quo: *Fessa* metropolis. *Miquenesia* (*Mequinetz*) sedes principis. *Septa* (*Centa*) & *Melilla* loca munita Hispanorum. 2. *Regnum Maroccanum* (*Marocco*) cujus metropolis idem habet nomen. *Masaganum* (*Masagan*) urbs munita Lusitanorum. 3. *Regnum Algesiranum* (*Algier*) in quo: *Algesira* metropolis munita cum portu, piraticam strenue exercet. *Oranum* (*Oran*) portus Hispanorum munitus. 4. *Regnum Tunetanum* (*Tunis*) metropolis ejusdem nominis re piratica potissimum insignis. 5. *Regnum Tripolititanum* (*Tripoli*) in hoc: *Tripolis Barbaria* (*Tripoli di Barbaria*) æque rei piraticæ dedita. Reliqua Barbariæ, desertum *Saara* alias dicta, ob nimium solis æstum arida & arenis operata. Incolæ sacra Muhamedis peragunt.

V. *Æthiopia* sive *Nigritia* ea omnia complectitur, quæ infra Barbariam ultra Æquatorem in continente sita sunt. In superiorem & inferiorem dividitur. Superior dicitur continens circa Æquatorem, inferior quæ circa Nigrum fluvium. Multa ejus sunt regna, quorum nomina allegare necessarium non existimamus. In litore maris Atlantici est *Promontorium viride*. Et hic Religio valet Muhamedis.

VI. In ora maritima *Guineæ*: *Litus dentium elephantinorum* & *Litus*

aureum, in quo: *Arx S. Georgii de Mina* (*S. Georgio della Mina*) *Arx Nassovia* (*Fort Nassau*) & *Aximum* (*Affine*) sunt loca munita Batavorum. *Caput Carsum* (*Capo Carso*) Anglorum. *Friedericoburgum* (*Friederichsburg*) & *Christianoburgum* (*Christiansburg*) Danorum.

VII. In ora maritima *Congo*: *Regna Loango*, *Congo* in specie sic dicta, cujus metropolis est *Fanum Salvatoris* (*S. Salvator*) Lusitanis frequens. *Angola*, in quo: *Loanda S. Pauli*.

VIII. In *Cafreria*: *Caput bonæ spei*, celeberrimum Batavorum Promontorium in litore Africæ meridionali. Circa hoc habitant *Hottentotti*, gens horrida pecudum more victitans. *Monomotapa* regnum in litore Orientali suum habet regem.

IX. In ora maritima *Zanguebar*: *Mosambicum* (*Mosambique*) *Monbasia* (*Monbasa*) & *Melinda*, loca sunt munita Lusitanorum.

Insularum circa Africam quædam sitæ sunt in mari Atlantico: 1. *Madera*, Lusitanorum est. 2. *Canaria* olim *Fortunata*, quas Hispani tenent. Inter has est insula *Ferro*, per quam Galli primum Meridianum ducunt. 3. Insulæ *Hesperides*, *Gorgones* s. *Promontorii viridis*, Regi Lusitanicæ subiectæ sunt.

In mari Æthiopico: 1. *Insula Principis*. 2. *S. Thoma*. 3. *Anni boni* (*Annabon*) Lusitanorum sunt: 4. *S. Helena*, Anglorum.

In mari Indico: 1. *Madagascar*, maxima circa Africam, cujus incolæ nulli Europæ nationum sedem fixam concessere. 2. *Borbonia* (*Bourbon* sive *Mascaregne*) Gallorum est. *S. Mauritii*, Batavorum.

AMERICA.

America anno MCCCCXCII. a Christophoro Columbo Genuensi primum detecta, novus orbis vulgo cognominatur. Quarta est orbis terrarum partium, versus Occidentem posita, & alterum terraquei hæmisphærii occupat. Ab Oriente habet mare septentrionale, ab Occidente mare austrinum sive Pacificum, ab Austro mare Magellanicum, septentrionem versus nondum satis cognita, adeoque incertum, utrum cum Asia vel Europa cohæreat, an insula sit.

Proxime supra Æquatorem *Isthmus* est exiguus, *Panamicus* dictus, hic Americam in septentrionalem & australem distinguit. *Septentrionalis* sequentes habet provincias:

- I. Hispania nova, sive Mexico, Isthmo proxima,
- II. Mexico nova, supra antecedentem.
- III. Florida ad dextram.
- IV. Anglia nova supra Floridam in litore.
- V. Canada supra Mexico novam & Floridam.

I. *Hispania nova* s. *Mexico* in tres divisa Audientias: 1. *Audientia Mexicana*, in quo: *Mexicum* (*Mexico*) metropolis omnium in America urbium

bium maxima & pulcherrima. *Portus aqua pulchra* (*Acapulco*) in litore maris austrini. *Vera Crux* s. *Fanum S. Iohannis de Uloa* (*la Vera Crux* s. *S. Juan d' Ulloa*) in litore sinus Mexicani, portus sunt celebres. 2. *Guadalajara*. 3. *Guatemala*, quarum metropoles iisdem utuntur nominibus.

II. In *nova Mexico*, *Fanum S. Fidei* (*Santa Fe*) Borealis hujus provinciae pars nondum satis peragrata est.

III. In *Florida*, *Fanum S. Matthaei* (*S. Mattheo*) & *Fanum S. Augustini* (*S. Augustin*) munita loca in Peninsula Tegehana. *Mississipi* fluvius permeat Floridam. Haec cum antecedentibus sub potestate Hispanorum sunt.

IV. *Anglia nova* diversas continet provincias ab Anglis diverso tempore detectas vel occupatas. 1. *Carolina* Meridiem versus, in qua: *Carolopolis* (*Charlestown*) metropolis. *Eben-Ezer* Colonia exulum Salisburgensium. 2. *Virginia*, in qua: *Jacobopolis* (*Jamestown*) metropolis. 3. *Terra Maria* (*Maryland*) *S. Maria* est primarius ejus locus. 4. *Pensylvania* Quakerorum colonia, cujus metropolis est *Philadelphia*. 5. *Jerseja nova* (*Neu-Jersey*) alias *nova Suecia*. 6. *Eboracum novum* (*Neu-Yorck*) quondam *Hollandia nova*, metropolis est *Eboracum novum*. 7. *Nova Anglia* in specie dicta, cujus metropolis est *Boston*, praecipuus Anglorum in America locus. 8. *Acadia* s. *Scotia nova* peninsula, in qua: *Annapolis*.

V. In *Canada*: magnus fluvius *S. Laurentii*, in cujus litore *Quebecum* (*Quebec*) praecipua Gallorum urbs in America. Orientem versus circa fluvium *Mississipi* est *Louisiana* provincia, in honorem Regis Galliae Ludovici XIV. ita dicta. Has terras sibi subjecere Galli. Qui septentrioni propiora sunt circa fretum Hudsonum, *Nova Britannia* s. *Essotilandia* vocantur. At praeter litora plurima adhuc incognita sunt.

Americae australis provinciae sunt:

- I. Terra firma ad Isthmum Panamicum.
- II. Peru infra Terram firmam in litore maris Austrini.
- III. Terra circa fluvium Amazonum, infra Terram firmam.
- IV. Brasilia ad dextram antecedentis.
- V. Paraguay circa fluvium la Plata.
- VI. Tucumannia ad sinistram praecedentis.
- VII. Chili infra Peru in litore maris austrini.
- VIII. Terra Magellanica infima pars.

1. *Terra firma* in tres distinguitur Audientias: 1. *Terra firma* in specie, sive *Panama*, in qua: *Panama* metropolis in litore maris Pacifici. *Portus pulcher* (*Porto bello*) in litore sinus Mexicani, portus munitus. 2. *S. Fidei* (*Santa Fe*) in hac: *Cartagena* regio & emporium munitissimum. *S. Martba* regio. 3. *S. Dominici* (*S. Domingo*) hunc pertinent regiones: *Venezuela*, *Andalusia nova*, & *Guiana*. In postrema Batavi coloniam

habent circa flumina *Suriname* & *Bevibe*. Pars meridionalis una cum insula *Cayenna* Gallorum est.

II. *Peru* ob auri argentique magnam vim celebris, in hac: *Quitum* (*Quito*) sub Aequatore. *Lima* metropolis Hispanorum in America australi. *Cuscum* (*Cusco*) in continenti, sedes quondam Regum indigenarum. *Argentea* (*la Plata*) *Potosium* (*Potosi*) ubi fodinae argenti uberimae.

III. In terra circa *Amazonum fluvium* Europaei nondum confedere, quare nihil hic commemoratu dignum occurrit. Ceterum flumen inde nomen accepit, quod foeminae armatae ibi fuerunt inventae.

IV. *Brasiliam* Lusitani detexerunt, & urbibus conditis ibi confederunt, haec sunt: *Fanum Salvatoris* (*S. Salvator*) metropolis. *Olinda* s. *Pernambucum*. *Civitas Spiritus S.* (*Spiritu Sauto*) emporia sunt & portus. *Promontorium S. Vincentii*.

V. In *Paraguay*: *Bonus Aer* (*Buenos Ayres*) ad flumen argenteum s. *la Plata*, portum habet. *Civitas Assumptionis* (*Assomtion*). Hujus provinciae partem Jesuitae tenent, quae *terra missionis* vocatur.

VI. In *Tucumannia*: *Fanum S. Jacobi de Storea* (*S. Jago d' Estero*) & *Fanum S. Michaelis* (*S. Miguel*).

VII. In *Chili*: *Fanum S. Jacobi* (*S. Jago*) metropolis. *Civitas Conceptionis* (*la Conception*).

VIII. *Terra Magellanica* nomen habet a Ferdinando Magellano, qui detecto freto illo viam ex mari septentrionali in austrinum invenit. Hispani sedes ibi figere tentarunt, at frigus intentissimum relinquere easdem coegit. Incolae immanis esse dicuntur magnitudinis.

Praeterea circa Americam magna insularum apparet multitudo. Ad septentrionalem referuntur omnes, videlicet: 1. *Terra nova* ad ostium fluvii *S. Laurentii* cum quibusdam minoribus Anglorum est. 2. *Insula Accipitrum* s. *Flandricae* (*Azores*) ad dextram, Lusitanorum. Praecipua earum est *Tercera*. 3. *Bermudes*, itidem Anglorum, multae sunt; maxima *S. Georgii*. 4. *Antilla* in sinu Mexicano, triplicis sunt generis: a. *Babama Lucayoneca* & *Guamabama*, quae prima fuit Americae terra, quam Columbus detexit. b. *Antilla majores*: *Cuba*, maxima, in qua: *Havana* urbs & portus celeberrimus. *Hispaniola*, in qua: *Dominicopolis* (*S. Domingo*) urbs primaria. Partem litoris septentrionalis tenent Galli. *Jamaica* ad dextram, Anglorum est. *Portus dives* (*Porto Ricco*) ad sinistram Hispaniolae, Hispanorum. c. *Antilla minores* distinguuntur in insulas ad ventum (*Barlo Vento*); & infra ventum (*Sotto Vento*) Illae versus Orientem sitae sunt, e quibus Angli possident: *Barbuda*, *S. Christophori*, *Antigoa*, *Montferrat* & *Barbados* Galli *S. Martini*, *Guadalupa*, *Martinica* & *S. Lucia* (*Alouzie*). Batavi: *S. Eustachii*. Dani: *S. Thoma*: Haec proxima